IOANNIS ALOYSII
MORMILIS
Iurisconsulti Patricij Clarissimi.

PHILIPPI TERTII REGVM
MAXIMI CONSILIARII, ET IN supremo Regiæ Cameræ Tribunali Regni Neapolis Præsidis integerrimi.

PARADOXICA DISPVTATIO
ad verum intellectum cap. 1. c. si quis inuestitus, qui success. ten. & cap moribus; si de feud. def. mil. contro. fuerit.

AC SINGVLARIA:
In eiusdem Regni Constitutiones, & Capitula.

NEAPOLI,
Ex Typographia Io. Dominici Roncalioli. MD. C. XIII.
SVPERIORVM PERMISSV.

ILL.MO ET EXCEL.MO D.NO

D. PETRO DE CASTRO

COMITI DE LEMOS, ET DE ANDRADA.

Marchioni, Sarriæ, Comiti Villaluæ, militi ordinis militiæ, Alcantaræ, comendatario de la Zarza, vni ex cubiculi clauis aureæ Perfectis Suæ Maiestatis, & in Regno Neapolitano Viceregi, Locumtenenti, & Capitaneo Generali.

IO. ALOYSIVS MORMILIS I. C. F.

PRelo daturus (Excell. Princeps) meas legales, diuq; elaboratas lucubrationes de singularibus in huius Neapolitani Regni constitutiones, & capitula, quibus Respublica tota regitur, & sustinetur, Tu solus Lemensium Comes, cui eas dicarem, occuristi, vt te summo Rectore præuio suum cuiq; Ius æqua lance tribueretur; Quandoquidem Diuino illustratus lumine Philippus Regum maximus noui Orbis domitor, Catholicæ fidei propugnator, & defensor acerrimus, hisce deplorandis temporibus Parthenopæum hoc, dilectumq; Regnum graui onere pressum, & postremam certè cladem extimescens à te subleuandum iri pro sua singulari prudentia, (vt parta seruaret) commendandum duxit, expertus n. mirum, quod te Regio Lusitanorum heroico prognatum sanguine, Zerdorum, Sandoualiorumque regali progenie descendentem, occidentalibus Indijs tanta integritate, solertia, &

A *vnani-*

vnanimi Populorum, et Terræ Principum acclamatione Præsidentem, regium ducentem ortum regna regere summopere decebat. Quamobrem te etiã familiariter à secretis cubiculis præ Magnatibus omnibus vti, & sui Imperij arcanorum conscium, & à Regalibus consilijs participem esse voluit, quod norunt cuncti, & ipse præsertim, qui aliquandiu Regiam incolens reipsa sum expertus.

Tu Præcelse Comes, magnanimeque Princeps, qui tot Regum, & Populorum probatus es, testimonijs Parthenopem cælitus demissus illud in primis curasti, vt Regni communitates vniuersæ intolerabili alieno ære pessundatæ, & euersionem potius quam subleuationem expectantes protinus tuo prudentis regiminis fructu consolidatas erexisti, Commissarijs, & Hospitijs quibus Respublica tota corruerat, vndique sublatis, & annuos publicos introitus dispensandi certa statuta norma, superfluis impendijs resecatis, moderata debitorum sarcina, pupillorum, miserabiliumque personarum instar, qui dilectissimis orbati parentibus expilati hactenus fuere; & sub tanti nunc Principis paterna cura plumescunt; hisce cæterisque multis propositis arbitrijs, suffocati debitores vitæ spiritum respirare cæperunt.

Publicis iam subditorum compositis rebus (quemadmodum religiosissimum, & vndequaque probatum decebat Regni Moderatorem) mox ad Regium subleuandum patrimonium, solertem curam adiecisti, & tanta illud dexteritate, & improbo labore attrectasti, vt fæneratorum calculos pænitus extinxeris, & regij in posterum creditores, tam ex lucratiua, quam ex onerosa causa suffulti suos annuos census per vniuersi Regni loca absque mora, absque turbatione, & sine personarum incomodo, aut vniuersitatum dispendio destinatos hilariter exigendos susceperunt, sublata penitus assignatariorum copia, & confusione, Regio releuato censu, remotis communitatum molestijs, & suacuique deputata pecunia ad pacis, bellorumque regimen constituta sub Regiæ militaris Arcæ nomine in Regionouo Castro seposita; Hinc militum seditiones, & creditorum tumultus incessabiles apage fuerunt: Proh mirandum vnus Homo tot millibus medelam adhuibuit opportunam, quam Rectores multi reperire minimè valuerunt, & ex eo potissimum admiratio summum recipit incrementum, quod nullo impositopopolis, aut pro-

ceribus

ceribus grauamine, Neapolitana Vrbs, Regni Ciuitates, & oppida Regium patrimonium, maritima, terrestrisque militia, quæ cuncta mole ruerant sua, consilij expertia reuixere omnia, & tibi vni prudentissimo Heroi Regni Consultori vigilantissimo, atque indefesso, sine milite, sine sanguine, sine tumultu, & absque strepitu, pacis dulcedinem, annonæ hilaritatem, & iustitiæ culmen vna omnium voce conclamant?

Accedunt ad hæc confusa Tribunalia perplexaque negotia, quæ à te rerum benegerendarum ordinem nimia cum alacritate seruandum susceperunt, calumnijs resecatis, litium horroribus, & flammis maxima ex parte extinctis, temerè litigantium ore præcluso, vagis, perditisque Hominibus Reipublicæ statum vexantibus aboletis, frugum redundantia, vbique statuta, & publico propterea in futurum præscripto Peculio ad eas incessanter comparandas pro iugi vrbis alimonia, qua illecti populi in pace diu retinentur. Quæ firmiter roborata, & rebus vniuersis vndique sedatis inter arduas tot curas, & importunas molestias regno composito, nullis, Tu parcens laboribus, aut proprijs impendijs, illud præcipuum constituisti Eccellentissime Heros, vt tales eligendos familiares aulicos putaueris, qui tuæ pijssimæ menti cōformes reperti, religionis zelo præstantissimo, & Catholicæ tuæ vitæ exemplo irrefragabili efferuentes per te statuta coadiuuarent, & inconcussis manibus, ijsq; ab omni auaritiæ sorde purgatis, Diuina iussa pauentes, & Deificæ charitatis amore feruidi, cuncta strenuè exequerentur, sciebas enim Sapientissimè Rector parum prodesse Principem esse bonum, si eos, à quibus politica, & familiaris res administratur malos esse contigisset, Regni propterea huius summa conspitur fœlicitas, quod ab optimo regatur Principe, & à probis eidem viris fidele præstetur obsequium. Huiusmodi cum essent Regna diuinitatis consortia, diuinus ille Plato conclamauit.

Hisce ego tuarum singularium virtutum aculeis permotus, additisq; personalibus beneficijs, quibus ab excellentissimo Lermensium Duce, Eccellentissima Comitissa tua veneranda Parente, & Excellētissimo Fratre tuo D. Frācisco de Castro Regis Romæ Legato incomparabili indies magis, atq; magis me affectum fateor, Prætera, quæ à tua summa auctoritate recepi multa, gratus, vt saltim verbo

sim,

ſim, cum me rebus imparem cognoſcam, vulgato hoc documento gentibus patefacere volui, vt quæ tua erga omnes, quæue erga me extiterit benigna voluntas, innoteſcat; meos hos propterea labores tribui loco, Tibi ſoli debitos dico, atq; nuncupo; Tu generoſiſſime Princeps haud rem ipſam, ſed voluntatis cenſum penſa, & quos ſemel protegendos ſuſcepiſti, ſua ſpe fruſtratos nequaquam deſeras, ſed honoribus auctos toto terrarum orbi conſpicuos quemadmodum hactenus præſtitiſti modo etiam reddas.

Vale Magnanime Mæcenas literarum, & bonarum artium cuſtos, Pacis, & Iuſtitiæ cultor eximie, & me tibi tuiſq, addictum qua ſoles benignitate foue, & lucubrationes has meas pro pacifico, iuſtoq; regimine editas, & ad tuam optimam Regni curam cooperantes veluti proprias agnoſce, & auctorem ſub tuo potentiſſimo patrocinio viuentem reſpice, & contutare, Neapoli.

AD LECTOREM.

Ioannes Aloysius Mormilis ab ineunte ætate Iuris prudentiæ studijs, ac humanioribus litteris sedulam nauauit operam, in quibus eo deuenit, vt sua ætate Primarios, & præclara queq; ingenia adæquarit. In rebus agendis summa dexteritate vsus, Regis, & Reipublicæ maiora munia, tanta æqualitate coniunxit, vt Ciuitatis Neapolis, & vniuersi Regni conuentus Sindici officio quater hucusque functus nec Patriam in qua valuit plurimũ, in parua quidem re læserit vnquam, & suo Regi tot insignia seruitia præstitit, vt Regni excellentissimi Proreges, supremis honoribus, & magistratibus dignissimo viro sub fide, & verbo Regio, etiam scriptura vallato, Ducis titulum, & maxima quæque in Republica onera spoponderint. Et re ipsa dum Regiam incoleret, Regem ipsum, Hispaniæ Principes, Ministros, & Aulicos ob eius singulares animi virtutes, morumq; venustatem, atq; vrbanitatem ad maiora indulgendum deuinxit. Cohonestatus interea Regiæ Cameræ Præsidis officio, quod vt splendidius in benemerito viro elucesceret, voluit Regia Maestas, vt illud ex trium supremorum Consiliorum assensu in seruitiorum partem daretur. Et dum Præsidem gessit, geritq; integerrimum, tanto se in eo cum Populorum, Regis, Patriæ, et omnium Nobilium applausu vniuersali exercet, vt antiquissimis, & præclarissimis prædecessorum obsequijs noua eaque notabilia addiderit seruitia, maioribus digna muneribus. Ni, mirum quod clarissimo genere ortus, quæ nobilissimum decent Virum prouiderit semper. Adhuc adolescens, Sanazarij eius consanguinei leporem, atque ornatum sectatus, artificiosa, iucundaq; Poemata ædidit, hæroico carmine contexta. Super feudales quæstiones scripsit multa, similiter super Regni huius Neapolitanas constitutiones, & capitula, singularia quædam congessit, quibus Respublica municipalis tota recte, riteq; regitur, & diu promissa ab his, qui prælo familiæ huius, & insignis scriptoris viri gesta delineauit, promuntur tandem. Vtere benigne lector, & ex singulari viro, singulari prædito ingenio, singularia cape, ad præcipuas Regni quæstiones, & emergentia dubia

dubia soluenda, per quam opportuna, & certè necessaria, vt ex operis prælectione conspicere erit. Regnicolæ multi egregij, probatiq; viri de Iure Regni, Regniq; rebus præcipuis in Regia Camera, Sacro Regio, ac etiam Collaterali Consilio gestis, et vsu comprobatis scripsére digna. Sed hæc, quæ modo promuntur singularia Regni, vt nomine singularia sunt, re ipsa singularia esse experimento comprobabis, & ad causarum palmam obtinendam si actente inter manuum palmas attrectaueris, proficient. Fruere, & Vale.

Fabritius Carrafa.

IOANNIS ALOYSII
M O R M I L I S
Iuriſconſulti Patricij Clariſſimi.

PHILIPPI TERTII REGVM
MAXIMI CONSILIARII, ET IN ſupremo Tribunali Regiæ Cameræ Regni Neapolis Præſidis integerrimi.

P A R A D O X I C A D I S P V T A T I O
ad verum intellectum cap. 1. c. ſi quis inueſtitus, qui ſucceſſ. ten. & cap. moribus; ſi de feud. def. mil. contro. fuerit.

S V M M A R I V M.

1 QVæſtionis titulus eſt. Inueſtitura de feudo baroni recaſuro an valeat in præiuditium filij, vel alterins agnati ſuccedentis baroni inueſtienti in feudo ex pacto & prouidentia.

2 Laici, & clerici feudatarij an diuerſo iure iudicentur? quoad quæſtionem ſupra formatam, & num. 7.

3 Cap. ſi quis inueſtitus qui ſucceſſor teneantur, &c. moribus ſi de feudo defun. quomodo intelligantur in feudo hæreditario, vel in feudo ex pacto, & num. 6.

4 Feudum hæreditarium an cognitum ſit iure communi feudorum, & num. 8. & 15.

5 Baro an concedere poſſit excadentias vacaturas.

9 Feudum hęreditarium nunquã dicitur ſi hæreditaria qualitas in iunueſtitura deficiat, & num. 24.

10 Hæres verbum vtrum faciat feudum hæreditarium, & num. 14.

11 Cap. 1. § & ſi clientulus de alien. feud. declaratur.

12 Hæres, & filius in feudalibus iddem ſignificant.

13 Feudum dominans an poſſit eſſe hæreditarium, & dominatũ ex pacto, & prouidentia, ſeu ſuffeudum ab eo deſcendens.

16 Iſernia quo tempore ortus, & vita functus.

17 Bartolus, & Baldus quo tempore vixerint.

18 Cap. 1. apud quem, vel quos, quomodo intelligitur.

19 Hæres verbum aliquando pro filio accipitur, & num. 22. & 23. & 26.

20 Primus acquirens ſemper præiudicare poteſt deſcẽdentibus etiam in feudo ex pacto, & prouidentia non hæreditario.

21 Feudum in dubio an proſumatur paternum, ſeu anticum, vel nouum.

25 Conceſſio pro ſe, & liberis, quid operetur.

27 Feudum hæreditarium venit in petitione hæreditatis.

28 Filius an poſſit allodium acceptare, & feudum ex pacto repudiare.

29 Afflicti ratio corripitur?

30 Filij in feudo ex pacto quo iure ſuccedant, & an tenentur ad intereſſe repudiando hæreditatem patris num. 31.

32 Filius hæres in allodio repudians feudum ex pacto, an á domino cogi poſſit, vt recipiat inueſtituram.

B 33 Filius

33 Filius potest sibi non acquirere feudum ex pacto & non per hoc dicitur repudiare.
34 Dominus, & feudatarius an ad imparia iudicentur? & quomodo.
35 Contractus feudales aliquando ex parte vna claudicare possunt.
36 Inuestito filio in feudo ex pacto non datur pœnitentia neque filius potest feudum repudiare, quod semel acceptauit per inuestituram.
37 Hæres, & videtur verbum quid significant, & num. 41.
38 Feudum hæreditarium à iure feudorum incognitum, & num. 41.
39 Hæres verbum magistrale fuit non iure feudali cognitum neque expressum.
40 C. 1. qui successus teneantur quomodo intelligitur.
42 Hæres verbum à iure prolatum differt quando ab homine profertur.
43 Hæres verbum pro filio, vel propriè pro hærede accipi debeat, & num. 5.
44 Clausula, & cui dederis, quid operetur in feudis.
45 Feuda omnia empta sunt hæreditaria.
46 Feudum natura hæreditarium an iure communi feudorum fuerit cognitum.
47 Feudum seruiens an possit esse diuersæ naturæ á feudo dominante.
49 Ratio autoritates vincit.
50 Principiorum error periculosissimus est in omni doctrinarum, & scientiarum genere.
51 Mens legis non verborum Crassities est attendenda.
53 Prælati, & feudatarij diuersa ratio quæ.
54 Nullum ab initio tractu temporis non conualescit.
55 L. lex vectigalis ff. de pignor. an procedat in feudis.
56 Argumentum an sumi possit à consensu hominis ad consilium legis.
57 Feuda in aliquibus casibus concedi, & pignorari possunt cum solo legis assensu.
58 Actus qui habet legis assensum debet esse perpetuo validus.
59 Assensus hominis, quid operatur quando actui feudali superuenit.
60 Assensus regulatur à contractu, & recipit omnes qualitates conditiones exceptiones, & limitationes quas recipit, & continet contractus.
61 Iuramentum regulatur à natura actus super quo interponitur?
62 Assensus domini censetur contractum approbare, & hæredibus prospicere.
63 Actus purus feudatarij habet legis assensum, sed si validabitur ab homine, quid operatur hominis assensus.
64 Verba ciuili modo esse accipienda quomodo intelligitur.
65 Infeudatio sincere, & bona fide facta in feudo ex pacto an valeat, vel in vita concedentis tantum sustineri possit, & quid in hæreditario num. 69.
66 Inuestitura de feudo viuentis facta à laico non valet.
67 Leges impropriantur, & earũ verba, etiã corrũpi possunt ne quid absurdi contineant.
68 Hæres non tenetur ex facto nullo defuncti.
70 Lex vel statutum addens alteri recipit omnes qualitates eius cui addit.
71 Hæres verbum pro filio, & successore accipitur.
72 Prælatus ideo in successorem nil transferr, quia electione non successione fit.
73 Prælatus antequam feudum eidem aperiatur an possit inuestituram ab eo factam infirmare.
74 Laici, & prælati differentia in infeudando, & differentiæ plures rationes assignantur.
75 Prębende viuentis hominis qua ratione concedi non possunt.
76 Prælati sunt administratores, & procuratores rerum Ecclesiæ non domini.
77 Succedens in feudo ex pacto an factum sui prædecessoris ratum habere teneatur.
78 Vassalli debent esse domino loco filiorum.
79 Dominus debet cum vassallis ex bono, & ęquo. ac benigne agere.
80 Mandatum aliquando mandantis morte non extinguitur.
81 Infeudatio pura qua ratione iure communi permittitur.
82 Fiscus succedens feudatario inuestienti sub conditione an teneatur ratum factum habere si iure deuolutionis eidem non successionis feudum aperitur.
83 Succedens baro hæres inuestitoris sub forma de qua disputatur, an ratum eius factum habere cogatur.
84 Inuestitura de qua agitur? verum conditionalis, vel in diem denominetur?
85 Exempla quando regulam restringunt.
86 Dies incertus conditio appellatur in testamentis, & quid in contractibus.
87 Actus quilibet, vel purus, siue in diem, vel conditionalis est.

88 Dies

NON contemnendæ, nec vulgaris, (vt arbitror) eruditionis est, huiusce quæstionis de qua in præsentia pro meis viribus accuratè differam veritatem, aut inuestigare, aut assequi, dabo tamen operam, quantumquè in me erit enitar, vt vel scopum veritatis, (quod in animo est) planè ferire, vel saltim cœteris omnibus, qui hactenus de ea scripserunt, ad illam propius accedere.

Ex facto quæritur, an inuestitura de viuentis feudo, quod morte possidentis feudatarij ad Baronem concedentem lege redire debet, vsque adeò valida, & firma sit, vt tametsi post Baronis concedentis mortem dies inuestituræ veniat (pure enim fieri non potest, sed necesse est, vt in diem possidentis occasus conferatur) nihilominus successor Baro, nec concedentis hæres, (quia feudum sit ex pacto, & prouidentia) talem inuestituram ratam fateri omnino teneatur? & prima fronte verius videtur non teneri per tex. apertos, & vulgares in c. 1. in c. si quis inuestitus qui success. teneantur in capitulo moribus si de feu. def. milit. contr. fue. quæ iura licet laicis potestatẽ tribuãt inuestituras faciẽdi de feudis viuentiũ eandemquè Clericis præcidant, si tamen inuestitor Dominus ante possidentem feudatarium vita excedat, non nisi hæres laici inuestituram obseruare tenetur, at si non hæres, sed successor est, vt quia feudum sit ex pacto, & prouidentia in quo filius non esset hæres, palam est non teneri successorem præteriti do- 1

2 *mini inuestituræ subscribere, vt in spetie Andr. decidit in d. cap. 1. in extremo vbi ait, nullum tunc inter laicos, & clericos discrimen fieri, sed idem ius in omnibus obseruari. Quare, & Capyc. decis. 121. num. 7. & eius discipulus magnus feudista Camerarius in l. Imperialem §. præterea ducatus car. 96. litera N. et seq. de prohib. feud. alien. per Feder. tex. illos intelligunt, vt loquantur de feudo dumtaxat hæreditario. Quinimmo ex illis Camer. euincere conatur, (id quod*
3 *nonnulli in quibus nec in postremis Bal. fuit apud Affl. in prælud. feud. num. 84. et seq. præcisè antea negabant) feudum hæreditarium ab ipso feudali iure ortum ducere, nec esse*
4 *ad Andreæ, & aliorum feudistarum inuentum, (vt pleriq; existimabant) referendum. Quibus adiungitur huiusmodi inuestituram, quæ de viuentis feudo fit, quia ex ea mors captatur; ac euentus tristissimi oriri solent, non habere locum nisi in supremo Principe, sicuti concessio vacaturarum in solo Papa, inquit Andr. in d. c. moribus si de feu. defunct. mil. contr. fuer. cui Affl. ibi assentitur, & in c. 2. num. 16. de feud. dato in vi. leg. com. in tit. quæ sint regal. in princ. num. 68. & in decis. 292. Quibus adhærent Jo: Vinc. de Anna in*
5 *suo singul. 64. vbi etiam dixit Baronem non posse concedere excadentias vacaturas nisi iux. modum d. cap. moribus, & sic etiam limitat Affl. in cap. 1. col. 8. vers. 62. in titul. quæ sint reg. Idemq; Anna in alleg. 45. in fin. & Ann. filius sing. 61. & 98. Bursat. cons. 29. & 30. lib. 1. Hieronym. Scarfur. cons. 137. & 128. Menoch. cons. 1. num. 419. Intrigliol. de feud. q. 64. centur. 1. Ant. Gamba decis. 67. latissimè Rodulf. Sclader. in tract. de feud. part. 3. c. 2. per totum Capyc. in inuestit. in verb. feudorum genera. vers. de caducitate successionis per totum, & postremo nunquam satis laudatus Regens de Curte in suo opere feudali fol. 21. à ter. num. 48. & doctiss. de Ponte Regens decis. 11. num. 41. in fine ibidemque Regius Consiliarius eruditissimus Scipio Rouitus num. 41. Et ante eos Octauius Bammacarius Aduocatus primarius in eod. cap. moribus num. 1. & 2. qui alios recenset.*

Verum

Verum his non obstantibus, (quod audacter licet) contrarium 5
dicendum puto, hanc scilicet inuestituram, postquam semel, à
Barone iurè, ac rectè facta est eius morte minime infirmari,
vel corrumpi, sed omnino etiam quo ad succedentem Baro-
nem, quiquè in feudo ex pacto, & prouidentia hæres morienti
non extitit, valere, & consistere ex illis ipsis textib. rectè ta-
men intellectis in d. c. 1. et c. si quis inuestitus qui success. ten. 6
et c. moribus si de feud defunct. milit. fuer. contr. Quibus om-
nibus expresse deciditur posse laicos de feudis viuentium in
diem futuræ illorum mortis inuestituras conficere ac teneri
successores inuestitoribus non superuiuentibus, illas die mor-
tis feudatarij illucescente ratas facere, quod secus est in cleri-
cis, cum ergo simus in laicis casus iste nullam videtur habere 7
dubitationem, quia vbi casus legis, ibi nulla quæstio, nec du-
bitatio superest l. ancillæ C. de furt. l. illam C. de collat.
Non obstant obiecta, in quorum confutatione consistit pondus
huiusce quæstionis, & primo non obstat tex. illos loqui de feu-
do hæreditario, quia (bona venia tantorum patrum Andreæ
primùm qui hanc nobis sententiam prius induxit, deinde Ca- 8
picij, & Camer. aliorumq; qui eam sequuntur) hoc prorsus
erroneum, et falsum esse puto. Quod vt dilucide, & planè do-
ceam, illud principio tenendum est, quod idem Camer. ead.
repet. et loco litera B. & seq. & lit. S. & seq. ex Andrea, &
communi feudistarum sententia scriptum reliquit, nempe feu-
dum nunquam esse aut dici hæreditarium, nisi hæreditaria
qualitas ipsi inuestituræ ab homine adiecta fuerit, vsque 9
adeo quidem, vt si ab homine prætermissa, à lege autem subin-
tellecta sit nequaquam feudum censeri debeat hæreditarium,
sed ex pacto, & prouidentia, quemadmodum in dubio præsu-
mitur, quia verbum (hæres) à iure subinductum, vel expres- 10
sum, non eius est virtutis, vt feudum faciat hæreditarium,
sed tantum operatur, vt non sit personale, & tunc hæres pro
successore, non autem pro hærede interpretatur. Quæ in feu-
dis ex positio, & vera, & germana, est verbi acceptatio, &
significatio c. 1. §. & si clientulus, de alien. feu. qui tex. (ca- 11
uillentur quantum velint sophistæ) nunquam sanè vincent,
quin

quin propriè ad hoc vnum factus sit, vt solam qualitatem hæreditariam, ex illo verbo excludi nos doceret, quan loquidem neque ad extraneum hæredem neque ad fœminam illud referri posse, satis iam, & in prima rub. & in tit. de success. feud. expressum fuerat, quod quidem rursus admonere si non stultum fuisset, at certè superuacaneum, & alienum ad quem neque Loffred. cons. 4. col. 1. & seq. vbi de hoc latè, sed confusè nimis, & promixtè disceptat, nec vllus alius quem ipse adhuc legerim aduertit in c. 1. in princ & in §. hoc quoque de success. feud. quem tex. scribentes nostri non minus verè quàm creberrimè de feudo ex pacto, et prouidentia loqui affirmant, et tamen quem Obert. in initio filium vocat, eundem mox in sequenti § hoc quoque quasi vim verbi exprimens hæredem appellat, ex quo non obscurè significari intelligitur,
12 *hæredem, et filium in feudalibus esse sinonima, idemque per omnia (nisi cum verbum hæres ab homine profertur.) Importantia, Quem ipsum in modum expendi quoquè potest tex. in § & quia vers. sed cum hoc iure, cum seq § cum verò in prima rub. in cap. 1. in princ. in § 1. & fi. de feud. Marchiæ in c. 1. §. si quis miles Imper. Lotar. in c. 1. de benef. fratr. in c. 1. de grad. success. et in c. 1. de inuest. quam Titius accipit à Sempronio. Quod et verum est quamuis Loffr. loco iam citato magno labore, nullo tamen ordine contrariam sententiam propugnare nitatur, sed nihil prorsus est, quod assequatur. His, & breuiter & verè positis, primùm quæro quisnam aperuit Isern. & Camer. illis in tex. inuestituram fei di*
13 *dominantis pro se, & hæredibus fuisse conceptam, & hanc qualitatem ab homine illi adiectam, sic, vt feudum dominans fieri potuerit hæreditarium? certè quidem totis illis iuribus de hac inuestitura, dequè hoc hominis facto nulla penituus fit significatio, quomodo ergo citra manifestam diuinationem, contra l. fin. C. de contr. empt. dici poterit, feudum ibi esse*
14 *hæreditarium? An fortassis propter verbum (hæres,) quod ibi exprimitur? Atqui id non probat, nequè sufficit vt feudum hæreditarium constituatur. Primo quia verbum illud non hominis inuestientis est, qua sola ratione feudum hæredita-*

rium

rium fieri potest, sed compilatoris, & sic legis, quod pro filio, & successore accipitur, neque tantum, (vt dictum est) præstat, vt feudum hæreditarium efficiat. Quod autem illud, vel ab homine inuestituræ fuerit ascriptum, id quidem facti est, nec aliter præsumitur, quam si probetur: Secundo quia licet tex. hæredis meminerit nihil tamen est cur de hærede in ipso feudo, ac non potius de hærede solum in allodio intelligamus: Immo verò necessario, cogimur sic intelligere, quia cum verba omnia pro ratione materiæ, & subiecti accipi debeant l. si vno in princ. ff. loca. l. Insulam de præscript. ius feudorum feudum hæreditarium minimè nouit, sed vera est 15
sententia illud Andreæ, & communi feudistarum Scholæ attribuentium, quicquid aliter Camer. scripserit, sed malè nulla lege fretus, nullo aut necessario, aut probabili argumento nixus, quin imò errat temporibus dum Bart. & Bal. nostro Iser. ætate superiores facit, qui tamen non modico annorum numero ambobus præstitit: Is enim sub Federico huius nominis secundo Cæsare in lucem editus Roberti Regis Principatu annos circiter 80. natus aut plus, eo vt conijcio cessit è vita, vt ex eius libris, & veteribus tabularij nostri, quod 16
vulgo Archiuium vocant munimentis diligentissime collegi: ac tametsi adhuc mihi eius vitæ incerta sint tempora, illud tamen certo constat, id quod vulgo à Paride Puteo literarum monumentis traditum, & à cæteris subsequutis Doctoribus receptum est Andream Iserniensem à quodam Gallo Io. Reginæ temporibus fuisse interemptum, si de Andrea Iserniense huius qui feuda interpretatus est nepote intellexerunt, nihil esse verius, sin autem de hoc ipso nihil á veritate magis alienum. At Bar. & Bal. longo post interuallo 17
viguerunt, ac Bartol. quidem Joanna. Bal. verò Ladislao in his oris regnante obierunt. Neque verò ponderatio tex. cap. 1. apud quem, vel quos; quam ad suam sententiam pro- 18
bandam Camer. facit, et in qua multum sibi placet vllam vim habet, quia verbum (hæres) in eo tex. positum secundum glos. ibi, quam omnes sequuntur non qualitatem hæreditariam significat, sed tantum filium iux. tex. dicti cap. 1. §. & 19
si clien-

si clientulus de alien. feud. qui filius, quod alienationem infirmare non posset non ex eo erat quòd feudum illud esset hæreditarium, vt falsò existimauit Camer. sed quod alienatio facta fuerat à primo acquirente, vt ex verbis tex. & themate ibi proposito clarè colligitur, qui primus acquirens haud dubiè
20 *poterat descendentibus præiudicare, siue alienando, siue delinquendo, siue feudum esset hæreditarium, siue ex pacto Andr. in cap. primo col. 3. num. 10. et seq. de alien. feud. Dec. cons. 586. in fin. non tamen Domino, quapropter merito deciditur (si tamen hoc ibi deciditur) descendentes alienationem rescindere non posse, at Dominum posse, quæ, et vera, et ipsissima ratio est illius tex. cui non repugnat id quod obijci fortasse*
21 *posset nempe feudum præsumi paternum vel antiquum, nisi probetur nouum. C. vnico ad fin. de grad. success. c. 1. in princ. si de feud. defunct. milit. contro. fuer. inter domin. & agn. quia verū id est in illis terminis vbi scilicet contentio est inter agnatū, & Dominū, cui agnato iura magis fauent, quàm Patrono, & adhuc vbi feudum de quo est disputatio agnatus possidet; itaque tex. illi loquuntur, ex omnium Doctorum sententia, Cæterum extra illos casus, & cessante alia causa aut fauoris, aut odij ex qua magis vnum quam aliud censendum esset, dico feudum in dubio potius præsumi nouum quam paternum, quia esse antiquum, maioribus scilicet concessum, est quid facti, & facta non præsumuntur nisi probentur, vulgata l. in bello. §. factæ ff. de capti. & post reuer. l. denique ex quib. caus. maior. esse autem nouum nihil habet facti quia iam is qui possidet possessor est, et (cum minimè prædo existimandus sit) credere necesse est ab habente potestatem fuisse inuestitum, iustumque & legitimum successorem esse magis propria virtute & industria quàm (quod minus decorum ei esset) maiorum aut patris: Tum quamuis Obert. de alienatione apertè loqueretur; quæ ab vlteriori acquirente facta esset adhuc non obstaret quia ibi non aperitur, nec deciditur, si voluisset filius alienationem reuocare, vt non posset, quod nec ibi quæritur, sed tantum dubitatur si Capitaneus suum beneficium, siue totum, siue partem alienauerit, & ipse vel hæres*

eius

eius fine hærede decesserit, an valeat alienatio, quantum ad dominum? & respondet Obert. quia beneficium senioribus aperitur totum quod fecit reuocari debet, quare cum de hoc vno ibi quæratur idquè solum ibi decidatur non potest ille tex. ad aliud citari, quia lex non debet allegari, nec disponit nisi ad id, & de quo, in ea quæritur, & dubitatur Dec. in l. si pater colum. 2. in l. vltima colum. 1. de instit. et substit. in cap. cum omnes lectura 2. colum. prima de constit. in cap. in præsentia colum. 4. in cap. ad nostram colum. 1. de probat stet igitur, nil ibi statui de filio, sed tantum facti contingentiam exponi vt rectè tradit ibi glos. 3. in vers. vel si vis intelligere.

Quo circa cum ex his liqueat tex. illum loqui de feudo ex pacto, & prouidentia, non autem de hæreditario facile apparet longè aberrasse Camer. illum sibi aduocando, qui non modo suæ sententiæ non suffragatur, sed etiam contrariam, magnopere confirmat, ita in quo argutus videri ipse voluit nemo non videt, quàm sit arguendus: Nec rursus quemquam moueat, aut tex. in cap. 1. de eo qui sibi, & hæredibus suis, aut tex. in c. 1. de duob. fratr. á capit. inuest. quia vtrobique verbum hæres profertur à lege, & pro filio, 22 & successore accipitur non autem qualitatem hæreditariam designat, quod etiam Bal. sensisse visus est in d. suo consil. quod legitur, inter lecturas Affl. in prælud. feud. num. 86. & seq. quæ ratio (opinor) fuit, quare Isernia primum tex. loqui intellexerit de feudo ex pacto, & prouidentia, tum in principio dum illius speciem non in hærede, sed solum in filio, & successore fingit, ac ne verbum quidem de hærede aspergit, tum apertius ad medium in vers. hoc est regulare, cui Bal. sub num. 6. sententia Iacobi Beluis rectè confutata ibi consentit quamuis Aluarot. colum. 3. & Præposit. colum. fin. Beluis sequi videantur, sed certè cursim attingerunt, neq; digesserunt, vt queritur Salic. de his qui scripta tantum discurrunt, nec in eis contenta digerunt, quos merito silere iubet in l. si ex cautione col. vlt. C. de non num. pecu. Minus tamen sunt reprehendendi quàm Affl. qui dum latius

explicare voluit meros errores, (quod pace sua dixerim) effudit, vt perspicitur à num. 2. ad 4. Censuit. enim (in
23 quo Bal. etiam supracitato consil. numero 92. lapsus est) verbum, hæres, de quo in illo tex. inuestituræ ab homine fuisse positum dum ad hominis inuestituram, sub hæredis commemoratione factam illum trahit, & nihilominus feudum esse ex pacto & prouidentia planè, contendit quod est apertè falsum, cum vel suo met testimonio in cap. 1. num. 65. ex quibus caus. feud. amitt. ex crebriori & recepta apud nos sententia verum sit, perpetuo feudum esse hæreditarium,
24 vbicumque vel tenuis aliqua hæredis, significatio ab homine in inuestitura facta est. Alterum verò tex. scilicet d. c. 1. de duob. fratrib. à capit. inuestit. qui fortius stringere videtur, quòd nulla circuitione vtitur, sed palam dicit illos fratres eo tenore fuisse inuestitos, vt quamdiù ipsi, vel eorum hæredes masculi viuerent feudum haberent; sicque perspicuum videtur esse, verbum hæres inuestituræ ab homine fuisse positum, & consequenter feudum ibi esse hæreditarium.

Quod ego ita quoq; intelligendũ esse confirmo, vt scilicet loquatur de feudo, & pacto, & prouidentia non autem de hæreditario,
25 q̃m inuestitura ibi concepta fuerat pro se, & liberis, vel descendentibus masculis, & fæminis, qui verus erat inuestituræ tenor de quo in c. 1. §. quinetiam Episc. vel Abb. in cap. 1. §. fin. de success. feud. non autem pro hæredibus quorum nulla mentio in eo facta fuerat, tantumque verbum hæres ex subaudito intellectu iuris veniebat, sed Obert. illam nobis inuestituram referens vtitur verbo hæres, non quod ab homine expressum fuerit in inuestitura, sed quod filius, & hæres sunt
26 sinonima, & in feudis, (vt supra demonstrauimus) iddem vnum quod alterum importans, quod idem alibi quoque fecit, vt perspicitur in c. 1. de inuestit. quam Titius accepit à Sempronio in c. 1. §. penult. si de feud. defunc. mil. contro. fuer. in c. 1. de feu. non haben. propter nat. feud. Primum autem, quod proposui, vt scilicet Obert. ibi de feud. ex pacto, & prouidentia solum loquatur ex postremo eiusdem tex responso non inarguitè elicitur ac demonstratur.

Illud

Illud modo ante omnia non ignoretur, verbum heres in eo loco positum sine vlla dubitatione (vt iam sæpè diximus) pro successore accipi non pro herede, sensumque esse, si filia quam is qui decesserat reliquit noluerit succedere in feudo propter inuestituræ legem, non domino, sed fratri feudum acquiritur, qui sensus quæque expositio verissima est vt ex his quæ mox subijciam intelligetur. Nunc quod feudum sit ex pacto & prouidentia ita ostendo; etenim si feudum ibi esset hæreditarium, necessario in illa vltima specie fatendum esset filiam hæreditatem quoque allodij repudiasse, quia cum, (vt est pertritum) feudum hæreditarium in petitionem hæreditatis veniat, glos. in l & non tantum ff. de petit. hæredit. Andr. in cap. prim. col. 2. prope finem quid sit inuestit. & alibi sæpe, non poterat hæreditas pro parte, nempè quo ad allodium, adiri; pro parte verò, nimirum quo ad feudalia repudiari l. 1. de acquir. hæred. Atqui cum ibi in solo feudo quæstio proponatur, quomodo possunt sine apertissima diuinatione allodialia, de quibus fit ibi nullum verbum à nobis addi, atque admisceri? 27

Quid? quod non ibi solum, sed in omnibus illarum consuetudinum Capitulis, in quibus Obert. de feudo, deq; hærede est loquutus, quos omnes tex. paulo. post citabimus, mentionem hæreditatis nullam fecit, præter quam in cap. 1. an agna. & in c. 1. §. similiter et §. si contentio de Capit. qui Cur. vend. parum nè certum argumentum est vbique eum, verbum hæres pro filio, & successore, posuisse, ac perpetuo, de feudo ex pacto, & prouidentia intellexisse, de quo etiam loqui tex. d. cap. 1. an agnat. rectè docet nos, ibi Isernia vbi comuniter feudistæ accedunt, quamuis Ciuilistæ contrarium frequentius affirment vt testatur Dec. consil. 445. numero 15. & Arri. Pinell. Lusitan. qui cæteros citat in l. prima part. 3. nu. 81. & seq. C. de bon. mater: quæ sententia longius certè à veritate abest, quàm omnes eius auctores à vera feudalium terminorum cognitione absfuerunt. Ad hæc vniuersam patris hæreditatem filiam repudiasse non modo tex. non dicit, verum etiam longè alienum est à verisimili vt maximè

C 2 hære-

hæreditas æris alieni, magnitudine oppressa esset, quia et iam tum, & multis antè sæculis, quàm feudales consuetudines perscriptæ essent, à Iustiniano mille annis post duodecimam tab. legem beneficium Inuentarij productum fuerat quo remedio aduersus omnia hæreditatis incomoda facile tueri ab illisquè vindicare se hæredes poterant, sicut causa non esset. Cur delatam sibi hæreditatem vnde nihil damni plurimũ verò comodi referre poterant, repudiarent: quod in filijs maximè & descendentibus vix vnquam sane accideret ac ne vix quidem. Igitur vt ad ea potius, quæ & frequenter, & facile, quàm ad ea quæ perrarò immò nunquam eueniunt iura aptentur, iuxta l. nam ad ea ff. de leg. omnino intelligendum est Obert. ibi de feud. ex pacto & prouidentia, dumtaxat loqui, vt quid possit retenta hæreditate allodij repudiari, nam quamuis non possit filius paternam hæreditatem recusare & feudum ex pacto & prouidentia retinere cap. primo an agnat. non tamen è contrario est iddem quia potest filius feudum ex pacto &
28 prouidentia repudiare, & tamen hæres esse patri in allodio vt tenent Bal. num. 7. Aluaror. num. 9. Præpos. col. 6. in 5. limit. Affl. num. 24. in d. cap. primo an agnat. & Iacobi in Inuestit. feud. in verbo itaq. ipsi num. 3. Cessat enim ratio d. c. quod solum inductum est in gratiam & honorem patris ne is iniuria afficiatur; si filius retento feudo illius hæreditatem non adiret, idquè gratiæ sibi propatrato beneficio, illi referret, & hæc est vera ratio, quæ Afflictum fugit loco iam citato vbi nimirum doctus alioqui terminos valdè conturbauit quæq. solius feudi hæreditarij propria erant feudo ex pacto, &
29 prouidentia, vel attribuit vel communicauit, qua ratione cessante quid quesò obstat filio quo minus feudum repudiare possit? Non sanè pactum primi acquirentis, quod quidem quantum ad acquirendum ipsum attinet sua morte extinguitur, quantum verò ad filium, & descendentes cæteros eatenus ad illos pertinet, quatenus illud acceptent, illoque vti velint; at si nolint, nec inuito beneficium datur, nec potest liberalitas nolenti quæri, l. hoc iure §. non potest ff. de donat. l. inuito ff. de reg. iur. non obstat prouidentia concedentis, quia cum quot

sunt

*ſunt perſonæ totidem cenſeantur eſſe donationes vnicuiq. ad
vitam factæ l. 3. C. de donat. quæ ſub modo, vt copioſe explicat
Camer. in l. Jmperialem §. præterea ducatus car. 94. lit. M.
cum multis ſequentibus de probib. feud. alien. per Feder.
quemadmodum primo acquirenti integrum fuit feudum non
acquirere nec inueſtiri, ita quoque par eſt id ipſum illius
deſcendentibus liberum eſſe, quia cum filij (vt auctor eſt Soc-
cin. conſil. 19. lib. 1. quem ſequitur Camer. ſupracitato loco
litera N.) non iure ſucceſſorio, & vniuerſali aut pro hærede,
ſed proprio iure beneficio dantis in feudum quod à cœteris bo-* 30
*nis ſeparatur ex propria donatione feudum acquirere dican-
tur non poteſt (vt iam dixi) ipſis nolentibus, & inuitis acqui-
ri: Quod amplio non modo ſi ſolius accipientis, ſed ſi vtriuſque,
& dantis ſcilicet, & accipientis fauor & comodum in inueſti-
tura vertetur, verum etiam ſi domini fauor vtilitati reci-
pientis præſtet, quia licet filius ſit acquirentis hæres nō patri,
tamē in feudo eſt alia perſona iuxta gloſ. in l. 2. §. fin. in verbo
ex parte, non longe ab extremo ff. de prætor. ſtipul. tex. & ibi
Bald. et alij in l. cum à matre C. de reiuend. Bart. in l. 2. §.
item ſi in facto ff. de verb. oblig. nec eiuſmodi obligatio hæredes
afficit, qui ab ea pœnitus ſunt excluſi, ſoliq. filij vt filij cœteriq.
per manus deſcendentes in ea incluſi ex quo fit vt extremi ac-
quirentis inueſtitura ne ad intereſſe quidem aliquod talis fi-
lius domino vt hæres teneatur, tum quia nulla hæredis men-* 31
*tio in inueſtitura, nec tacitè, nec expreſſè facta eſt vnde ad hæ-
redes inſpectis verbis, ex quibus obligatio oritur quæque ma-
xime inſpicienda ſunt porrigi non poteſt l. ſi ita ſtipulatus fue
ro § penult. ff. de verb. oblig. Tum maxime quia quod filius,
& deſcendentes feudum, ex pacto et prouidentia repudiare
poſſint, eſt facultas quæ illis oritur ex ipſa inueſtitura & con-
tractus forma, qui taliter conceptus eſt vt apud quemlibet
deſcendentium propria, & ſeiuncta ſit donatio, cui quidem id
ex iure ineſt, vt non poſſit nolenti acquiri, vnde nullus in-
tereſſe, aut euictioni locus eſſe poteſt ex his quæ Doct. notant
in l. lutius ff. de euict. in l. damni infecti ſtipulatio §. 1. ff. de
damn. infect. & Rom. conſil. 503. in fin. Hinc illud efficitur,
vt*

vt quamuis regulariter fas non sit feudatario in præiudicium Domini feudum abdicare vbi infeudatio mutuũ commodum, & fauorem respicit secundum Andr. in 1. rub. in extremo, in c. omnes filij num. 7. si de feud. def. milit. contr. fuer. in cap. 1. numero 24. de Capitan. qui Cur. vend. in l. Imperialem numero 22. de probib. feud. alien. per Feder. in constit. errores eorum libr. 3. Andr. Tiraq. de retract. proximi §. 34. glos. 1. num. 6. Camer. d. l. Imperialem car. 20.
32 litera V. Tamen vel apud nos, vbi feudum est ex pacto, & prouidentia temperari, id singulariter debeat in filio primi acquirentis, cœterisque illius descendentibus per manus, vt si post patris vel alterius agnati mortem in feudo succedere atque à domino inuestiri nolint, nequaquam ad id compelli possint quantum vis primi acquirentis in bonis allodialibus hæredes sint quantumuis etiam intersit Domini initam inuestituram obseruari, & peremnem, ac propriam sibi manere, quia vbi filius in feudo succedere detrectat, non tam dicitur illud repudiare (quod quia nunquam habuit, fortasse repudiare quidem poterat l. 1. §. 1. ff. quib. mod. vsuf. amict. l. si ita scriptum sit §. si sub conditione ff. de leg. 2.
33 & l. non videtur de reg. iur.) quam dicitur illud non acquirere, quod citra omnem fraud. ei licuit l. qui autem ff. quæ in frau. cred. & l. 1. §. vtrum ff. si quid in fraud. patron. nec interesse domini inspicietur quia non ob id filius feudum recusat, vt Domino noceat; quod quidem non præsumitur l. fluminum, sed vt sibi prosit, quæ vtilitas non ideo remorari debet quod domini damnum, & incomodum, inde emergat l. 1. §. Marcellus ff. de aqua plu. arc. quod etiam si per consequentias contingat non attenditur §. legatarijs inst. de testam. l. 1. ff. de author. tutor. Dominus enim magis de sequeri debet quod eiusmodi inuestituram fecerit ex qua hæredes feudatarij, non ligarentur, quam de feudatarij filio, & descendentibus, qui suo potius, quam Domini commodo studuerint, idquè agere quod in suam, quàm in illius rem esset maluerint:

At certè dicat quis contractus & obligatio claudicabit, quia si Do-

si Dominus inuestituram filijs successoribusque feudatarij denegare, et infeudationem infirmare voluerit, nequaquam poterit sin aut hæredes ipsi ab in feudatione discedere voluerint, seq. à Domino inuestiri non sinere omnino poterunt, quod nimis inconueniens, & absurdum videtur, quia cum dominus, & feudatarius sint corellaria, non debent ad Imparia iudicari, sed pari iure c. 1. de form. fidel. c. 1. §. in quib. de consuet. rec. feu. c. 1. qual. dom. propr. feu. priu. l. 1. C. de cupress. lib. 11. cum vulgaribus. Respon. nihil esse, cur absurdum, aut mirum cuiquam videatur contractum aliquem claudicare, & ex vno tantum latere constare cùm similis claudicatio, & in iure nostro ciuili habeatur in l. Iulianus §. si quis à pupillo ff. de acti. empti. & in feudali apud Andr. in 35
c. 1. §. de manso prope finem de controu. inuest. Tum omnis culpa ipsi infeudanti attribuenda est qui id genus inuestituræ fecit vnde hæc filijs facultas oriatur, qua illi cùm vtuntur, nullã possunt videri iniuriam domino facere arg. l. in diem ff. de aq. pluu. arcen. limito si iam semel filius elegerit in feudo succedere, & inuestituram à Domino acceperit quia simul at que inuestitura in eius persona vim habere cœpit, & radices 36
agere non nisi mutua voluntate dissoluetur, non aliter ac primus acquirens domino inuito feudum refutare, ac promissi ser uitij iugum excutere minime posset. Quæ omnia rectè se habent, quamuis sciam quendam magni nominis patronum longè aliter aperte respondisse, à cuius ego sententia longissimè absum. Fecit tamen illius auctoritas, vt subtilius cuncta rimarer, pleniusque attingerem quàm susceptæ disputationi fortè par esset: Alterum verò quod assumpsi nimirum verbum, hæres, nequaquam ab homine in eo tex. expressum fuisse, quamuis necessario ex his quæ hactenus diximus sequatur, tamen ex ratione quoque quæ in tex. ponitur, quaque decisio illa tota nititur rectè probatur, quia (inquit) vnusquisquè si- 37
bi suisque hæredibus videtur prospexisse, sed verbum videtur, tacitam voluntatem importat non expreßam l. item quæritur §. qui impleto ff. locat. l. dolia ff. de contrah. empt. l. non enim ff. solut. matr. & ex his tex. Aret. consil. 5. primo dub.

Dec.

Dec. in cap. de quo vult Deo colum. 5. sub num. 14. ext. de iudic. Igitur non expressè, & nominatim hæredibus prospectum fuerat, sed tacitè, & ex subinducto intellectu iuris ex l. si pactum ff. de probat.

Nec quod verbum illud tàm ad propriam quæ non nisi expressa esse potest, quam ad hæredis cautionem, siuè perspectionem referatur, quicquam refert, quia non est in iure nouum vnum iddemque verbum, et propriè simul poni, & impropriè glo. in l. 2. ff. de offic. pro cons. Andr. in c. 1. §. cum autem de contro. inuest. Dec. in c. 2. col. 4. num. 8. de rescript. in c. quoniam Abbas in princ. de off. deleg. & sic falsum omnino est asseuerare verbum illud hæredes ea in inuestitura ab homine fuisse positum, sed verissimum est Obert. esse, id quod eò libentius est admittendum, quia alioquin ratio quam tex. affert, & superuacanea redderetur, & inepta. Sit itaque hoc constitu-
38 *tum feudum hæreditarium haudquaquam feudali consuetudini esse ascribendum quippe quod primi Doctor. nostri simu-*
39 *latque verbum hæres ab infeudatoribus inuestituræ addi cæptum fuit, vsurparunt, quod omne à nobis partim quo facilius res tota perspiceretur explicandam omnino fuit accuratius, partim verò quod ea tractatio non indigna mihi visa est, in qua huius me feudalis cognitionis studiosum exercerem, & ingenium acuerem meum. Vnde consequitur, vt*
40 *cum tex. d. c. 1. qui success. teneatur, & cæteri supracitati hæredes appellant, (vt nunquam pro filio, & successore, sed pro hærede, propriè, & strictè acciperetur) tamen necessario sit intelligendum in allodio iux. tex. cap. 1. an agnat. non autem in feudo, vtpotè illo iure tali inuestituræ formula prorsus incognita, nec dum eò temporis, sed multo post à iuris in-*
41 *terpretibus inuenta. Tertio si verum esset ex illo solo verbo, hæres, probari ibi feudum hæreditarium, sequeretur vtiquè, vt feudo, simpliciter concesso nulla hæredis ab homine mentione facta, in dubio secundum propriam naturam censendum esset feudum hæreditarium, & non ex pacto, quia ratio, quare hæreditarium non censeatur, illa traditur, quod verbum*
42 *hæres à solo iure prolatum, vel subintellectum; accipitur pro filio,*

filio, & successore, non autem pro hærede, sed tex. isti, omnesq; ferè in quibus mentio fit de hærede qui viginti quinq; sunt .s. tex. in §. cum verò, & §. seq. in 1. rub. in c. 1. §. fin. qui success. ten. in c. 1. §. fin. si de inuest. feu. contr. fuer. in c. 1. §. rursus, & §. item si fuerit quib. mod. feud. amitt. in c. 1. §. hoc quoq; de success. feud. in c. 5. qui success. ten. in c. 1. §. 1. ad fin. & §. & si clientulus de alien. feu. in c. 1. de feu. Marchiæ in c. 1. §. fin. apud quem, vel quos in c. 1. §. si quis miles Imper. Lothar. in c. 1. quib. mod. feud. const. pt. in c. 1. §. si verò, qualiter olim pot. feu. alien. in c. 1. §. fin. quis dicatur com. vel mar. in c. 1. de grad. success. in c. 1. de inuest. quam Tit. accepit à Sempr. in c. 1. de vassal. decrep. ætat. in c. 1. de eo qui sibi, & hæred. suis in c. 1. de duob. fratr. & Capit. inuest. in c. 1. §. huius autem generis ex quib. caus. feud. amitt. in c. 1. in prin. quæ sit 1. caus. benefic. amitt. in c. 1. §. moribus §. pen. & fin. si de feud. def. milit. contr. fuer. in c. 1. §. profectò de l. Corrad. in c. 1. de feud. non haben. propter naturam feud. in c. 1. de eo qui fin. fec. agn. in c. 43 *1. §. 1. & fin. de not. feud. omnes in quam hi tex. probarent oppositum scilicet verbum hæres à iure subinductum, vel expressum verum in feudo hæredem importare vixquè ex omnibus illarum consuetudinum capitulis feudum ex pacto, & prouid. dari posset, quin feuda omnia de quib. ibi procul dubio essent hæreditaria, vt optime probaret tex. in c. 1. §. profectò de leg. Corrad. vbi Obert. inuestituræ exemplum generaliter, nobis proponens, vt si (inquit) habeat sibi suisq; hæredibus, non debet dare, vt habeat, ipse & sui hæredes masculi, & fœminæ.*

Quod si ineptè peruersus in eo, vt affirmes verbum hæres pro vero, & proprio hærede accipiendum esse, quæro á tè vbinam feudalis iuris feudum ex pacto, & prouidentia probari poterit, vnde nam illius inuestituræ perspicuum aliquod exemplũ capiemus? Quid? quod ipsum feudũ hæreditariũ prorsus rectum esset non autem conditionatũ, vt nos Camer. et omnes docent, quippe quod propria feudi natura esset præditum c. 1. de feud. nõ hab. propter nat. feud. quo in tex. cum sola illa adiectio, (& cui dederis) efficiat, vt feudum propria feudi natura 44

carere censeatur, perspicuè intelligitur feudum alicui, & hæredibus absq; alia adiectione simpliciterq; concessum propriam feudi naturam continere: Ad hanc autem iuris dispositionem, et significationem feuda dantes, & recipiētes præsumeretur in dubio se conformare, & sic falsum esset sententia supra relata, quæ tamen communis, & vera est, & eam in omnibus, præterquam in feudo empto sequor, verum est enim omne feudum
45 *emptum esse hæreditarium. Ex quibus hactenus constare puto ex verbo, hæres minime probari posse, feudum in illis tex. esse hæreditarium. Tum autem, (& hæc est altera principalis ratio) multò id minus ab effectu probabitur, ex eo .s. quod successor laici teneatur, vt hæres, quia inepta est consequētia quam Doctor. ad id probandum inde sumunt, filius (inquiunt,) vt hæres tenetur, ergo feudum est hæreditarium, quia etiā in feudo ex pacto, & prouidentia non potest filius paternam hæreditatem repudiare, & nisi inuentarium cōficiat ad omnia paterna onera tenebitur, vt cumq; feudum non sit hæreditarium d. c. 1. vbi Andr. & scrib. not. an agnat.*

Quòd .n. in successore prælati, secus sit non ex eo id oritur q̃ non sit hæres, sed ex alio certè manat, vt post dicam. Nec ergo est, vt illud vulgare aduersetur, q̃ forsan ab argutiolis obijci posset nimirū vno præsupposito, cætera omnia habilia censeri, l. qui testamētoff. de testam. Dec. in c. cum omnes lectu. 2. Non longe á principio in c. quæ in Ecclesiarū in princ. de constit. in c. 1. col. 8. ꝑpe fin. de iud. cōs. 610. n. 4. & sic appellādo tex. hæredes eosdemq; de defuncti facto obligari affirmando velut antecedens necessarium præsupponat feudum illud hæreditarium esse quia hoc, (vt dixi) nō sequitur necessario posset. n. quis in cæteris bonis feudatario hæres existere, ꝓindeq; teneri illius facta, & ꝓmissa omnia ꝓstare, & tñ feudū non esse hæreditariū, nec ꝓbat hoc esse q̃ ab hoc cōtigit abesse l. neq; natales C. de ꝓbat. & data instātia argumentū tollitur 1. q. 1. c. sicuti iuri. Tū id vrgeret vbi ex alijs saltē iuribus ꝓbari posset feudū, natura hæ-
46 *reditariū olim fuisse cognitū, & à feudali cōsuetudine introductū id q̃ nusquā iuris ꝓbabitur, quia nullus est in iure tex. in quo feudū hæreditariū vocetur, aut de tali īuestituræ formulæ*

mentio

mentio fiat, ergo est impossibile, ex illo solo id feudi quod tunc nullum prorsus erat significari: Postremo id ipsum hac ratione non mediocriter confirmari potest, quia dum tex. seruientis feudi inuestituræ meminit idest eius quam facit dominus de feudo vacaturo nulla omnino mentio fit de hærede, sed tantum dicitur si quis inuestitus, & sic nihil addendo literæ, nec vltra requirendo, quàm ipsa requirit ex præcepto Scæuolæ in l. Gallus §. videndum ff. delib. & posth. negari non potest quin, tex. dum loquitur de hac inuestitura, propriè loquatur de inuestitura quæ conuenit feudo recto, & ex pacto, non autem conditionato, & hæreditario, quomodo ergo quadrare poterit sensui, & intellectui cuiusquam benè organizati, & subtiliter intuentis, secundum quem iura ponderantur, 47 *vt verbis vtar Ant. de Butr. in c. inter corporalia colum. 5. de transl. Episcopor. vt inuestiens Dominus, et inuestituræ formula vti voluerit quæ à propria inuestitura discreparet, quaque feudum seruiens fieret ex pacto, & prouidentia si sui feudi inuestitura concepta fuisset pro se, & hæredibus, ac feudum dominans esset hæreditarium? cum turpis sit pars quæ suo non congruit vniuerso, & membra debent capiti conuenire c. vlt. de sponsat. duor. c. quo iure 8. distinct. in c. 1. col. 3. in princip. de controu. inuest. c. 1. col. 2. de contr. inter mascul. & fæmin. de benefic. Loffred. in consil. 1. num. 55. quin verisimilius omnino est, dominantis feud. inuestituram talem per omnia fuisse, qualem Obert. seruientis feudi inuestituram esse nobis indicat, recti scilicet & ex pacto, non autem conditionati, & hæreditarij, & sic cum tex. de hærede mentionem facit, quamuis pro hærede ipso, non autem pro filio, & successore acciperetur, tamen vt iam dixi intelligendum est, & exponendum in allodio, non (vt vulgò male sentiunt) in feudo ex quibus apertè, et (vt puto) verissime concludo, tex. illos* 48 *proprie loqui de feudo ex pacto, & prouidentia non autem de hæreditario valdeq; illos aberrasse, dico, qui contrarium docuerunt, & scripserunt quantumuis licet excelluerint, & summi viri, maximæquè fuerint, auctoritatis, qui tamen & homines fuerunt, & vt humani falli potuerunt ex quo illud* 49

*Platonis admodum ſcitum eſt, non auctoritate dicentis, aut
multitudine, ſed ratione id quod rectum eſt iudicandum opor-
tere,; Cæterum non ex hoc omni nos contentione extricaui-
mus, quin adhuc multum laboris ſupereſt. Obſtat enim for-
tius; quod licet verum ſit, vt eſt veriſſimum tex. illos loqui de
feudo ex pacto; attamen loqui videntur eo caſu, quo filius eſt
hæres in allodio, quia in illis paſſim, & vbique dicitur hæres
laici, & hæredes laici, quod verbum vt non probat feudum
hæreditarium, probare tamen videtur ſuccedentem hæredem,
itaque ſi ex facto contingat filium, vel agnatum hæredem non
eſſe velut deficiente illa qualitate, & finali periſtaſi, illorum
tex. conſequens eſt ipſam quoque diſpoſitionem ceſſare, & de-
ficere, proinde non teneri ſucceſſorem non hæredem talem in-
ueſtituram ratam facere, ſed hoc caſu, quod in clerico eſt, &
in laico id quoque probari, cum nulla diuerſitatis ratio inter
vnum, & alterum adferri poſſit, ſi Andr. credimus qui ita
aperte decidit in d. c. 1. in extremo qui ſucceſſ. ten. cuius ſenten
tiam feudiſtæ omnes probant; non tàm ratione aliqua, quàm
ipſi afferant, quam ſola Iferniæ pluſquam Pitagoricæ apud
noſtros homines auctoritate, ſed vt ſunt errores, facile alij ex
50 alijs nectuntur, ac vnus in alium præcipitat, vt quæ ſemel
malè ponuntur initia, ſic quoque cætera peiora ſequuntur,
vſque adeo in omni genere doctrinæ periculoſiſſimus eſt error
in principijs.*

*Dico igitur hunc intellectum, atque hoc illatum, quod ex ſenten-
tia quam proximè confutauimus deſcendit magis erroneum,
& abſurdius eſſe quam primum. Neque enim illi verbulò
magis, quàm ſpiritui, & menti, tex. inhærendum erat, vt
51 præcipit iureconſ. in l. ſcire leges ff. de leg. in l. & in omnibus
de reg. iur. Hinc illorum craſſities, qui præcisè literæ inni-
tuntur, non habita ratione æquitatis, & veriſimilis mentis
tanquam ſuperſtitio Iudaica improbatur ab Acurſ. in l.
damni in fecti p.° §. ſi is qui incipias in verbo aliquos ff. de
damn. inf. & meritò quia non oportet ius ciuile calumniari,
neque verba eius captare, ſed qua mente, quid dicatur ani-
maduertere ait Paul. in l. pen. ff. ad exiben. tex. in l. 2. §.*

tracta-

tractari ad Tertul. in l. 1. de reg. Caton. Cuius præcepti dum DD. hic vel casu, vel consilio non recordantur, videre est, vnius verbi controuersiam ipsis, vel doctissimis, & in iure ciuili familiam ducentibus, non parui erroris ansam præbuisse, eosdemque tandiu torsisse, & vexasse, quæ controuersia torquere solum Greculos homines contentionis cupidiores, quàm veritatis consueuit? Quid? nonne præstat interdum verba ipsa legem prorsus negligere, quàm illorum gratia, quicquam iniquum, vel ineptum effundere? non enim tex. legum trahendi, sunt ad sophisticam eo prætextu ne (vt ex præscripto Magico) verbum vllum sine nouo effectu operandi, non hac mente scripsit Vlpianus quanquam scientissimus eleganter ait glos. in l. 1. §. 1. num. 1. ff. de verb. oblig. ne dum vnus Obert. ad tam magnum, tanque nobilem iureconsultum sic enim eum appellat Herenn. in l. 11. §. fin. (& nobilissimum Modestinus in l. 4. in fin. ff. de excus. tut.

Quare nos omni superstitione, & contentione deposita, sensumque potius ac mentem legum, quam verborum corticem, & inanem formulam, quo ad eius fieri poterit amplectentes, vt Bal. esse illo tex. faciendum præcipit in l. 3. §. si quis quasi statu liber ff. de condit. caus. dat. & in simili Pompon. in l. sed Celsus § si fundus ff. de contrah. empt. constanter dicimus verbum illud hæres, vt simpliciter, & absolute hæredem, in 52
patrimonio designaret, quod an verum sit post intelligetur, non tamen eam vim habere neque eo consilio ab Obert. esse positum, vt in eo finalis ratio, ac tota illa epitasis constituatur, cum & ex contextu, & ex hipotesi illorum textuum apertè liqueat decisionem illam non in eo fundari, quod succedens in feudo inuestienti hæres existat, aut omnino non existat, vt primo casu succedens teneatur, altero non, sed soli va- 53
liditati, & inualiditati actus innituntur, vt in laico, quia actus, & inuestitura simul ac ab eo facta est, valet c. si quis inuestienti defeu. dat. in vim leg. comm. c. moribus in primo respon. si de feud. def. mil. contro. fuerit. Affl. decis. 292. Cagnol. in l. fin. num. 133. C. de pact. Iacob. de S. Geor. in inuestitura in verbo inuestiui talem num. 12. propterea eius successor

illam

illam perficere, & explere feudatario vita functo, & sic die adueniente teneatur. In Prælato verò, quia inuestitura, eo non dum feudo sibi aperto decedente iam tum ab ea irrita, nullius roboris, & momenti est, vt probat idem tex. qui cauillari nequit in dictò c. moribus ibi, secus est Ecclesiasticis personis, nam si Ecclesiastica persona, talem faciat inuestituram non aliter valebit, nisi sibi, non etiam successori suo feudum aperiatur, quod & Bal. affirmat in d. 1. c. num. 4. 6. & d. c. si quis inuestitus sub num. 2. vers. 3. nota. cui consentit, idque planius explicat Aluarot. in d. c. 1. col. 2. vers. not. ex isto tex. casum, & Præposi. col. 2. in 4. not. qui success. tenean. propterea successor in beneficio illam exequi die mortis feudatarij veniente non cogatur.

Itaque ex tex. d. c. moribus intelligendus, supplendusquè tex. est in c. 1. de cler. qui inuest. feu. ibi sedsi sub tempore, vel conditione, quoque feud. sibi aperiatur valebit inuestitura, & sine voluntate vassalli, &c. Id est valebit, si sibi non etiam successori suo feudum aperiatur, sic vt ante vnius conditionis implementum irrita, & nulla sit iux. tex. d. c. moribus non tamen omnino propter implementi spem quam habet si quo ad concedens viuit, & non vltra conditionem purificari contingeret, vt de contractu feudali ex Andr. & alijs scriptum reliquit Camer. in l. Imperialem car. 87. litera M. & seq. & car. 89. litera R. & seq. de prob. feud. alie. per Feder. quam interpretationem, per se iustam, ratio quoque tollendæ repugnantiæ plurimum adiuuat c. inter dilectos §. cæterum de fid. instr. alioquin tex. isti apertam antinomiam continerent, nulliquè non cognitum est par esse atque adeo oportere, iura iuribus conciliare vnamquè legem ex alia supplere, & declarare l. quæsitum ff. de testib. Ratio autem vtriusquè dicti euidens est.
54 *Primi quidem, quia non debet, quod ritè, et secundum leges ab initio actum est, morte vel alio euentu infirmari, & corrumpi l. 1. § fin. & l. 2. ff. de itin. actuq. priu. l. Sancimus C. de admin. tutor. Secundi verò, quia quod nullum est, nullum producit effectum, et q ab initio non constitit, non potest tractu temporis conualescere l. quod ab initio ff. de reg. iur.*

l. 1.

l. 1. §. fin. ff. commod. & quamuis regula hæc in præiati inuestitura de qua loquimur propria quadam ratione perpetua non sit, vt post Bal. (declarat Aluarot loco iam citato,) ac hæres, multoquè minus successor ex actu defuncti, & inualiditatis, & solam, & finalem esse illorum tex. decidendi rationem probo primo, quia aut dicimus, laicum inuestituram de viuentis feudo in diem possidentis obitus posse conficere, & hunc, tametsi post inuestitoris mortem dies veniat à iure sustineri, & consistere, aut contra si valet, & consistit, non ne ridiculum est arbitrari, propterea successorem in feudo illam ratam, facere teneri, quod concedentis sit hæres, in allodio? quando (quod est verissimum) omnia quæ in feudo legitimè contracta sunt, quæquè in vita feudatarij non terminantur, sed à iure vltra vitæ metas proferuntur, transeant cum ipso feudo, illudque comitentur, in quemcumque transeant siue is hæres morientis, domini siue dumtaxat successor sit, prorsus cessante regula l. lex vectigalis ff. de pignor. c. rursus quib. mod. feud. amitt. & similium cui regulæ locus non est vbi actus, sit permissu, aut legis, quemadmodum hic est, de quo tractamus, aut hominis qui quantum ad hoc legi æquiparatur Bal. in l. 1. C. si pig. dat. sit quem Ang & Salyc. ibi, & Neguss. in trac. pign. 3. memb. 2. par. num. 13. sequuntur. 55

Porrò decisionem illam Bal. minimè vidit Camer. dum in d. l. Imperialem car. 7. litera F. & seq. negat posse argumentum sumi à consensu hominis ad consilium legis, aut contra, propterea quod lex, consentit propter vnum homo autem consentit propter duo, vt ipse ibi explicat, sed (vt cumque sibi blandiatur) vtrumque magis est Sophisticum quam verum. Primum enim non posse scilicet de vno consensu ad alterum argumentari satis refutatur ex l. Sancimus C. de reb. alien. non alienand. ex l. fin. C. de fideiuss. ex Andr. in cap. 1. colum. 3. prope medium. Qui success. ten. in c. 1. §. de manso col. 1. in extremo de controu. inuest. in constit. violentias colum. 3. in princ. Nec tamen me fallit non esse hoc perpetuum, vt ex eod. Andr. intelligitur in proem. const. col. 5. & seq. in c. 1. sub nu. 3. de feud. dat. in vim leg. com. sed satis est hoc esse regulare 56

neque

nequè nos loqui in casibus exceptis. Alterum verò, nimirum legem consentire propter vnum, hominē vero propter duo, abest longissime à vero, quippe cum assentiendo non plenius homo prouidet, quam lex, sed ambo æque, ac præterquam, quod Camer. eam differentiam lege non probat, potest tamen illa in numeris exemplis, improbari, ex quibus duo interim proposuisse contentus ero exemplo Iuliam in l. si ita vulneratus §. pen. ff. ad l. aquil. vnum ex iure ciuili, alterum ex feudalibus consuetudinibus depromptum, ecce enim bona restitutioni subiecta, & fideicommisso obligata, quæ non poterant alienari permisit, lex vt vel in causam dotis alienari possint auth. res quæ c. comm. deleg. vel pro redemptione hæredis nulla sua culpa ab hostibus vel prædonibus capti, Dec. in c. qui in Ecclesiarum col. fin. ad med. vers. 7. casus de constit. & tamen quid tantopere ridendum esset, quàm contendere, vel opinari alienationem in altero illorum casuum contractam minus perpetuam minusquè firmam esse, quam si ab ipso testatôre facultas alienandi data esset?

Rursus, (& hoc est alterum exemplum) feudales consuetudines
57 *Regnique Constitutiones omnem alienationem feudi interdixerunt eædem tamen feudalium bonorum, quæ subinfeudari consueta sunt concessionem, & ipsius quoque feudi pignorationem in aliquibus casibus permiserunt, de quibus Andr. in c. 1. §. quid ergo de inuest. de re. ali. fac. in const. si quis post litem, & in const. in aliquibus, sed quis nam quæso affimaret vnquam pignus in altero ex illis casibus contractum ad concedentis, vel pignorantis dumtaxat vitam coartari, post verò illorum mortem expirare cum verissimum sit concessionem quidem perpetuo manere c. 1. de cler. qui inuest. sec. d. const. diuæ memor. §. fin. Camer. d. l. Imperialem car. 7. litera P. vers. aut, & secundo, & car. 72. lit. I. vers. concludamus pignus verò vsquè adeo creditori satisfiat siue feudum sit hæreditarium, siue ex pacto secundum Andr. in d. const. si quis post litem, & const. in aliquibus col. 7. in princ. ex quibus facile*
58 *cognosci potest, quòd vbicumque lex actum gerere permittit, actus ille ex legis potestate celebratus, æquè est perpetuus*

atque

*atque si hominis permissu ac voluntate factus esset nisi mani-
feste constet legem aut hominem arctare illum voluisse vltra
procedendo, idque nominatim disponendo, vt in l. peto §. præ-
dium ff. de leg. 2 in c. 1. § fi. si de inuest. feu. cont. sit inter dom.
& agn. in c. 1 §. rursus quib. mod. feud. amitt. in c. 1. § si vero
qualiter olim poter. feud. alien. qui feudales tex. plurimum ne-
gotij exhibuerunt Isern. in d. c. col. 3. qui success. ten. Camer.
loco iam citato, sed certè ita accepti, & in hac ratione consti-
tuti, & fundati, per quam facile excludi poterant, & vero ni-
hil obstant. Cæterum legis aut hominis voluntas in dubio li-
mitata non præsumitur, quin valeat actus, quo fortius, &
magis, valere potest, l. Iurisgentium §. quod ferè ff. de pac. &
quin indefinitus potius, quàm terminatus l. 1. § et generaliter
ff. de leg. præstan. & perpetuus magis sit, quàm temporarius
l. sufficit ff. de cond. indeb. Dec. cons. 204. in fin. cons. 472.
num. 21. Glos. Paris. tit. 2. §. 57. num. 21. Tiraq. de retract.
conuent. §. 1. glos. vnica num. 39. Capic. decis. 116. Dices tu,
nil ergo assensus hominis supra assensum legis operabitur.
Respondeo, aut actus qui fit, penitus à lege est prohibitus, &
cum actus sit nullus, nihil prorsus efficit voluntas hominis l.
non dubium c. de leg. Aut verò (quod exempli vim habere vo-
lo) actus alienationis (vt in feudo) est prohibitus, sed lex ho-* 59
*minis consensu accedente illum sustinet, & tunc hominis vo-
luntas totum facit, cum ipse sit qui dare videatur l. lege obue-
nire ff. de verb. signif. rectè autem dixi videatur, quia verè,
& regulariter qui confirmat, non dat glos. in l. & quia ff. de
iurisd. omn. iud. Isar. in const. cũ circa non procul à fine vers.
licet. n. lib. 1. ac simpliciter assentiendo illa rõe sibi p̃iudiciũ oĩo
infert (quod hic dico oĩo intellige, & tẽpera) quia voluntas sua
non præsumitur arctata, & sibi non prospexit cum potuerit,
quare in omnẽ caussam assensisse vr̃ quæ ex contractu, cui cõ-
sensus suus est, adhibitus, descẽdit arg. l. si seruũ §. nunc videa
mus in fi. ff. de verb. obli. l. si quis pro eo §. si nũmos ff. de fideius.
quia assensus regulatur à contractu, & recipit oẽs qualita-
tes, conditiones, extensiones, & limitationes quas recipit, &* 60
continet contractus, ita quidem, vt assensus ab actu, non

actus ab assensu, reguletur ait Camer. in l. Imperialem car. 25. litera F. de prohib. feu. alien. per Fed. cui sententiæ, suffragatur quod per manus traditur de iuramento, vt intelli-
61 *gatur pro natura actus super quo adijcitur totumquè ab illo pendeat, & reguletur tex. in l. fin. C. de non num. pec. Dec. cons. 240. ad fin. 493. & 600. Atq; in contractu emptionis inter cætera, & illud est, vt is qui emit, sibi suisquè hæredibus videatur acquirere, siue ad expressim agat, siue tacite ex l. si pactum ff. de probat. Igitur assensus quoque domini, qui totus*
62 *à contractu moderatur, & illi recumbit in hoc ipso contractum scienter approbare, & emptoris hæredibus prospicere videtur, & consequenter dominnus, vel tacitè suum ius remittere nisi excipiat, vel emptorem certè decipere nisi obseruet, vnde vel ipso iure, vel doli exceptione à vendicatione feudi excluderetur, & hæc est vera, breuis, & lucida ratio, illius quæstionis quàm Andr. excitat, & supra quam necesse sit illius tractationem longius producit in d. c. 1. col. 3. 4. & 5. qui succ.*
63 *teneant. Aut denique actus pure simpliciterquê est permissus, & tunc nullo hominis assensu, ad illius firmitatem diuturnitatemque opus est, quippe qui simulatque initus, & factus, est vim suam habet: Quod si hominis consensus ad cautelam, vt vulgo dicitur illi accedat iuxta notata per Luc. in l. si quos C. de decur. lib. x. talis consensus non ampliabit actum, sed plus roboris adiunget actui, arctioremque, & efficaciorem illum reddet, quemadmodum stipulatio, in contractu, & in stipulatione iuramentum, et Imo: Paul. et Alex. not. in l. miles §. decem ff. de re iud. in l. stipulatio ff. de vsur. Dec. in c. 1. col. 17. in prin. ver. 3. et vltimo extra de iud. Etenim quod ait Camer. non præsumi legem 3. præiudicium inferre velle, verum id quidem est, sed nostræ huic sententiæ non æduersatur; nec enim cuiquam lex. officere videtur si legem feudo statuit q. quisq; seruet ad cuius normam, & præceptum, tum dantis, tū accipientis feuda suam voluntatē accommodare (nisi in infeu-*
64 *datione apertè quid excipiant) censetur, idque solum intelligit et hoc est q dicitur, verba ciuili modo esse acquirenda in l. si cui ff. de seruit. teste And. in d. c. 1. col. 4. non procul à princ.*
qui

qui success. tenean. Quod si lex prohibendo nulli nocere dicitur, ac illius prohibitio durat in infinitum, nulla, ratio est cur, permittendo cuiquam nocere dici possit, eiusquè permissionem minus stabilem, & pertmnem esse, quam sit prohibitio. Quæ cum ita sint, vehementer me vereri faciunt, an verum sit, quod Iser. scriptum reliquit, in c. 1. §. sed & res sub nu. 3. per quos fiat inuest. & fortasse si id in ratione subtilius pendatur, & ad diligentiam legum reuocetur, longe verius est infeudationem sincerè bona fide, & sine fraudè factam etiam in feudo ex pacto, & prouidentia, & in præiudicium non hæredis agnati ratam esse, quam (ut Andr. censuit) in vita dumtaxat concedentis firmam, post illius mortem irritari, quia actus est legitimus, & à iure permissus neq; ad infeudantis vitam limitatus, & proinde perpetuus, nec fraus, aut iniuria fit successori, cui id omne restituitur quod lex, & homo alienari, aut quoquomodo in alium transferri noluerunt hactenus scilicet quatenus ei superest, quod alteri posse concedi statuerunt cum enim, & alienandi feudi prohibitio, illiusq, vel filio, vel proximiori agnato restituendi obligatio, & potestas eiusdem sincere, & bona fide partem sub infeudandi eodem feudalis legis, & consuetudinis fonte deriuentur iniquum est, nec oportet Agnato succedenti hoc indulgere, ex parte quatenus feudum alienare, prohibet, ac restitutioni possidentem obligat legem collaudare, ex parte quatenus subinfeudandi potestatem tribuit, tanquam de iniqua queri, in illo constantem, & perpetuam legem esse velle, in hoc vero volubilem, & temporalem. Cum itaquè actus legitimus, qui scilicet legis permissu, & voluntate fit non minus ratus atque firmus sit, & in infinito stabilis, quam is qui hominis assensu factus est, ac inuestitura de qua non disceptamus sit huiusmodi. Quorsum nã, quidue (quæso) deseruit hæredem quoq; successorẽ esse. Immo (si verũ amamus) prorsum impertinens & extraneũ est. Aut vero dicimus talem inuestiturã non valere, & tunc quia actus nullus est ne hæres quidẽ illo obligatur, quia hæres non astringitur actum defuncti nullũ & inualidum, & in vita non adsolutum confirmare

 author.

author. Isern. in l. Imperialem col. 7. in 1. add. de probib. feud. alien. per Feder. in c. 1. col. pen. prope num. 9. qual. olim pot. feud. alien. Bar. in l. lutius ff. sol. matri. Bal. in l. 1. col. 3. post principium c. de inoff. donat. Loffred. consi. 10. num. 24. & cœteri coaceruati ab Arrio. Pinell. Lusitano in l. 1. par. 3. sub num. 84. limit. 10. C. de bon. mater. ad quod ego tex. affero rotundum in d. cap si quis inuestitus
66 *qui success. ten. quo deciditur inuestituram de uiuentis feudo etiam à laico pure factam non valere proindè nec hæredem ex illa obligari. Igitur sola actus validitas, & inualiditas spectatur non autem num successor hæres sit an secus. Ad quod ipsum in allodialibus, & sic infortioribus expendo tex. non cauillando, neque corrumpendo, in l. si ego §. sed & res ff. de iur. dot. vbi quia donatio illa sub conditione facta fuerat, & consequenter in vita donatoris non perfecta, nequè absoluta, ne hæres quidem ex illa obligatur quamuis ibi contrarium, quod benignius est, præcipuo fauore dotis statuatur. Dixerit aliquis hoc ipsum iura illa decidunt, vt quamuis regulariter inuestitura morte inuestientis terminetur, finiatur, atquè annulletur, si tamen successor in feudo, inuestienti hæres existat, obstringatur quidem illam confirmare. Respond. leges statuta, & consuetudines, ad bonum, & æquum esse reuocandas, itaque interpretandas etiam si opus*
67 *sit verba, earum dispositiua restringendo, vel impropriando, vt non contineant aliquid iniquum, vel absurdum l. scire oportet §. aliud ff. de excus. tut. l. nam absurdum ff. de bon. liber. quia iura ciuili modo interpretanda sunt l. si cui ff. de seruit. & taliter eorum dicta temperanda, vt non possint à sapiente reprehendi, inquit Iulian. in l. Saluius ff. de leg. præstan. Sed quid quæso absurdius, quid iniquius, aut iniustius quam teneri hæredem ex facto defuncti nullo, & inua-*
68 *lido, præsertim in exorbitantibus, & odiosis, & eiusmodi est inuestitura, qua & mors ceptatur contra l. fin C. de pact. quæque, (vt Andr. ait d. c. moribus) tristissimos euentus afferre solet? cum alioquin regulariter, vel in fauorabilibus si actus nullus sit non obligetur, profectò nulla recta ratio*

afferri

afferri poteſt quare ſtatui hoc iniqui iuris debuiſſet. Quod ſi vnum iniquiſſimè ſtatuitur, nimirum vt contra bonos mores, valeat de viuentis feudo facta inueſtitura, quod merito damnat, ac improbum eſſe exiſtimat Iulianus in l. 2. §. interdum ff. de vulg. & pupill. Et Vlpian. in l. 1. §. ſi impuberi in extremo, ff. de colla. bon. debet id quidem ſatis eſſe neque inſuper eiuſmodi intellectum nos appingere, quo aliud iniquius addatur quin iniquitates, & abſurditates non ſunt multiplicandæ, ſed ſecandæ, vt per gloſ. vlt. in c. propterea extra de verb. ſign. Io. And. in add. Specul. de inſtrum. edit. §. 16. verſ. fecerit. Quod ſi rurſus dicatur actum, & inueſtituram valere, & conſiſtere, ſed non niſi hæredem ex illa obligari. Reſp. ſatiſſuperque hanc obiectionem refutatam, à nobis eſſe ſupra nunc vero etiam hoc addimus, non poſſe hunc intellectum illis tex. vlla ratione congruere, nec adaptari, quin ita intelligendo, tum ridicula, & omnis rationis expers illorum diſpoſitio redderetur, tum quatenus hæredem obligari præciperent nullam haberent dubitationem contra l. labeo ff. de ſuppell. leg.

Quis enim niſi prorſus ſtupidus, & imperitus dubitaret, quin hæres ex actu defuncti valido ligetur. Probo ſecundo nam ſi ſucceſſor hac ratione teneretur, præteriti domini inueſtituram confirmare, quia illius in allodio eſt hæres, ſequeretur vtique, vt facta inueſtitura à Prælato, eodemquè paulo poſt, feudo non dum aperto vita functo, ſi ex facto contingeret, (vt plerumque euenit) eundem, & ſucceſſorem in prælatura, & de mortui in patrimonio, hæredem eſſe, ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, puta quia illius frater aut nepos ſit, teneri quidem factam ab illo inueſtituram die mortis feudatarij adueniente ratam facere, quæ ſententia multum aliena eſt à veritate, igitur teneri ſucceſſorem, aut non teneri, non ex eo deſcendit, quod mortui, inueſtitoris ſit hæres, vel non hæres; ſed ex eo, quia actus vel validus, vel nullus eſt. Porrò quemadmodum eo caſu, quo irrita eſt inueſtitura non diſtinguitur, vtrum ſucceſſor hæres ſit an ſecus, ſed prorſus ac indiſtinctè non tenetur, ita ex contrario vbi valida eſt, & conſiſt it

ſiſt it

sistit ne tunc quidem distinguendum est, sed ex illa omnino, & indistincte obligatur ex vulgata reg. contrariorum l. inter stipulantem §. sacram ff. de verb. oblig. l. fin ff. de leg. 3. l. & contra ff. de vulg. & pupill. Probo id ipsum tertio, quia dubitandi ratio in illis tex. non ex hoc oriebatur si successor inuestienti hæres existeret, vel si feudum esset hæreditarium, aut ex pacto, sed ex l. fin. C. de pact. Sanè quæstionis erat vtrum sicuti iure feudorum infeudatio sincere & bona fide omni
69 *casu fieri poterat, tam in feudis hæreditarijs, quàm ex pacto, vt probat tex. in c. 1. §. sed & res per quos fiat inuest. ibi feudum tamen cuilibet dare potest, nisi fiat in fraudem nostræ consuetudinis, & in c. 1. §. si vero ibi quod & ipsum sincere bodie & sinc fraude licet ei facere, qual. olim pot. feud. alien. quæ infeudatio etiam domino inuestiente mortuo non expirabat, nec fas erat successori, illam firmare parato feudatario illi seruire Andr. in c. 1. §. de manso sub num. 15. de controuers. inuest. c. 1 col. 12. num. 29. quib. mod. feud. amitt. c. 1. col. 1. sub nu. 2. vers. sed tum quando qual. olim feu. pot. alien. c. 1. sub num. 33. quæ sit prima causa benef. amitt. c. 1. §. præterea in addi. de cap. Corrad. An inquam ita quoq; fieri posset de feudo viuentis obstante reg. d. l. fin. & respondet Obert. ampliando illam ex iure communi infeudandi potestatem etiam in viuentis feudo, sub distingue tamen inter prælatum, & laicum de qua in tex & sic præcipuus horum textuum veluti scopus est an valeat, vel non valeat inuestitura, quo ad inuestientem dumtaxat, & inuestitura propter dispositionem d. l. fin. in quo vno, & quæstio formatur, & decisio quæstionis vertitur, non autem quoad succedentem domino in feudo, quia quantum ad illum habemus dispositionē aliorum textuum (in quibus hoc omne relinquitur) decidentium inuestituram à Domino factam morte non extingui, sed etiam successorem sequi, modo (vt iam dixi) sincere & bona fide facta sit, & feudatarius seruire non deneget, quod hic non negatur, sed per alia iura præsupponitur quorum iurium dispositio generaliter quidem in hoc tex. locum sibi vendicat, ita ut omnes illorum qualitates in hoc translatæ,*

atque

atque transfusæ esse censeâtur lex enim vel statutum addens alieri, recipit omnes qualitates eius cui addit Dec, in c. prudentiam §. 1. in princ. de off. deleg. quemadmodum, & lex interpretans locum in omnibus casibus in quibus locum sibi vendicat lex interpretata Andr. in c. 1. col. 3. ad med. vers. unde interpretans de contro. inuest. in const. violentias col. fin. ad fin. verb. videtur veritas in const. cum circa col. 2. circa fin. & in const. quam plurimum col. 1. ad med. Arct. cons. 14. col. 2. ad fin. consil. 59. col. fin. ad finem. 70

Igitur sicuti ante hunc tex. omnino licebat inuestituram sincere, & bona fide facere, nec morte concedentis expirabat, siue successor inuestienti extitisset hæredes siuè non, vbi scilicet de feudo infeudatio fieri possit. constantius, est defendendum illam morte infeudantis non extingui siue successor illius hæres sit, siue non sit, facit tex. & ibi glos. in vers. per partem in cap. Abbate sanè de reiud. lib. 6. & quod ex eo tradit Capyc. decis. 121. num. 12. & seq. Quamuis autem hic solus casus quo succendens est hæres exprimatur, non tamen casus excluditur quo secus esset, tum quia nulla ratio afferri potest, quamobrem non idem sit in vno quod in altero ex his quæ latè supra disseruimus, tum etiam quia sit hic hæredis mentio non quidem conditionaliter, vel taxatiuè sed gratia maioris fræquentis, & crebrioris vsus propter tex. d. c. 1. an agnatus vnde non excluditur, quin idem quoquè sit, etiam si non sit hæres iuxta glos. in auth. cassa c. de sacro. Eccles. Dec. consil. 70. col. 2. in fin. Curti. cons. 11. col. pen. Tiraq. de retract. proxi. §. 2. glos. 1. num. 19. §. 20. glos. vnica num. 4. nisi malimus dicere, & forte verus verbum illud hæres, pro 71
filio, & successore ibi accipi quam expositionem in feudalibus perpetuam & veram esse satis est à nobis suprademonstratum, pro qua etiam expendo tex. d. c. 1. si quis inuestitus ibi & hoc intelligendum est in vassallis, qui feudi successionem non habent, & sic non dixit hæredem, sed successorem ex quo etiam non insubtiliter dici posse puto, Obertum illo potius verbo, quam alio ad solam differentiam Prælati esse vsum, vt significaret, quantum in layco hæres à successore differt, tantundem

dem

dem Prælati successorem à successore laici differre, ita vt verus successor laici, si ad Clerici successorem conferas heres nõ immerito appellari potest.

72 *Idquè ex eo facile est intelligere quod Prælatus nihil prorsus in successorem transfert, quia electione fit, non successionẽ c. ad decorem de instit. At laicus vt cumque in feudo quis proprie, & absolute sit successor, transfert in illum sanguinem cuius causa feudum ad eum deuenit, licet etiam hereditaria qualitas non transferatur eius sanguinis, ergo pro successore Clerici in quem nihil transfertur successor laici etiam hæres rectè dici possit quamuis nõ me fugiat hoc ipsum verbum hæres aliquando Obert. etiam in Prælato vsurpasse, vt perspicitur in c. 1. in extremo de Alien. feud.*

Ex his falsa redditur decidendi ratio, quam glos. & Andr. ad hũc tex. afferunt vt s. Prælatus successor; idcirco non teneatur, præteriti Prælati de viuentis feudo factam inuestituram obseruare, quia Prælato non est hæres, secus in laicis, nisi eo casu quo pariter laicus non esset hæres, vt in feudo ex pacto, & prouid. in quo iddem in laicis affirmant, quod in clericis, sed certè aliter hoc se habet, quia hanc rationem nusquam illa hora respexerũt, nec (Citra maximas absurditates de qnibus latè supra) respexisse potuerunt, sed de vna actus validitate; & inualiditate (vt hactenus diximus) cogitarunt. Quæ est finalis, illorum capitulorum ratio cui maximè innituntur, & fundantur.

73 *Quæ cum ita sint consequens erit dicere fas esse Prælato, antequam feudum ei aperiatur factam inuestituram infirmare, quam (quia iure non consistit, & est irrita) potest is idem, qui illam concessit reuocare l. 1. C. de liber. caus. l. quemadmodum C. de agric. & consi. l. post mortem ff. de Adepr. Andr. in c. 1. sub nu. 13. qui success. ten. quod in laico, eiusquè siuè hærede siuè successore contraria ratione secus est vt verè in eo opinantur Andr. & seq. Affl. nu. 24. & cæteri at in Prælato falsò. Ratio autem cur tàm varie inter laicum, & Prælatũ*

74 *statuatur, vt Prælati inuestitura non valeat, nec ad successorem transeat laicum certe, omnino duplex est. Prima*

quidem

quidem quod huiuſcemodi inueſtitura propter votum captãdæ mortis, quod inducit, longe deteſtabilior eſt in prælatis quàm in laicis, vndè ius canonicum, ſollecitudinem de viuentis beneficio acrius prohibet, vehementer vſq; execratur, quam ciuile toto titulo, de conceſſ. præben. cum alijs Iuris Pontificij locis multis quos colligit, & pulchrè tractat Franc. Duare. in elegãti illo libello de Sacris Eccleſiæ miniſterijs & benef. lib. 6. c. 1. Quare ſicut viui, ſuperſtitiſque hominis beneficij collatio prohibetur, eiuſque promiſſio interdicta, & ab initio funditus nulla eſt, quamuis in tempus quo mortuus fuerit beneficiarius conferatur c. 2. c. relatum & c. ex tenore ex. de conceſſ. præben. pari ratione & feudi collatio, eius qui adhuc viuit, nulla erit quamuis in tempus poſſidentis occaſus conferatur, quia de vno ad alterum argumentum ſumitur auctore Gomeſ. in Regula de annali poſſeſſio. nec ſanè quicquam cauſæ erat propter quod ſi in laico receptum eſſet, vt huiuſmodi inueſtitura conſiſteret, & vim haberte, idipſum quoque in eccleſiaſticis, quos maior iuſtitia, æquitas & relligio decet reciperetur, ad quod tex. in d. c. 2. de preben. & in c. 3. §. ſed diuerſum de alien. feud. Quid eſt ergo, quæret aliquis, quòd in Prælati inueſtitura hiſce moribus introductum ſit? Reſpondes hoc inquam, vt quamuis ipſo iure talis inueſtitura non conſiſtat, poſſit tamen tractu temporis ex iure ipſi Prælato ſuperueniente confirmari, contra l. quod initio ff. de reg. iur. cum vulgar. licet hoc non tàm temporis curſu, quàm ex ipſius Prælati voluntate fieri rectè exiſtimarint. Bald. Aluarott. & Præpoſ. in d. c. 1. qui ſucceſſ. ten. Quo magis id quod paulò ante ſcripſimus poſſe prælatũ ante quam ius ei ſuperueniat pœnitere; & inueſtituram infirmare, verum redditur atque confirmatur. Ratio autem differentiæ, quam inter prohibitionem conceſſionis præbendæ, & feudi vacaturi Andr. affert in d. c. 1. col. 5. in fin. qui ſucceſſ. ten. leuiſſima certè eſt, ne dicam falſam. Quia non frequentia petitionum, vt Andr. putat, in cauſa fuit, vt præbendæ 75 viuentis hominis collatio prohiberetur, ſed qualitas conceſſionis, quia de re viuentis, propter votum captandæ mortis, quod inducit vt expreſſe dicitur in dicto c. 2. de Præb. quæ

F potiſ-

potissima, & finalis ratio, æque in illis viget, atque in feudis, vndè idem ius, quanquam enim frequentia petitionum in præbendis caussam præbuerit prohibitioni, tamen causa illa solum est impulsiua nō finalis, vnde licet in feudis cesset, quia tamen stat finalis, non ideo cessat, sed viget dispositio l. 1. §. secundo loco, & ibi glos. in ver. caussam ff. de postulan. Andr. in const. defensas col. 2. in princ. Dec. in c. postulasti in 4. notab. de rescr. in c. cum cessante in princ. de appell. tex. in l. si non lex Elia sentia ff. de hæred. instit. Petr. de Anchar. in cons. 2. in fine. Altera verò est ratio, quia (vt rectè tradit Bal. in d. c. si quis inuestitus sub num. 2. ver. 3. noto & d. c. 1. nu. 3.
76 qui success. tenen.) in sola administratione consistit, vt qui rerum Ecclesiæ non dominus sed administrator, & procurator sit c. 2. de donat. Dec. in c. edoceri in princ. 3. notab. de rescript. in c. significasti col. 4. nu. 9. de elect. Dominiū autem est penes Ecclesiam l. Iubemus §. scientes, & §. si quando & l. fin. de Sacros. Eccles. Isern. in c. 1. §. mulier in ostenditijs in prima addit. de capit. Corrad. Atqui laicus est verus Dominus, et habet vtile dominium plenum, & absolutum tanti effectus, & virtutis vt præferatur dominio directo contra Andr. in c. 1. circa princ. de feu. dat. in vi. leg. com. in cap. si quis per 30. col. 1. ad med. si de feu. defunct. mil. contr. fuer. in c. 1. ad med. de controu. inter masc. & fœm. de benef. in l. Imperialem §. insuper ad fin. de prohib. feud. alien. per Feder. in const. instrumentorum robur col. fin. circa princ & in const. in locis demanij in fin. lib. 3. nimirum ergo si prelati inuestitura eius morte annihiletur extinguatur, & resoluatur laici vero etiam post mortem valeat, consistat, et seruetur, quod & Bal. apertissimè placuit in d. c. 1, nu. 3. qui success. ten. iuxta ꝙ est, id ꝙ Andr. scribit in const. mulier quæ dotariū, vers. sed nūquid locationes, & presentationes lib. 3. His non aduersatur regula c. 1. de success. feu. c. Titius si de feu. fuer. contr. c. 1. §. sedet res per quos si. inuest. quibus præcipitur nō teneri successorem factū defuncti prestare in omni feudo recto nō hæreditario, ēt in laicis, quia id procedit in facto
77 nullo, & inualido, siue vt significantius loquar non permisso,
quo

quo conditio feudi fit deterior, non autem in legitimo valido atque permisso ꝙ potius sit consuetæ, ac vtilis gestionis, quam damnosæ, & non necessariæ alienationis, quodq; feudi conditionem haud mutet, sed illud in suo statu, & qualitate conseruetur c. 1. §. é contrario de inuest. de re alien. fac. ad ꝙ confirmandum multa proferre possem, sed ne longius abeam, non ne ipsa infeudatio feudi iam constituti, & concedi soliti est perpetua, & infinite durat etiam feudo dño deuoluto, prorsus cessante regula legis l. vectigalis c. rursus, & similium hac vna ratione quod à iure probata, & permissa est, propterea ꝙ non tam alienationis, quam simplicis consuetæ, & debitæ administrationis actus sit, & vera, & concordi omnium sententia de qua (amer. d. l. Imperialem car. 7. littera F cum multis sequent. Igitur & hæc quoq; de viuentis feudo facta infeudatio, quia à iure itidem permissa, & his tex. introducta est, tametsi prius concedens, quàm concessi feudi possessor. ab hominibus eripiatur perpetuo valebit, ipsos què in feudo successores siue hæredes, siue meri successores infeudatoris sint, planè sequetur: Porrò quod modo diximus huiusmodi inuestituram, & concessionem esse actum id quidem haud temerè scripsimus, quia debet Baro si minus rigore iuris; at certe æquitate subfeuda sibi deuoluta, & aperta potius alteri ad consuetum seruitij, & fidelitatis onus concedere, et extra manũ suam ponere quam sibi retinere, & mensæ adiungere, vt egregie in Imperatore scripsit Bal. in c. 1. §. si verò in extremo qualiter feu. alien. pot. cui rectè assentitur Anton. Corset. in tract. de excell. et potes. reg. quæst. 78. & male ab eo Affl. num. 7. ibi dissensit, saltem vt dixi æquitate iuris amore, & gratia vassallorum, quos quidem Domini in filiorum loco habere debent, affectione paterna illorum commodis prospicientes inquit Sanctiss. Imper. in l. si quis filium 78
C. de inoff. testam. eorumque commoda, vel priuatæ suæ vtilitati anteferre, idem ait in l. vnica §. pen. C. de cadu. toll. & cum illis ex bono, & æquo, ac benigne agere, secundum 79
Bal. consil. 429. quidam nobilis libr. 1. non autem stricto iure, & vt inter infestos, vt Pauli verbis vtar in l. si

id quod §. si quas ff. de iur. dot. quales his nostris temporibus sunt complures, qui subiectos sibi homines hostilem in modum vexant iniquissimis iudicijs irretiunt, & persequuntur omnemq; adhibent curam, operam, & diligentiam, vt viam inueniant quo iure, quaque iniuria expilent illos, tanta auiditate, ac siti, vt illorum, vel sanguinem (ni Christianissimi nostri Principis potestas respiceret) facile exorbere velle videantur.

Dicet aliquis mala est argumentatio ab infeudatione, de qua Doctores illi loquuntur ad hanc, de qua nos in præsentia tractamus, in illa actus per omnia absolutus, & perfectus præsupponitur, nec quicquam tàm concedenti domino, quàm recipienti feudatario agendum restat nam & Dominus purè inuestiuit, quem de feudo quod iam sibi apertum apud se erat, & feudatarius purè recepit, ac illius dominiū est consequutus, nec quicquam moriente Domino agendum superest, quo non infeudatio vndiq; absoluta dici possit, in hac autem contra, nam si Dominus possidenti feudatario non superuiuat actus vix inchoatus, ac ne inchoatus quidem dici potest tantum abest, vt perfectus sit. Primum enim concedens nondum concessæ rei dominium adeptus est deinde sub conditione futuræ mortis feudatarij concessum feudum possidentis inuestitura ab eo facta est, & conditio (vt pertritum est) nil ponit in esse. Igitur quantum ad dominum ne cæptus quidē actus dici potest, nec sanè minus quantum ad recipientem feudatarium non etiam tantundem est dicendum quippè qui nequè dominium, nequè possessionem antequam tenens feudum viuente domino inter homines esse desierit sit consecutus, sed solam illam speculam ijsdem casibus, & conditionibus expositam, quare minus recta & erronea esse videtur omnis quæ his in infeudationibus vltro citroquè ducitur argumentatio.

Respond. satis abundeq; esse hunc actum, atquè hanc inuestituræ formam à iure introductam, agnitam & approbatā, eodemq; iure de concedentis præmorientia (vt ita dicamus)
80 fuisse cogitatum, ad hoc vt sit perpetua, & vsquè duret exemplo mandati, quod licet regulariter morte extinguatur, ta-

men si de mandantis morte cogitetur, & post illam conferatur, morte non resoluitur, sed etiam post illam durat, tex. in l. si vero §. idem Marcellus ff. mandat. Dec. in c. relatum col. fin. de off. deleg. sicut enim lex puram infeudationem adinuenit, quæ non quia actus purus, & perfectus est, sed quia administrationis, & legitimus morte infeudantis non expirat. ita quoque eadem lex hanc conditionalem infeudationē (si tamen conditionalis est, quod ego prorsus nego, vt paucis, sed dilucide mox demonstrabo) introduxit, quā, & quia actus est item legitimus & in feudo iam constituto, & concedi solito, non alienationis sed simplicis consuetæ, & quandoque debitæ, & necessariæ administrationis, neque à iure ipsius infeudantis, vita circunscriptus eadem ratione conuenit, morte infeudantis non extingui tametsi conditionalis & non perfecta esset, et quia etiam ita lex scripta est ait Vulp. in l. prospexit ff. qui et à quib. facit tex. in l. vsufructus in fin. ff. de stip. seruor. 81

Hoc loco antequam extremo sub laborum fine vela traham, apte cadit scrupulum illum amouere, qui iuris quosdam peritos male habuit. Is autem est, nam quia hæc inuestitura (vt ipsi putant) & conditionalis est, & non nisi conditionaliter fieri potest d. c. si quis inuestitus, Andr. in d. c. 1. circa principium qui succ. tenean. Inde fieri existimant, vt si pendente conditione inuestitor decedat, eius morte ita quidem inuestitura extinguatur, vt quamuis postea conditio existat, nisi tamen succedens Baro hæres inuestitoris sit, ad quem inuestitura transeat, quique vt hæres, illius personam interim sustineat, non obligetur, quia existente conditione non est persona, quæ ex inuestitura obligari possit l. postquam in principio ff. vt leg. nom. cau. tex. in l. quoties in fine ff. de nouat. ex quo decidit Bal. in eod. c. 1. num. 4. qui suc. tenean. quod si Baro qui huiusmodi inuestituram fecit antequam conditio existat, crimen maiestatis commiserit, & illius feudum publicatum sit extante postea conditione non teneri fiscum talem inuestiturā ratam facere ex quo etiam illud emanat, 82
quod & Bart. & cæteri frequenter tradunt in l. si quis pro

emptore ff. de vsu capion. Bal. in l. si pater C. de Inoff. donat. vt scilicet corrumpatur dispositio si tempore existentiæ conditionis actusque absolutionis ambo extrema habilia non sint, vt potè, re in eum casum, incidente, à quo incipere, non possit l. existimo in princ. l. pluribus §. & si placet vbi scriben. not. ff. de verb. oblig. omnia enim paria permanere debent in id tempus, quo conditio extat, vt acquiratur ei cui aliquid acquirendum est, eleganter Paul. ait in l. si solus §. item si seruus ff. de acquir. hæred. Immo verò etiam si successor Baro hæres inuestitoris sit, non tamen tali inuestitura obli-
83 *gari videtur, tum quia post mortem infeudantis incipit, feudi dominum discedere ab eo qui infeudauit, tum multo magis, quia pendet infeudatio in diem mortis possidentis feudatarij, & cum sequitur conditio mortis iam hæredis dominiũ est à quo illud discedere non posse inuito eo fatendum est tex. (per locum à speciali) in d. l. si ego §. si res ff. de iur. dot. ad quem collimat tex. in l. quod sponsæ c. de donat. ante nupt. nos vero diuina in primis ope huius contrarij dolos ambagesque resoluemus; Dico igitur vt quamuis prima facie hæc multum vrgeant, tamen quia natura in profundo veritatem (vt ait Democritus) penitus abstrusit, & prorsus cuncta rimando nihil obstant.*

Etenim illud principio sciendum est, inuestituram de qua nunc
84 *loquimur nequaquam conditionalem esse (vt vulgò putant) sed in diem nempe illum quo morietur feudatarius, qui concessum feudum possidet, quæ dies vt incerta sit quando (non enim per omnia incerta est, cum metam habeat à iure præstitutam, ad annum centesimum, qui finis vitæ longeui hominis est ait Caius in l. an vsusfructus ff. de vsufruct. & l. fin. C. de Sacros. Eccl.) est tamen certa an, quia certum est illum omnino moriturum ait Vlpian. in. l. 1. §. dies autem, in l. hæres meus in princ. ff. de condi. & dem. ex quo bene sequitur vt hæc inuestitura in diem mortis possidentis feudatarij collata, quo ad cætera omnia etiam pura iudicari debeat arg. tex. in l. 1. ff. de in diem adiecti qui tex. (vt hæc obiter attingam) quamuis loqui videatur de die, & certa, & non mul-*

tum

tum longinqua puta intra Kl. Martias, vt exemplificat iure consf. in l. 1. eodem tit. idem tamen est, si pactio illi ineatur in diem, & incertam, & longinquam modo omnino exituram, quia rub. illa generalis est neque ad certam, vel incertam, aut ad breuem, vel laxiorem diem coarctata, vnde, & generaliter accipienda est licet nigrum strictius loqueretur rubro. Andr. in rub. quæ sint reg. in princ. in const. Sancimus col. fin. vers. licet lib. 3. & communis est opinio teste Dec. licet solus ipse interdum ab ea discrepauerit in l. 1. num. 4. & seq. ff. si cert. pet. in rub. de const. lect. 1. num. 13. & lect. 2. col. 2. ad fin. consf. 508. num. 3. 527. col. 4. in princ. etenim non est, ita, quia quod d. l. 1. (quæ ex omnibus legibus illius tit. sola certi tẽporis, & præfiniti meminit) de Kl. Mart. mentionem faciat, id quidem exempli loco scriptum est, cœterum ad omne tempus illa pactio accomo dabitur, ait in simili Vlpian. in l. damni infecti stipulatio ad fin. ff. de damn. infecto, & Modesti. in l. scire oportet §. pen. ff. de excus. tutor. quia exempla (præsertim obiter adiecta) non restringunt maxime cum thema legis eiusque ratio generalia sunt facit tex. in l. regula §. & licet ff. de iur. & facti ignor. l. si ita vulneratus §. pen. ff. ad l. aquil. quod exemplum iureconsf. ab eo potius, quod & frequenter, & facile quam ex eo quod perraro euenit ponere voluit vulg. l. nam ad ea ff. de leg. verum namque est (quod negari non potest) illam pactionem, & legem frequentius, breui, & certo temporis curriculo à cõtrahentibus circumscribi, quam diuturno. & incerto, quod quidem vt fatemur, ita magnopere ab illis dissentimus, qui negant non etiam ad longinquum, & incertum tempus, sed omnino exiturũ illam protrahi posse; quam opinionem sane non veram inuexit nobis summo ingenio exquisitaque iuris doctrina quiddam quem ego non sequor, neque enim possem cum me ratio in contrarium vocet, nec ipse quicquam affert, quamobrem merito id probari debeat, tum hæc sententia vtilitati rerum consentanea est, vt Vlpi verbis vtar in l. si remunerandi §. fin. ff. mand. propter vtilitatem promiscui vsus ait Paul. in l. si quis mancipijs

cipijs §. si impubes ff. de inst. act. cuius maxime interest contrahendi facultatem, non astringi, sed relaxari l. nemo exterus C. de iud. l. 2. ff. si à par. quis fuer. manu. & arg. l. qua ratione §. hoc quoque ff. de acquir. rer. dom. l. in re mãdata C. mand. & contractus legem ex conuentione accipit l. contractus de reg. iur. l. 1. §. si conuenerit ff. de pos. l. legem C. de pact. et quamuis dies incertus omnino exiturus actum

86 *conditionalem faciat l. hæres meus §. 1. de condi. & de mon. sic vt dies incertus appelletur conditio in l. talis scriptura §. sed si sub conditione ff. de leg. 1. Id tamen verum est in testamentis, non autem in contractibus gl. vlt. & ibi Ias. in l sub conditione ff. de cond. ind. Bart. in l. stipulatio ista §. incerta vers. venio ad secundam in l. ita stipulatus num. 41. ff. de condi. & de mon. ibi conditionem in testamento facit, non ergo in contractibus, quia inclusio vnius, est alterius exclusio l. cum prætor ff. de iud. quem tex. ita ad hoc ponderat Soccin. in l. 1. ff. de cond. & dem. ad quam differentiam corroborandam nouiter ego tex expendo in l. cedere diem ff. de verb. signif. iuncta l. 1. in princ. & d. l. dies Incertus ff. de cond. & dem. Vlpian. in d. l. cedere diem, actum omnem*

87 *diuidit in partes tres, in purum in diem, & sub conditione, itaque in contractibus nullum ab eo discrimen nulla diuisio inter certam, incertamque diem constituitur. Idem vero in d. l. 1. trimembrem hanc diuisionem altero in testamẽtis mẽbro auget, nempe diem secat aut incertum, aut in incertum, igitur cum in testamentis distinguat, in contractibus verò non distinguat, satis apertè indicat eam ob causam in testamentis illam diei sectionem fuisse necessariam quod dies incertus conditionem in testamento facit vt Pap. d. l. dies incertur. Quod et ipsum nõ vsq; vnq; & sine vlla distinctione recipiendum est sed demum quando in ipsius grauati persona dies adscriptus est d. l. hæres meus in principio & §. 1. ff. de cond. & demonstr. id quod procul dubio in causa fuit cur iureconsultus sub vno illo conditionalis dispositionis termino diem quoque incertum non concluserit, sed alio distincto proprioq; termino ab illo, tanquam diuerso separauerit ob id*

scilicet

scilicet quod non semper, nec per omnia conditionem in testamento facit, quod quia in contractibus equæ non est propterea in illis nulla distinctione opus fuit, unde cum lex non distingat, nec nos in illis distinguere debemus vulg. l. de pretio ff. de public. sed ut generaliter disponit, quod ubi stipulatio in diem contracta est, ita id generaliter accipiendum est, siue dies incertus, siue certus ex reg. l. 1. §. et generaliter ff. de reg. iur. l. 1. §. quod autem ff. de aleat. quæ procedit quamuis alias maior ratio in uno casu vigeret, quam in alio, & quãuis etiã odiosa pænalis & exorbitans sit dispositio Andr. Tiraq. de retract. proxim. §. 1. glo. 14. nu. 101. & seq. ex quibus prædictis, quã verissimũ est diẽ mortis in cõtractibus nullo pacto conditionem facere, quod tamen dupliciter limitandum. Primo nisi stipulatio & conditionaliter concepta sit 88 *& hoc animo contrahentis fuerit ut facerent conditionem, tunc enim non tam diei incertitudo, quam contrahentium mens et voluntas efficit, ut id conditionale sit, quod alias per se non esset, quod quidem fieri ab illis potest l. in conditionibus §. 1. ff. de cond. & demonstr. & idem Paul. Castren. in l. 3. ff. de leg. 2. Dec. consil. 2. col. 3. ad med. quemadmodum quoque versa vice fieri a contrahentibus facile potest, ut conditio, quæ de iure inest. haud insit, ut quæ actus alioquin per se conditionalis purus sit glos. 4. in leg. qui se debere ff. de cond. ob caus. Alex. cons. 61. numer. 5. atque hoc plane casu, neque alio loquuntur, itaque accipiendi sunt Doct. qui affirmant stipulationem si morieris conditionem facere Imol. in leg. si pupillus §. qui sub conditione ff. de nouat. Iason. in d. leg. quodcumque §. non solum Paul. Castr. in leg. stipulatio ista §. incertam ff. de verb. obligat. quando scilicet stipulatio conditionaliter concipitur, & hoc animo contrahentes sunt, ut faciant conditionem alioquin procedit regula leg. si pupillus §. qui sub cond. ff. de nouat. ut qui sub conditione stipulatur, quæ omnino extitura est pure stipulari videatur, at quid queso morte exploratius, neque vero quidam ex scribentibus quantumuis præcipuæ authoritatis audiendi, aut sequendi sunt qui textum illum restrin-*

gunt in conditione, quæ non modo quoad existentiam verũ etiam quoad diem certa sit contra glos. ibi quæ optime loquitur, & est verissima, quia prorsus diuinant nec tam tex. illum exponunt quam corrumpunt, et à vera sua sententia plane detorquent, cuius ratio, & reg. quod à nemine video animaduersum propter bonarum litterarũ apud nostri or-
89 *dinis homines repudiatum, & contemptum studium, vnde scilicet errores omnes qui in hac disciplina hactenus admissi sunt, & irrepserunt tanquam ex fonte, & capite manarunt Nam latinæ linguæ recto vsu, & proprietate verborũ magni illi veteres Iureconsulti nostrarum legum authores vsi sunt, quibus nescio quid sit elegantius cõstat enim apud optimos latinitatis authores particulam si quæ suapte vi regulariter conditionem facere, tamen futuro tempori, & facto quod extiturum est adiectam non conditionem, sed tempus indicare Virg. 5. Aneid.*

Præterea si nona diem mortalibus almum. Aurora extulerit radijsq; retexerit orbem. Prima citæ teucbris ponam certamina classis. Idem vi.

Heu quantum inter se bellum si lumina vitæ attingerint quantas
90 *acies stragesque cicbunt; quibus locis verbum illud si non conditionem, sed tempus importare, ac exponi, vbi primum aduerterunt, & annotarunt in omni elegantis doctrinæ genere politissimi; iure merito elegantissimus Vlpian. ait, qui sub conditione stipulatur, quæ omnino extitura est, vt si Titius morietur centum dare spondes, quamuis prima facie, & vulgari, quadam opinione propter dictionem, si quæ vulgariter conditionem facit, sub conditione stipulatus videatur, tamen re, & veritate pure inquit stipulatus videtur, & aduertè, quia non dixit pure stipulatus, videtur, vt scilicet significaret talem stipulationem, vere nõ esse puram, sed in diem. Ratio decisionis est, quia vt iam dixi dictio si adiecta tempori, & facto omnino extituro latine, & proprie non conditionem indicat, sed tempus etiam si incertum sit. Quare cum hoc casu dictio illa conditionem non significat, nihil est circumscripta voluntate*

contra-

contrahentium vnde omnino stipulatio conditionalis reputari possit, etiã quod si de illorũ mẽte ex alijs appareat voluisse eos conditionalem stipulationem inire, in dubio enim non præsumitur l. 1. ff. de cond. & demonstr. l. eum qui calen. de verb. obligat. indubitate lex contractus seruabitur quantumuis dura l. Lucius in fine ff. de depos. l. prospexit ff. qui & à quib. itaq; illorum menti & voluntati stabitur quæ in omni materia est potior verbis c. intelligẽti de verb. signif. l. non tantum §. si sub conditione ff. de bonor. possess. contr. tab. l. scire oportet §. aliud vers. sed & si maxime ff. de excusation. tut. quare hoc casu conditionalis erit dispositio, at primo pura ceterum, haud dubie hanc latini sermonis consuetudinem non suo, sed temporum illorum vitio ignorauit Bart. in leg. 1. numer. 3. de condit. & demonstrat. loquitur in vltimis voluntatibus, in quibus propria quadam ratione, neque tamen perpetuo, vt paulo ante dixi id verum est leg. aut quodcunque §. penultim. ff. de verbor. obligat. quæ in cõtractibus loquitur et multo minus id probat, vt recte nos docet Soccin. dicta leg. prima sub numer. 4. de condit. & demonstr. Nunc longius quam institueramus euagati eo tandem, vnde digressi sumus reuertamur. Itaq; secundo limitatur, nisi vltra diei incertitudinem, alia quoque quæ in promissionem deducuntur incerta sint, vt cum quis fructus qui ex fundo percepti fuerint, promittit hæc enim maxima incertitudo conditionem sapit, ait Alciat. in dicta leg. cedere diem numer. 19. de verbor. significat. & verum est his duobus casibus exceptis, licet alias Doctor. variarint an ante diem mortis oriatur obligatio, quod negat Bart. in dicta leg. stipulatus numer. 41. de verbor. obligat. tamen diuersa opinio affirmatiua, non modo verior sed & crebrior est teste Alciat. dicta leg. cedere diem numer. 18. quam sententiam ab impugnatione Bart. in dicta lege prima C. vt actio ab hæred. & contra hæredes rectè vindicat. Oldrad. cons. 114. factũ tale est sub n. 3. cui omnino assentiendũ puto quicquid Imol. et Soccin. aliter distinguant in d. l. 1. ff. de cõdit. et demonstr. quorũ distinctio non est reci-

91 92

pienda, quia nec iure probatur, nec sensui communi quadrat, & per omnia idem est vtroque casu. Per quæ colligitur supra relatam sententiam, vt dies mortis in contractibus conditionem non faciat communem quoq; esse, & verissimam quamuis eam Loffred. consi.9.col.1.& 3. magno molimine conuellere conetur, sed frustra vt ex his quæ modo dixi facile est, intelligere. Hic apparet luce clarius inuestituram, de qua agimus non conditionalem esse, sed in diem cui sententiæ, non refragatur tex. c. si quis inuestitus, ibi nam si quis facit inuestituram purè de alieno feudo non valet habita inuestitura, quasi tex. innuat vt illa inuestitura quæ post mortem feudatarij conferatur, & valida est cōditionalis sit, quia verbum illud non opponitur conditioni, sed diei mortis, & est sensus. Inuestitura purè facta, idest post, vel in mortē possidentis nō collata irrita est, nō tamē sequitur, vt si in illius mortem conferatur, conditionalis sit, quia vt iam dixi omnes isti casus purus in diem, & sub conditione inter se longe differunt, qui enim purus est, nec in diem, nec conditionalis est, qui in diem siue certum, siue incertum, sed omnino extiturū, nec per omnia purus, nec conditionalis. Qui vero conditionalis, neque purus, neque in diem est, licet, & ad certum, & ad incertum diem conditio limitari potest, quorum omnium, vt ipsi inter se varij, & dispares sunt, ita effectus ipse varius, et dispar est, vt eleganter explicat iure cōsultus in d.l.cedere diem de verbor. significat posito igitur inuestituram, de qua loquimur non conditionalem esse, sed in diem ecquis quæso non videt obiecta illa quæ inexpugnabilia munimenta videbantur, per quam infirma esse, & imbecillia nulloque negotio prompte dissolui posse. Atq; adeo per se ipsa ruere loquuntur enim, & procedunt in actu uere conditionali, in quo neque cessit, neque venit dies pendente adhuc conditione, quia conditio nihil ponit in esse l. si quis sub conditione ff. si quis omis. testa. nos autem loquimur de actu in diem in quo cessit dies, sed nondum venit, & in quo quia quoad cetera omnia purus iudicatur proprie locus est regulæ supra dictæ, vt quod ritè, & secundum leges ab initio

actum

actum est morte, vel alio euentu infirmari, & corrumpi nō debeat l. 1. §. fi. & l. 2. ff. de itin. actuq; priuat. l. sancimus C. de admin. tutor facit tex. in c. si cui de prebend. in 6. & quod scribit Capic. decis. 121. num. 10. & Bald. d. c. si vero Archiepiscopus num. 3. qui succe. teneantur ex quibus falsus. errasse videtur esse Cam. in d. l. imperialem car. 47. littera E. & seq. in eo quod affirmat in regno non hæreditario assensum præstitum à rege illius morte expirare si impetrantes in Regis assentientis vita non contraxerint, est enim contra tex. d. c. si cui contra Capyc. & Bald. in locis iam citatis. hæc tamen opinio seruari potest, vt procedat illo casu tātum quo Camera. loquitur, nempe cum Rex in diminutionē coronæ assensum, præstat quod facere non potest. non obstat id quod Bald. tradit in d. c. 1. num. 4. qui succe. ten. quia illa decisio accipienda est secundum dictam l. quoties ff. de nouat. quam Bald. citat iuxta doctrinam Bart. in l. non solum §. liberationis verbo. ff. de liber. leg. Atqui is idem Bald. in l fin. sub num. 15. versiculo ego autem dico. C. de contrah. emp. legem illam intelligit procedere in conditione potestatiua ex facto confiscati non autem in casuali, aut mixta, quam vere hoc intelligat non dico ad hanc quidem quæstionem quam modo tractamus vtrum id sit, nec ne non valde pertinet satis est enim, ita Bald. illam intelligere igitur in casu in quo ipse loquitur in dicto c. 1. necessario intelligendum est inuestituram vltra mortis diem sub eadem potestitiua conditione ex facto infeudantis Domini fuisse factam, quem admodū is idem Bald. d l. quoties intelligit à qua vt dixi illa decisio intelligenda est, nos vero loquimur vbi inuestituræ nulla extrinsecus conditio inserta est, sed dum taxat in diem iuxta tex. d. cap. 1. qui succe. tene cum ceteris supra citatis facta est, Alioquin si simpliciter, & indistincte acciperetur omnino falsa esset, cum ex his quæ supra scripsimus, quæ omnia non minus in fisco locum obtinent, quam in priuato iux. glos. in l. item veniunt §. in priuatorum ff. de petit. hered. Andr. in rub. de consuet. rec. feu. ad med. de stat. cont. liber. eccles. §. diffidamus col. 1. in fine. Dec. cons. 131. num. 3. tum ex alijs nonnullis

93 94

nonnullis ex quibus illa decisio labefactatur quæquidē nunc omitto, quia non hoc mihi proposui, vt omnium quæ in scribendo sese offerunt veritatem accuratius exquirā, ita enim nullus vnquam fieret scribendi finis satis est in fortioribus, & magis neceßarijs hoc fecisse interim, quo magis legentes me non fortuito, sed consulto, & cogitato hoc dixisse & affirmasse credant, scire eos volo, illa me non ignorasse nimirū
95 *feudo ob delictum confiscato illud ad regem non iure aliquo translationis vel transmissionis, sed iure dominij, & virtute legis feudalis ab initio concessionis feudi illi impresse velut ad sua initia reuerti, & resolui ex Iser. in c. 1. col. fin. ad med. vers. sed si in terra sua de cōtr. feud. apud par. term. in c. 1. §. huius autē generis col. 1. in principio, quæ sit prim. caus. benef. amit. Bart. de cap. in constit. sancimus circa princ. lib. 3. scripsit, & patronum ad commissum non habere omnino lucratiuam causam quin propter titulum infeudationis ad hoc onus fidelitatis factæ cēseatur potius reuerti ad rē suam & ius antiquum recuperare quam lucrari, & de nouo acquirere. Ad extremum ne illud quidem mente excidat, quod*
96 *nonnulli doctor: tradiderunt hoc casu deficientis fidei proprie esse locum regulæ c. 1. §. rursus quib. mod. feud. amitt. cap. 1. §. quid ergo de inuest. de re alien. fact. leg. vectigali ff. de in diē adiect; vt resoluto iure dator ius etiam acceptoris resoluatur, vt Andr. scribit in d. §. quid ergo col. 1. & ceteri doctor, quos colligit & citat Arr. Pinell. Lusitan. in l. 1. p. 3. num. 72. C. de bon. mat. Ex his tamen omnibus Bald. sententiam minime sustineri palam dico & breuitati studēdo ne accessiones operibus ipsis sint longiores contra id quod Arist. fugiendum præcipit primo æthic. Non obstat regula l. quod sponsæ C. de donat. ante nupt. quia procedit vbi donator ex professo in id temporis donationem confert, quæ lex illā prohibet, & donandi potestatem aufert merito non valet id quod à casu nostro prorsus longè abest quandoquidem non modo inuestituram de viuentis feudo in tempus mortis possidentis feudatarij ius conferri non prohibet, verum etiam id præscribit, ac percipit, sic vt aliter facta nulla sit, vnde licet*
causa

causa contingat inuestitori Domino feudatarium possidentem superuiuere, non tamen ius est inuestituram quæ ab initio rectè consistit resolui argumento tex. in fortioribus in l. item illa §. quod adijcitur ff. de const. pecun. quia causam & originem spectamus l. qui id quod ff. de donat. l. filius fam. C. ad maced. Tiraq. de retract. prox. glos. vnica numer. 4. & 5. non autem quod emergit inquit Acurs. in l. vendicatio ff. de rei vend. Andr. in c. 1. §. porro col. 5. sub num. 28. quæ sit prima causa benef. amitt. in l. imperialem §. fin. col. pen. prope finem de prohib. feud. alien. per Feder. in consil. col. prima in princ. nec aduentitij casus computandi sunt, ait Sceuol. in l. Iustinianus ff. qui & à quib. facit l. verũ §. locupleti in princ. ff. de minor. hinc in simili receptum scimus vt quamuis regulariter donatio inter virum & vxorem in suspenso sit irritaturque si cõtingat donatarium donanti morte anteuertere l. à marito c. de donat. inter vir. & vxor. nihilominus si iuramentũ accesserit donationi, quia tũc ab initio constitit, & vim accepit tametsi postea contrarium eueniat, & donans donatario superstes sit non tamen placuit semel constitutam donationem infirmari auctore Aymon. in cons. 202. Alciat. in c. cum contingat num. 297. de iur. iur. quorum sententia in iuditijs probata est, eaque vtimur reiecta illa Dec. in cons. 240. & cons. 536. vol. 3. Amplius quoque dixit Isern. qui hanc inuestituram conditionalem esse censuit, sed falso, vt ostendi supra, vt purificata conditione, et sic feudo post mortem infeudantis domini aperto, videatur illud iam inde concessum ex quo inuestitura facta fuit, inquit ipse de hac ipsa inuestitura loquens in d. c. 1. col. 6. vers. inde qui succed. ten. itaq; vel secundum suam sententiam conditione existente inuestitura est, & valet ab eo ipso temporis puncto quo facta fuerit, non autem à die quo conditio existit, vt de contractu dicitur l. nemo ff. qui potior in pignor. habetur. quin quedam sunt, quæ cum fiunt sunt incerta, sed ex posteriori euentu declarantur, & cum sunt declarata retrotrahuntur ad illud tempus quo facta fuerunt Iddem in cap. 1. col. 7. ad med. vers. item non restituitur de

97

nat.

nat. succ. feud. in l. imperialem §. præterea sub num. 40. de prohib. feud. alien. per fed. eademque puri, & purificati est ratio vt Aret. ex illo tex. notat. in l. si seruus §. cum mihi in vers. contra vero ff. de verb. oblig. Bald. in l. cum testam. in 4. notab C. de manum. testam. Ang. in l. fin. 1. col. ff. de vulg. & pup. tex. in l. sed & si ff. de acq. hæred. vnde licet hæc inuestitura conditionalis esset, vt certe non est, cum tamen purificata conditione, iã inde ab ea celebrata pura sit necessario, sequitur, vt ex illa Doctor. sententia de qua Camera in d. l. imperialem car. 7. litt. f. cum seq. supra relata, hæc quæstio secundum nos aperte decidatur multoq; magis, & indubitate, cum verissimum sit in diem esse. Quare absolute, & vt puto verissime concludo huiusmodi inuestiturã, tum quia legitima, tum quia pura, & perfecta est morte concedentis non extingui, sed ad quemlibet ipsius in feudo successorem pertinere, & porrigi.

Non ab re autem, hoc loco velut ecceffus, illud, quod quæsiturus
99 *est aliquis, hic subiungitur. quanam actione scilicet successor non hæres in feudo ex pacto & prouidentia inuestito tenebitur denegans concessi feudi possessionem die mortis feudatarij adueniente illi tradere respondetur (vt paucis absoluam, quia afferre multa possem) eadem, qua successor in prælatura vbi præteritus prælatus de feudo, quod iam sibi iure apertum fuerat sola inuestitura facta ante obire contingerit, quam inuestitũ in feudi possessionem induxerit, aut illam quoquo pacto tradiderit.*

Certum est enim hanc inuestituram valere, & prælatum suc-
100 *cessorem ex illa teneri. Postremo quod Andr. scribit in d. c. moribus ius inuestituras faciendi de feudis viuentiũ ad solũ Principem spectare videamus, ne id falsum sit, quia repugnat tex. d. c. 1. qui succ. tene. cum simil. in quibus omnibus nullum omnino verbũ sit de Principe, sed simpliciter loquũtur, & indistincte, vnde omnibus qui modo sint de comprehensis in prima rub. feudalium consuetudinum recte adaptari possunt, nec causa vlla est quare ad solum Principem illos contrahamus, ac non potius vt generaliter leguntur,*

& geen-

& generaliter accipiemus d. l. 1. §. quod autem de aleat. l. de pretioss. de public. cum ceteris supra citatis.

Nec enim in supremo Principe legem erat opus constituere, vt inuestituram de viuentis feudo posset facere qui, & solutus est legibus lege Princeps ff. de leg. l. digna vox cod. eodem, & citra legem potest omnia, nullisque iuris solemnitatibus obstrictus est l. omnium cod. de testam. Andr. in cap. primo §. sciendum ad fin. quemadmodum feu. ad fil. pertin. cuius nulli mortalium fas est dicere cur, ita facis. Bald. in leg. fin. colum. 2. cod. sent. rescind. non posse. Dec. cons. 588. col. 1. Afflict. quæ sint reg. in princ. num. 96. quia est corporatus Deus in Regno suo ait Bald. in leg. imperialem §. illud col fin. de prohib. feud. alien. per Fed. Iser. quæ sint reg. in principio numer. 69 Cassan. in consuetud. Burg. rub. 8. §. 3. in verbo ab intestato numer. 23. & seq. ideo à subiectis adorari debet Regia subiectione, & adoratione, ait Petr. Belluc. specul. Princip. rub. 6. numer. 3. Iser. quæ sint reg. vers. ad felicem nostri numinis. quinimo de supremo Principe, nullo quidem pacto loqui possunt viua ratione, quia laico ibi opponitur Prælatus, vt Episcopus, Archiepiscopus, & similes, igitur Laicus ille omnino accipiendus est priuatus, & alius à supremo Principe, quia si tex. illi de Principe intellexissent mala, & inepta fuisset oppositio vni supremo Principi, supremum etiam Prælatum; idest Summum Pontificem opposuissent, quod certe nemo nisi cui recta ratio, & communis sensus deficiat inficiabitur. Ceterum, vt verum, id esset, non tamen procederet, vbi consentiente Feudatario tenente feudum inuestitura facta esset, tunc enim cessaret ratio, quam Andr. affert. quaque sola nititur, votum scilicet captandæ mortis, nec actus esset exorbitans, sed fauorabilis, vt scribentes omnes notant in dicta l. fin. c. de pact. quamobrem tali casu etiam ab inferiobus satis recte fieri poterit, etiam in Regno de excadentialibus (vt vocant) & concedi solitis in

101

102

103

 qui-

quibus ex constitutione constitution. diuæ memoriæ nihil est immutatum , sed in puris terminis iuris communis feudorum illa relicta sunt. Hæc ita vera esse arbitror, si modo is qui feudum, de quo inuestitura facta est possidet, nec filios habeat legitimos successores in feudo quem admodum omnes tex. supra citati loquuntur, & hanc qualitatem præcise requirere videntur. ceterum, si aut filios, aut alios legitimos successores haberet, qui eo mortuo ad feudum vocarentur prorsus fateor inuestituram de illius feudo sub illius suorumque descendentium mortis conditione non nisi à solo Principe fieri posse, non tamen debere fieri, quia mali exempli esset, & bono prudentique Principe indigna, atq;hoc casu Andr. ceterorumque doctorum sententia vera esse posset, & non alio. Summa tex. cap. 1. &c. si quis inuestitus qui success. ten. & c. moribus si de feud. defunct. milit. controu. fuer. loquuntur de feudo ex pacto; & prouidentia, non autem hæreditario, quod illo iure prorsus est incognitum, nec vt inuestitura decedente inuestitore antequam feudum ei aperiatur non expiret necesse est succedentem in feudo hæredem quoque inuestientis esse, sed etiã si successor tantũ sit die adueniente illam ratam facere omnino cogitur quia inuestitura non est conditionalis, sed in diem, nec tex. qualitati hæreditariæ, quæ quantum ad hoc non est considerabilis, nec attendenda, sed solum validitati, & inualiditati actus innituntur.

IOANNIS ALOYSII MORMILIS

Iurisconsulti Patricij Clarissimi.

PHILIPPI TERTII REGVM

MAXIMI CONSILIARII, ET IN Supremo Regiæ Cameræ Tribunali Regni Neapolis Præsidis integerrimi.

SINGVLARIA

In eiusdem Regni Constitutiones, & Capitula.

Ad Constitutionem In aliquibus. de successione filiorum, Comitum, & Baronum.

SVMMARIVM.

1 PAtruus vtrum excludat nepotem in feudis, & quid in nepte.
2 Frater, soror, & nepos hodie succedunt fratri, & patruo in feudis nouis ex noua gratia concessa regno in anno 1586.
3 Patruus, & amita non succedunt in feudo nouo quamuis sint in 3. gradu sicut nepotes, & quæ est differentie ratio.
4 Femina vtrum admittatur, quando masculus repudiauit.
5 Femina an admittatur ad bona peruenta ad patrem per mortem filij qui successerat matri.
6 Filius legitimatus an excludat feminas.
7 Femine vtrum admittantur mortuo masculo post mortem patris.
8 Clericus an excludat feminas, & constitutio hæc an procedat in hereditate clerici.
9 Portio monialis excluse per statutum vtrum applicetur fratri vtrinq; coniuncto vel vterino.
10 Legatum factum filiæ censetur in causam dotis.
11 Filiorum appellatione an veniant feminæ, & quid appellatione proximorum.
12 Statutum excludens dotatam intelligitur de bonis dotantis.
13 Filiæ dotate an computentur in numero filiorũ in liquidatione vitæ, & militiæ.
14 Conuentio vel statutum excludens feminas stantibus masculis valet & nu. 26.
15 Alimenta data filiæ donec marietur, an computentur in dotem, & an extinguant interesse paragij.
16 Interesse paragij liquidatur ad rationem quinq; pro centenario.
17 Filia dotata à patre an excludatur à successione fratris.
18 Intellectus huius constitutionis in illis verbis fratres, aut sorores.
19 Patrueles an excludant feminas.

20 Filia an possit dicere testamentum nullum.
21 Ius dicendi testamentum nullum, an transmittatur.
22 Filij familias an excludant feminas.
23 Filius natus, & mortuus ad huc non adita hæreditate an excludat fœminam.
24 Statutum excludens feminas propter masculos non procedit masculo effecto monaco, vel repudiante hæreditatem.
25 Filia fœmina an faciat deficere fideicommissum.
26 Dos non potest esse minius legitima, & quomodo liquidatur num. 27.
28 Dos petitur conditione statuti.
29 Filia mortua sine liberis cui reuertitur dos ad dotantes vel ad suos heredes.
30 Dos congrua dicitur attento tẽpore matrimonij non matris aut patris dotãtis.
31 Agnatus remotior si sit institutus, & etiam filij secundogeniti an valeat institutio in feudis.
32 Filie ingredienti monasterium debetur paragium.
33 Paragium quomodo liquidatur.
34 Actio pro paragio an competat contra tertios possessores.
35 Legatum filie si nubat an trausmittatur ad heredes.
36 Fideicommissum an imponi possit super dote, seu legitima debita filie.
37 Constitutio hæc procedit ab intestato non ex testamento.
38 Neptis ex filio an excludat amitam, & 43.
39 Potestas dotandi de paragio transmittitur.
40 Constitutio ista ligat Iudæos.
41 Alimentandi onus quibus spectat in terminis huius constitutionis.
43 Addohe onus an minuat paragium.
44 Femina an succedat cum alijs in emphyteosi concessa pro se, & filijs.
45 Dotatio debet fieri de bonis eius de cuius successione agitur.
46 Constitutio hæc an procedat in hæreditate matris.
47 Constitutio hæc excludit clericos à feudis.
48 Constitutio an procedat tam in allodijs, quam feudis.
49 Milites Hierosolimitani, Sancti Iacobi, Clerici, & alij an sint capaces feudorum, & vite militie.
50 Vita, & militia an debeatur Clericis, vel Prælatis.
51 Cardinales an sint capaces feudorum, & vite militiæ.
52 Constitutio hec procedit tam in filiabus, quam nepotibus.
53 Paragium an peti possit a tertio possessore.

1 *EXornando materiam huius constitutionis; an Patruus in feudis excludat neptem ex primo genito, vide Gram. decis. 1. Couarr. pract. quæst. cap. 38. de Ponte Regens in consil. 40. num. 68. & in suo tract. de potest. Proreg. fol. 462. num. 8. cum sequ. Andr. de Georg. alleg. 9. num. 28. vbi plures allegat decisiones S.C. quod neptis ex primo genito excludat patruum. de Franch. decis. 32. num. 5. & 8. Tiraquell. in tract. de iure primogenit. in q. 40. qui post multa inclinat pro nepte, & Molin. de primo genet. Hisp. lib. 3. c. 6.*

Et quod in feudis nouis, hodie in regno frater succedit fratri nō obstan-

obstãte clausula apponi solita in inuestitura pro se & hæred. ex corpore legitime descẽdentibus, cuius virtute fratres ex- 2
cludũtur. Sed ex noua gratia huic Regno edita per Serenissimum et potentissimum Dominum nostrũ Filippum Secundum Regem immortalis Memoriæ in anno 1586. impressa inter Capitula, & gratias huius Ciuitatis fol. 179. & 181. vocati sunt ad successionem feudi noui fratres & sorores ac nepotes ex eis descendentes, & non vltra. & hoc iure vtimur hodie in Regno. Sed quid dices de amita, & patruo an succedant in feudo nouo, sicut succedunt nepotes? posset di- 3
ci, quod sic, quia sunt in eodem tertio gradu, sicut nepotes qui iam sunt vocati per dictam nouam gratiam. Veritas est quod non succedunt, differentiæ ratio est ista, quia noua gratia edita in dicto anno 1586. vocat atq; enumerat personas, & non gradus, & sic non extenditur extra personas nepotum ibi enumeratas. Constitutio vero regni, vt de successionibus, quæ loquitur de successione in feudis antiquis vocat gradus vsq; ad tertium, & non personas. ideo includit patruos, & amitas & hæc est vera decisionis ratio.

Et an filijs masculis repudiantibus hæreditatem admittantur fœminæ, non obstante ista constitutione, Socc. scribit in l. Cẽ- 4
turio ff. de vulg. & pupill. subst. Dec. cons. 87. vol. primo, & Io: Thom. Minad. in repet. huius constitutionis nu. 48. in 2. notab. dicit, quod fœmina habet ius suum suspensum, donec superest masculus, qui si non superest, vel moritur, vel non vult, ipsa succedat. 5

An filia debeat habere bona peruenta ad patrem ex morte filij masculi; qui successerat matri suæ, non obstante statuto excludente ipsam à bonis paternis, & maternis, Io. de Neuiz. in sua Silua nupt. in verb. diuit. non est nubend. & Dec. in d. cons. 87. 6

Et an filius legitimatus excludat fœminas Dec. in cons. 353. & 383. & Capyc. dec. 194. Octauius Bammacarius late in cap. naturales si de feudo defu. milit.

Sed an si superest masculus post mortem patris, admittantur 7
fœminæ, mortuo postea masculo, Bal. in auth. sed si quis C.
de

de 2. nupt. Socc. conſ. 5. & conſ. 150. primo vol. Bar. in l. fin. §. fin. ad Tertull. & Iſer. notat in cap. primo de eo qui ſib. & hæred. ſuis.

8 *Clericus in terminis huius conſtitutionis an excludat fœminas et an habeat locum hæc conſtitutio in hæreditate Clerici Dec. in cap. eccl. Sanctæ Mariæ num. 70. de conſtit.*

Et an admittatur ad bona delata ex cõſuetudine, ſcribit Gemi. in cap. grandi de ſuppl. neglig. Prælat.

Et quod in tantum præfertur maſculus, quod etiam ſi eſſet conuentum primo naſcituro aliquid dari ſi primo naſcatur fæmina, non ſibi deberi Gugl. de Bened. in cap. Raynutius fol-319. nu. 175.

9 *Sed an portio Monialis excluſæ à ſtatuto, applicetur fratri vtrinq; coniuncto, an etiam vterino, & an ſtante ſtatuto,*
10 *quod filiæ fæminæ dotatæ non ſuccedant, exiſtentibus maſculis, intelligatur de maſculis ex eod. matrim. ita quod per vterinos tantum non excluderentur Socc. notanter ſcribit in conſ. 241. 2. vol.*

Aduerte etiam quod ſi pater legat mille ſimpliciter filiæ, intelligitur legare pro dote, & excluditur à ſtatuto, ita dixit Iacob. de Sancto Georg. poſt Bar. in l. quod autem ff. de iur. dot. quæ concluſio probari poteſt ex his, quæ habentur in l. ſi cum dotem §. ſi pater ff. ſol. matrim.

11 *Et quod appellatione filiorum etiam in teſtamento nõ veniant fæminæ ſtante prædicto ſtatuto, & an veniant appellatione*
12 *proximiorum vidde Ant. Rub. conſ. 106. viſo ſopradicto caſu, &c. vbi etiam dixit, quod ſtatutum excludens mulierem dotatam, intelligitur eccludere a bonis dotantis.*

13 *Vtrum autem filiæ fæminæ dotatæ excluſæ per ſtatutum, computentur in numero filiorum circa taxationem, & liquidationem vitæ, & militiæ, decidit Capyc. deciſ. 158. ſed vide omnino Tiraq. de iur. retract. ſol. 48. Bal. in l. omnimodo & in auth. nouiſſima C. de inoff. teſtam. Guid. Pap. d. 295. Rom. & alij in l. vnica. C. quand. non pet. part. Alex. in l. plene §. duobus ff. de leg. primo Socc. conſ. 54. col. pen. et fin. primo vol. et conſ. 78. col. 3. et fin. vol. 3. et pluries fuit deciſum in*

S.C. vt

S.C. ut per dominum de Franch. d. 549. per tot. ubi declarat quomodo sit facienda liquidatio legitimæ, et ultra hos vide Boer. d. 104. Ann. sing. 215. qui plures cumulat Dec. resp. 46. lib. 4. Port. Imol. comm. opin. lib. 3. concl. 5. Ant. Gabr. comm. opin. lib. 6. tit. de legit. concl. 2. Soccin. Iun. cõs. 25. lib. primo Caual. d. 8. par. 3. Petra de fideicom. fol. 598. Thess. Pedamont. d. 159.

Quid autem si Pater legat cum hoc quod non possit plus petere? an excludantur propterea à successione matris. Angel. in testam. suo in vers. & quod non possit plus petere, & Minad. in hac constit. num. 61. cum plurib. seq. fol. 51. per plures columnas.

Non est etiam omittendum, quod conuentio, vel Priuilegium, seu statutum excludens fæminas, stantibus masculis, etiam ab vniuersitate bonorum valet, & tenet, & hinc est, quod fæminæ de domo Illustris. de Sanseuerino non succedunt, ut Anchar. consuluit cons. 264. & Loffr. tradit cons. 14. nu. 27. & latè Boer. d. 57. & Guid. Pap. dec. 82. 14

Sed an frater, qui tenetur præstare alimenta, donec dotem præstet deducantur, seu imputentur alimenta in dotem Bar. notat in l. qui filium ff. ubi pupill. educ. deb. ubi decidit, quod non, & idem tradit Ann. in alleg. 70. nu. 17. 15

Addo quod alimẽta præstita sorori donec nuptijs tradatur extinguunt interesse paragij debiti per primogenitum adeo quod interesse paragij nõ currit à die mortis patris, sed à a die matrimonij quo soror post mortem patris fuit alimentata, & hoc interesse paragij liquidatur ad rationem quinque pro centenario post dominũ de Franchis hæc omnia iunctis aulis fuerunt decisa in dicta causa Illustriss. Marchionisse Roboris cum Domino Latino Vrsino Petrus de Gregorio in tractatu de dote de paragio quæst. 25. 16

Aduerte etiam, quod filia dotata à patre, excluditur à successione fratris secundum glo. in const. ut de success. in verbo dotate, sed contrarium decidit littera Reginæ Ioannæ, quæ incipit vniuersis, & singulis sub rubr. de succ. soror. fratri præmort. & quando excludatur, & quando non, & pro declaratione 17

claratione, vidde Afflict. d. 248. & hic 4. notab. quaestione x. & vidde Lanar. cons. 60. num. 146. et cons. 49. num. 8. & Fab. de Ann. in cons. 45. latissimè per totum.

Dixit etiam Arnon. caut. 76. Nepotem non excludere ami-
18 tam de paragio, sed tamen haec constitutio videtur dicere contrarium, ibi fratres, aut nepotes, & ideo aduertas, quod ista constitutio loquitur moriente patre, vel Auo, vt frater, vel nepos superstes possint maritare, non autem alij descendentes ab eis, pro intellectu huius constitutionis.

19 Sed an fratres Patrueles excludant faeminas Dec. cons. 461.

Et aduerte, quod ab haereditate dotantis tantum excluduntur & exclusio videtur facta solum in personis expressis, & intelligitur quod dotata sit cum effectu, & tempore mortis, ita notabiliter scribit Dec. cons. 589.

Vtrum autem filia in casu huius constitutionis possit dicere te-
20 stamentum nullum, & quae dicatur competenter dotata Dec. cons. 505.

Et quod stante statuto, quod filia dotata non succedat. Testamentum Patris in quo non est instituta, vel exhaeredata filia praedicta, non potest dici nullum ex causa praeteritionis, consulit Angel. cons. 132. col. fin. propè fin.

Sed an mortuis fratribus post mortem patris possit dicere testa-
21 mentum nullum, vel retro nullum, & an si decesserit ista filia transmittat ius dicendi nullum, vide omnino Bal. in l. 2. versic. extra quaero cod. de liber. praeterit. & dominum de Franch. dec. 618. num. primo.

22 Quid autem si supersint filij filiorum, an excludant faeminas tex. hic videtur dicere, quod sic, ibi, Nepotes, sed vidde Socc. cons. 9. 3. vol. vbi notanter scribit.

Et quod statutum excludens mulierem dotatam à successione; excludit solum a successione dotantis, addendo praedictis, scribit Angel cons. 122. circa fin. vbi propterea concludit filiã dotatam de bonis patris non excludi a successione matris.

Statutum, quod excludit filiam ab haereditate paterna, vel ma-
23 terna, propter masculos, an habeat locum in filio nato, sed mortuo, vel non adeunte, vidde solemniter per Aret. cons. 261. vbi plura notabilia dixit.

Et

Et quod si ex form ι statuti masculus excludit fœminam satis est, quod tempore mortis masculus superſit, & adeat hæreditatem, licet postea ipse masculus moriatur sine filijs, consuluit Aret. conſ. 159. viso puncto colum. penult. in verſic. circa secundum, et ratio est, quia tractatur non de hæreditate primi morientis, sed de hæreditate filij, in cuius patrimonium transiuit hæreditas Paterna, vt ibi per eum, qui etiam notabiliter subdit prædictam conclusionem procedere etiam si filius non adijſſet hæreditatem Paternam, quia nihilominus ex quo transmisit eam ad suos hæredes, ipsi poſſent adire ex persona filij transmittentis, & excludere filiam.

Et notandum est, quod Aretin. concludit in præalleg. conſ. 162. colum. pen. circa med. vbi dixit, quod quando statutum excludit filiam fœminam ab hæreditate paterna, vel materna propter filium masculum, non habet locum si filius masculus natus fuerit ante aditam hæreditatem, vel si illam repudiauerit, vel si fuerit effectus frater minor obſeruantinus, vel quouis alio modo non adiuerit, nam tunc filia fœmina admittitur vt ibi per eum. 24

Et si filia est dotata à patre, & demum in testamento præterita, an filijs mortuis poſſit impugnare testamentum, addendo iam dictis, vidde Affl. d. 258. & Bal. in l. gallus §. & quid si tantum ff. de lib. & posth.

Vtrum autem filia fœmina stante hoc statuto faciat deficere fideicommiſſum, si deceſſerit sine liberis, scribit Dec. cõſ. 495. 25

Conuentio autem inter affines, quod fœmina non succedat, an valeat vidde Dec. conſ 516. 26

Aret. consil. 143. viſa consultat colum. 1. & ſeq. dixit circa materiam huius constitutionis, quod si ex diſpensatione statuti excluditur filia dotata à ſucceſſione matris quam diu superſit masculus ex ea, talis filia est exclusa temporaliter, & non in perpetuum, & ibi etiam vidde in his terminis qualiter intelligatur aliud statutum, de quo ibi per eum prima col. vbi etiam colum. penult. verſ. 2. hoc colligitur. An filia ex masculo, ita excludat fœminam ſicut masculus, & ibi

I etiam

etiam per eum col. 2. verſ. quid etiam ſentit, an filius maſculus ſi non adierit hæreditatem, eam tranſmittat ad ſuos hæredes, qui ex perſona tranſmittentis, excludant filiam fæminam & dicit quod ſic.

26 *Sed aduerte circa prædicta, quia dos nunquam poteſt eſſe minus legitima, licet maior ſic, vt plenè ſcribit Socc. in l. hæredes mei §. cum ita ad Trebell. & vide Curt. Sen. in notab. conſ. 38. et ſeq. vbi in terminis huius Conſtitutionis egregie conſuluit, & Curt. Iun. in auth. res quæ num. 8. C. comm. deleg.*

Dos non poteſt eſſe minor legitima, ſed poteſt aſcendere vſque ad virilem, vt pari nubat, vt Iſer. hic, & poſt eum Petrus de Gregorio late in tractat. de dote de paragio quæſt. 32. & 33. Dominus de Franchis deciſ. 44. & 87. numer. 11. Dominus de Ponte conſ. 65. Maranta diſputatione x. Don Garſia Maſtrillus in additione ad Petrum de Gregorio loco citato qui plures refert.

27 *Vlterius etiam declarando tex. ibi ſecundum paragium, addo Bald. conſil. 386. 4. lib. vbi in terminis huius conſtitutionis conſuluit ſtante ſtatuto, quod filiæ debent maritari de paragio, paritas ſit intelligenda attenta conditione perſonæ, quantitate patrimonij, & numero filiorum, & non quantum pater dederit alijs, ſed quantum rō dictat, ponderandū erit inſpiciendo præcipuè conditionem perſonæ, & eleganter etiam ſcribit Curt. Jun. in dict. auth. res quæ num. 10. C. comm. deleg.*

28 *Et aduerte, quod dos, quæ debetur filiæ excluſæ à ſtatuto, petetur ab ea condictione ex illo ſtatuto, Socc. conſ. 150. vol. 1. col. 7. & quando poſſit petere ſupplementum dotis, vide Dec. cōſ. 25. & Curt. in d. conſ. 39.*

An autem relicto maſculo Pupillo, & filia maiore tutrice, poſſit ipſa filia ſibi ſoluere dotem, vel paragium Bal. in l. cum ipſe C. de contrah. empt.

29 *Quid autem ſi frater dotauit ſororem, & ſtipulatus eſt dotem ſibi reddi, ſi deceſſerit ſine liberis, & illa inſtituit ſuum virum hæredem, quis præferatur? Lucas de Penna in l.*

in l. prima C. de impon. lucr. descrip. pen. col. & fin. notabiliter distinguit, confert etiam, quod Bal. cum sua apostil. decidit in l. fin. col. 2. vers. sed pone quòd statutum dicat C. de dot. promiss. vbi notabiliter dixit, quod si ex forma statuti filia dotata excluditur, si pater filiam dotauerit, nec fuerit dotem stipulatus ipsi filiæ, sed sibi, & suis hæredibus, tenentur hæredes prædictam stipulationem remittere mulieri D. de Franchis decis. 57. primo vol.

An dicatur filia competenter dotata; & secundum paragium si attento tempore matrimonii dos erat congrua, sed inspecto tempore mortis patris dotantis; erat incongrua, & quod tempus spectandum sit, vt dos dicatur congrua, Dec. not. in consil. 276. & Luc. de Penn. in leg. fin. C. quando, & quib. quarta pars debeatur libr. 10. & in leg. bis C. de præd. nauicul. & Ias. in auth. nouissima C. de inoff. testam. fuit tamen decisum in Sac. Consil. quod attendatur tempus matrimonij, & ita reperi postea dixisse Bald. & Paul. de Castr. in auth. res quæ C. comm. de leg. ad quod vide Gram. d. 60. 30

Et circa materiam huius Constitutionis addo etiam quid si est institutus à patre alius quam successurus ab intestato, Dec. consil. 296.

Quod in allodio valet nō in feudis absq; Regis assensu c. 1. de successio feudi c. 1. & 2. si de feudo defuncti militis contr. feu.

Et an intelligatur rennuciatum iuri obuenienti ex persona matris, vel patris transeuntis ad secunda vota Dec. cons. 206. 31

Adde insuper, quod ista constitutio procedit etiam si filia nolit nubere, sed ingredi in monasterium, quia debet dotari. Ita Bal. in l. fin. col. 2. vers. sed pone C. de dot. promiss. vbi etiā quod nolit nubere, nec religionem intrare? & Iser. hic col. 8. post princip. in vers. quid si frater vult dare, & Bal. in præall. l. fin. C. de dot. promiss. 32

Declarando tex. ibi secundum paragium quantum sit paragium, Andr. hic colum. penul. & Afflict. decis. 160. & quod sit vt æs alienum Affli. deci. 161. et Regens de Ponte te-

ne declarat quantum sit hoc paragium conſ. 65. num. 2. 3.
33 *& 8. & 12. & 15. & conſ. 79. num. 10. & num. 4. & conſ. 45. num. 6. Lanar. conſ. 70 num. 4. Minad. conſ. 2. num. 5. & in repet. huius conſtit. primo notab. num. 21. Fab. de Ann. conſ. 6. numer. x. & conſ. 75. num. 8. Ann. pater. in alleg. 70. de Franch. dec. 87. numer. 12. & 44. & num. 3. & num. primo, et dec. 608. num. 2. Petrus de Gregorio in tracta. de paragio q. 32. & 33.*

34 *Et an agitur pro paragio contra tertios poſſeſſores, Affl. d. 162. Dec. conſ. 276. & conſ. 26. & conſ. 503. plura ad materiam quando filia dotata excludatur, & quid ſi non habuit integrum paragium, & quid ſi renunciauit, & alia plura notabilia, vide per Iſer, & Affl. in cap. primo de natur. ſucc. feud.*

Et in terminis huius conſtitutionis, quod ſufficit filiæ eſſe legatam dotem, licet non fuerit actu dotata Paul. de Caſtr. conſ. 322. vol. primo, vbi multum inſiſtit an legatum pro dote dicatur proprè dos, vt gaudeat priuilegio dotis, & ibi etiam conſuluit, quod legatum factum filiabus pro dote, eſt condi-
35 *tionale ſi nubant, ideoque mortuæ ante nuptias legitimè contractas ad ſuos hæredes non tranſmittunt, nec enim reijcitur onus, veluti de legitima, quando ex forma ſtatuti excludebantur ab inteſtato, puta extantibus maſculis, filia fœmina non ſuccedat iux. iſtam conſtitutionem, & per Paul. de Caſtr. d. conſ. 322, vol. 1. ad quod vide Vinc. de Franch. dec. 618. num. 2. & propterea dixit Bart. in l. Titio centũ*
36 *§. Titio genero ff. de cond. & demonſtr. quod pater, qui reliquit filiæ tercenta pro ſe maritanda, non poteſt illam grauare de reſtituendo ſi ſine liberis deceſſerit, quatenus contingit debitum bonorum ſubſidium, ſeu legitimam ipſi filiæ competentem, quatenus vero excederet, bene poteſt grauare. Et ſi pater inſtituit filium, filiæ autem reliquit mille pro dote, in quibus ipſam hæredem inſtituit, dictamque quantitatem filiam habere voluit tempore nuptiarum, vel cum intrauerit monaſterium, ſi nubere noluerit nihilominus filia dictã quantitatem ſtatim petere poſſit, & ſtatim ipſi filiæ dicta*

quan-

quantitas solui debet non expectato, quod nupserit, vel monasterium intrauerit, ex quo ista portio pro dote, vel dos debita filiabus per istam constitutionem succedit loco legitimæ portionis, seu bonorum subsidij, & per omnia vices legitimæ substinet, cui non potest adijci conditionis dilatio, siue mora l. quoniã in prioribus C. de inoff. test. & ibi Alber. col. 2. & in l. qui negotiatione § pupillo ff. de administr. tut. vbi et dicit quod ex prædictis patet, quod si ista filia decedat, talem, portionem tanquam puram transmittit ad hæredes suos, nõ autem remanebit penes filium, seu alium hæredem tanquã conditionalis, vt quidam dicebant per tex. in l. vnica §. sin autem aliquid sub conditione C. de caduc. tollend. ita probat tex. in l. pen. C. quando dies leg. ced. & in d. l. qui negotiatione Alber. dixit, quod ista constitutio procedit solum ab intestato, non autem ex testamento, & sic tenet dominus de Franch. in d. 618. num. 2. & subdit Alber. loc. præalleg. 37
quod ista filia fortè debet institui, alias testamententum esset nullum per auth. nouissima C. de inoff. testam. & istam quæstionem dicit habuisse in facto, & ita obtentum fuisset, nisi in testamento causula Codicillaris adfuisset per quam dicebatur filia rogata restituere quarta retencta. qui etiam subdit ibidem, quod in casu prædicto quando pater instituit filium, & filiæ reliquit septingenta pro dote, vel si nubere noluerit cum intrauerit monasterium, quo casu conclusum est, quod portio filiæ quatenus contingit legitimam, statim peti potest, non expectatis nuptijs, vel ingressu monasterij, si vterque, & filius, & filia eundem tutorem habeat, qui tutor noluerit eligere viam prædictam, statim petendo dictam quantitatem relictam, separando etiam portionem filiæ à portione filij, et eam fænori dando, vel aliter collocando pro vtilitate filiæ, & ex inde eam alere, sed velit puellam alere de bonis filij hæredis, & tempore nuptiarum habere integram summam eidem puellæ relictam, non imputatis alimentis, certè dicit ibi Alber. quod dictus Tutor potest etiam istam secundã viam eligere, quia cum frater dotare teneatur, donec dotem præstet, tenetur interim sororem alere de suo, nec potest sibi im-

putare

putare in relicta dote, casus est notabilis in l. qui filium ff. vbi pupill. educar. deb. vbi Bar. expressè notat, & sic concludit etiam Ann. in alleg. 70. num. 17.

Tetigit etiam Alber. in terminis huius constitotionis si decessit
38 *pater, relictis filio, & filia, & postea iste filius antequam maritasset sororem decessit relicta filia, an dicta filia possit do tando amitam excludere illam, sicut poterat pater eius, iux. istam constitutionem, Alber. in l. ex pluribus ff. de admini- str. tutor. arguit, quod potest amitam excludere, quia cum filia sit hæres vniuersalis patris sui, in omne eius ius succedit vt l. hærede ff. de reg. iur. ita quod sufficit semel peruenisse hæ reditatem ad casum, quo amita debeat esse dote contenta, arg. leg. cuius bonis ff. de cura. fur. dan. & l. si quis hac vers. iudicum ff. de oper. libert. & pro ista parte videtur tex. in l. si minoris ff. de administr. tut. Contrarium tamen decidit Alber. quod immo amita veniat æqualiter ad successionem, quia licet frater suus habuerit priuilegium succedendi in so- lidum ea dotata, tamen istud priuilegium non transiuit ad eius filiam, quia erat priuilegium personale fratris propter dignitatem sexus masculini, & pro amita etiam contra filiã facit, quia aliqua conceduntur masculis, quæ non fæminis l. in multis ff. de statu homin. & in l. prima C. de adult. & quia cessat causa excludendi amitam, & quia constitutio ista voluit successionem remanere masculis, & pondera, quod Al ber. loquitur, quando frater decessit, relicta filia fæmina, quæ prætendebat excludere Amitam quasi innuat, secus esse si decesserit, relicto filio masculo, quia tunc excluderet Amitam, tamen Arno. caut. 76. in terminis huius consti- tutionis indistinctè tenet, nepotem non excludere amitam, & adducit alia iura, & rationes, tamen eius conclusio vide tur apertè contra tex. huius constitutionis, et contrarium etiam videtur consuluisse Aret. cons. 159. viso puncto, vers. circa secundum, vbi tenet, quod sufficit, quod tempore mor- tis patris, masculus supersit, & adierit hæreditatem patris, licet postea masculus moriatur sine filijs, & ratio est, quia tractatur non de hæreditate primi morientis, sed filij, in*

cuius

cuius patrimonium transiuit hæreditas paterna, qui etiam subdit hoc procedere adhuc si filius non adijsset hæreditatem, quia nihilominus ex quo transmittit eam ad suos hæredes, ipsi possent adire, & excludere amitam.

Ex quibus etiam poterit colligi secundum Aret. quod istud ius, seu beneficium dotandi de paragio, iux. istam constitutionẽ transmittitur, quod est maximi momenti, concluditur etiam 39 ex prædictis secundum Aret. d. cons. 158. contra præcedentem conclusionem, Alber. in d. l. ex pluribus ff. de admin. tut. & Arnon. in d. caut. 76. quod imò in terminis huius constitutionis, patre mortuo, qui reliquit filiũ, & filiã, & antequam frater sororem dotaret, decessit, relicta filia, amita nõ succedat tanquam hæres cum nepte, sed debet dotari, & sola neptis succedet, exclusa amita, ratio est, quia ex morte patris iam acquisitum fuit ius filio, & illud transmisit filiæ suæ, & sic in hoc repræsentat personam patris sui, & sufficit semel ius fuisse quæsitum, & ita reperio tenuisse eundem Alberic. in l. Publio C. ad leg. Iul. de adult. & ita de facto dicit obtinuisse.

Sed si filius præmortuus fuisset ante patrem relicta filia, tunc vera esset prima opinio, quam tenuit idem Alber. in supra allegata l. ex pluribus ff. de admin. tut. & Arn. in d. caut. 26. quod neptis non potest excludere amitam, quam conclusionẽ comprobare poteris, ex dictis Aret. in supra alleg. cons. 159. & latius in cons. 161. vers. sed forsitan dicet aliquis & cõs. 143. & in proprijs terminis huius Constitutionis satis elegãter, idem tenet Fulgos. cons. 8. Dominus Petr. Long. col. 2. circa medium vers. nam, & cum filiæ, licet contrarium fortè colligi possit, quod immo neptis non possit excludere amitam vt ibi per Fulgos. & alibi in cons. 3. Religiosus vir in fin.

Insuper est aduertandum; quod ista constitutio ligat Iudeos habitantes in loco, vbi obseruatur Io: de Ananya in cap. Iudei 40 el 2. in vlt. col. vers. ex quibus de Iudeis, quem latius refert, & sequitur Paul. Pic. in l. Titia. §. Titia cum nuberet col. 53. in 20. quæstione.

Subinde ade iam dictis illud notandum, quod in casu huius constitutionis

stitutionis onus alimentandi non spectat ad matrem forte
41 *tutricem filiarum, neq; ad ipsas filias, sed ad fratres, vt tradit Bar. in l. qui filium ff. vbi pupill. educ. deb. & ibi Alber. & Alex. ad Bar. in l. Nesennius in pen. Apostill. ff. de neg gest.*

Et stante hoc statuto, quod filia dotata stantibus masculis non
42 *succedat Patri, an ista facultas dotandi transeat ad hæredem masculi, & excludatur fœmina, vide Ias. in l. cum mota num. 24. C. de transact. & in terminis huius constitutionis considerat tres casus, aliquando enim statutum purè loquitur hoc modo, existentibus masculis, fœmina non succedat patri, sed dotari debeat, & tunc dotandi facultas transit ad hæredem masculi: Aliquando statutum loquitur conditionaliter si mulier dotata fuit à patre, vel à fratribus, & tunc facultas dotandi non transit ad hæredes; Aliquando, & tertio, verba statuti sunt dubia, quia possunt stare conditionaliter, vel modaliter, puta si statutum dicat, quod filia dotata non succedat patri, & tunc videtur concludere, quod facultas dotandi non transit ad hæredes.*

Et ibidem determinat Ias. quod si filius masculus antequam
43 *dotet sorores, moriatur, relicta filia, benè poterit filia offerre dotem amitæ, & ipsam excludere, allegat Paul. de Castr. cons. 109. super primo dubio, & vide Bal. in l. si plures col. ante penul. vers. iuxta prædicta C. de cond. insert, & ibi in causa statuti, quod filia dotata à patre non succedat, concludit, quod si filius decesserit, relicta posthuma in vtero, qui eam dotare non potuit, vel relicta filia infante, vel furiosa, fratres, qui sunt hæredes vniuersales non possunt dotando illam excludere, sequitur Alex. cons. 130. vol. 2. & Ias. in d. leg. cum mota col. 6. vers. aliquando, & tertio, C. de trans.*

Et in terminis huius constitutionis adde, quod filia, quæ non admietitur ad successionem facit partē filio succedenti in legitima, & computatur in numero Bal. cons. 490. statuto cauetur vol. 4. & cons. 498. lib. 1. vbi plenè, & Cuman. cons. 45. in fine, vbi in terminis huius Constitutionis quāta

sit

sit legitima, & de hoc plenè per Bart. in l. Pater filium num. 20. & 21. ff. de inoff. test.

Accidit in Sac. Cons. quæstio notabilis, & noua, vtrum in liquidatione paragij debiti 3. genitæ super statu amatricis onus addohe deducatur, vel illud spectet simpliciter ad primogenitum, & liquidatio paragij fieri debeat iuxta valorem feudi nulla habita consideratione dicti oneris addohe debitæ Regiæ Curiæ Discusso articulo exactissime in duabus aulis votãtibus octo Consiliarijs cum Præside fuerunt in paritate votorũ, & addita tertia aula fuit decisum per tertio genita onus addohe non minuere paragium in causa Donnæ Isabelle Vitellæ cum Beatrice Vitella de Ferrarijs Actuario, fuit decisio noua, & sinodalis die 9. Maij 1607. pœnes Secretarium in hoc articulo votauit Dominus Carolus Tapia Iureconsultus celeberrimus meritissimus Regens in Supremo Italico Cons. vbi residet quoque dominus Don Berardinus de Montaluo olim collega meus eruditissimus, & integerrimus nunc Regens in eodem supremo Italico Consilio. 43

Adde etiam dictis, quod si Pater simpliciter legat filiæ centum in testamento, intelligitur legare pro dote, & excluditur à statuto, ita voluit Iacobin. de Sancto Georg. in leg. quid autem ff. de iure dot. Quod puto intelligi si filiæ essent nubilis ætatis, alias secus, vt ibi notatur per Alexand. in apost. ad Bart. & Angel. in tractat. de testament. glos. 4. & quod in Regno fæmina proximior excludit masculum remotiorem dixit Guglielmus Pern. consil. 19. versic. nouissimè considero.

Et an stante hoc statuto filia fæmina æqualiter debeat succedere cum fratribus in emphytheusim quã pater acceperat ab ecclesia pro se, & filijs, quod sic tenet Bald. in auth. si quas ruinas col. 3. in fine vers. ex hoc quæritur C. de Sacr. Sanct. eccl. contrarium tenet Bar. in l. vt ius iurandi §. si liberi de oper. liber. & cons. 40. & 60. & Imol. in c. potuit de loc. & Bart. in l. hæredes mei §. cum ita, & ibi Angel. ad Trebell. & hæc opin. est magis communis. 44

K *Et nota,*

Et nota, quod vt habeat locum hæc constitutio, duo copulatiuè requiruntur ad excludendam sororem à successione fratris, quod scilicet sit soror dotata, & quod dotata fuerit de bonis, & substantia eius, de cuius successione agitur, Luc. de Penn. in l. fin. in verb. præmissorum c. quando, & quib. quar. pars deb.

45 *Addo, quod hæc constitutio procedit etiã in hæreditate materna de Franch. d. 667. & 171. Afflict. decis. 178. num. 5. &*

46 *etiam procedit, si filius sit religiosus, vt ibi, sed non procedit condito testamento.*

Hæc constitutio excludit Clericos à feudis, sed an intelligi possit etiam respectu bonorum burgensaticorum, vide Minad. in hac constitutione in verb. filiorum num. 22. & ibidem

47 *quod constitutio laicorum quantùmcunque fauorabilis, non includat clericos ex defectu potestatis, et an hæc constitutio, dum loquitur de filijs extendatur ad nepotes, & quod*

48 *constitutio ista habeat locum tam in bonis feudalibus, quam in allodialibus ibidem, & an habeat locum in sorore, quæ se maritauit, ibidem in num. 20.*

Et circa exclusionem Clericorum à feudis, ac etiam à vita & militia, vide, quæ longiori stylo scripsit Octauius Bambacarius in cap. qui clericus num. 73. 179. 75. 77. 147.

49 *numer. 109. & sequentibus, vbi etiam loquitur de militib. Hierosolimitanis an succedat in feudis, & an clericus dimittens habitum, mortuo patre statim efficiatur in feudo successibilis numer. 81. & an clericus effectus in fraudem agnatorum succedat in feudum, vide ibi quæstione 12. nu. 211. & an clericus 2. genitus effectus laicus ex dispensatione Summi Pontificis excludat 3. genitum à feudo nu. 149. & vtrùm clericus sit capax feudi concessi pro hæredibus quibuscunque ibidem num. 129. sed quid de militibus Sancti Iacobi de Spada Calatrauæ, & Alcantaræ an in feudis, & maioratibus sint successibiles, dic, quod sic, quia magis laici reputantur, quam clerici, ibidem numero 20. & 21. fol. 57. & 58.*

Sed an postquam sunt Clerici in feudo insuccessibiles

debeatur

Debeatur vita militia 2. genitis Clericis, vel Prælatis, & Cardinalibus quæ vita militia pars feudi esse dicitur? Præs. de Franch. in decis. 20. decisum esse testatur deberi vitã militiã, ne dum Clericis secundo genitis, sed etiam primogenitis, qui per assumptionem Clericatus successionibus feudorum renuntiauerunt. Idque ante eum dicit fuisse decisum Paris de Puteo de reintegritat. feudor. cap. 4. incip. nunc videndum numer. 31. vbi articulum istum ad partes disputat, & Minad. in repet. huius constitutionis, dicit sic tempore suo hic fuisse pro Clericis iudicatum in rubrica in versic. filiorum numer. 7. & ante eos Afflict. in constitutione Comitibus 3. not. quæst. 3. numer. 6. Petrus de Gregor. in tract. de dot. & parag. quæst. 4. numer. 6. Capyc. decis. 211. Io: Ant. de Nigr. ad c. Regn. alienat. num. 16. 50 51

Adde etiam, quod hæc constitutio Regni in aliquibus procedit ab intestato, & est correctoria iuris cõmunis Regens de Pont. cons. 65. num. primo, et num. 13. & 14. & declaratur in cons. 19. num. 22.

Adde etiam, quod hæc constitutio, quæ includit fæminas in successione feudorum, non extantibus masculis, illis extantibus statuit deberi paragium tam in filiabus, quam in neptibus vt per I: Andr. de Georg. Regium Consiliarium in alleg. 9. num. 11. & num. 14. Non tamen mulier transmittit paragium antequam nubat, vt in alleg. 9. num. 2. Quæ constitutio iubet maritari respiciendo frequentiam actus cum alioquin paragium debeatur etiam maritatæ, & dotatæ, ab alio, quam à Patre, vel fratre, vt in ead. allegatione 11. nume. 11. nec constitutio prædicta voluit modificare, aut minuere legitimam per dotem de paragio, vt ibi nu. 13. num. 15. & nu. 18. 52

Ac dum excludit fæminas, non porrigitur ad neptem ex filia Regens de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. numer. 41. fol. 488.

Et quod hæc constitutio procedit etiam quando fæmina vult succedere in feudo plano, & de tabula secundũ Vincentiũ de

Franch. d.7.num. 1. & ne dum in successione patris, sed matris, vt per eundem in d. 171. num. primo, & quid in successione fratris ibidem nu. 2.

Ad argumentum illius decis. Domini de Franchis quod mulieres in regno succedant in feudis planis, & de tabula dico eandem opinionem tenuisse Frecciam lib. 3. tit. de differentijs inter feuda quaternata, & alia plana, & de tabula 23. differentia nu. 3 o fol. 423. quibus addo. Nardum Lipar. ad Iser. in cap. primo de eo qui sibi, & hered. suis num. 2. vers. constitutiones in fine Ioannem Thomam de Marinis de gener. & qualitate feudor. lib. primo tit. 11. de feudo feminneo siue materno num. 27. in fine, Intrigliolum prima centuria de feudis q. 45. num. 215. & sequentibus qui ad partes articulum disputat. & hanc sequitur opinionem Franciscus de Amicis fol. 29. vers. & redeundo ad primam quaestionem, & haec comunis, & recepta in tribunalibus sententia fundatur, eo praecipuo fundamento, quia constitutio, haec, & si in rubro loquatur de successione comitũ, & baronum tñ de omnibus feudis, & feudatarijs loquitur. De viuẽtibus iure Francorum, Longobardorum, & alijs burgensibus ibi cuiuscunq; Conditionis pater fuerit francus, videlicet, aut etiam Longobardus, miles vel burgensis in successione bonorum praeferri volumus, &c. & respondet Freccia ad Afflict. in constitutione, vt de successionibus vbi contrarium tenet eorum, quae dixit in c. 1. §. filia vero num. 8. vers. & volo facere vos aduertentes de successio. feudi, inquit .n. Marinus, quod Affl. in d. Const. vt de successionibus oblitus fuit de hac constitutione in aliquibus, quae in omnibus feudis loquitur, & pro hac etiam opinione non desunt verba Iser. in c. 1. de eo qui sibi, & hered. suis num. 2. ibi per constitutiones Regni inferendo quod per constitutiones Regni est vocata femina pluraliter loquendo tam per constitutionem istã quam vt de successionibus, idem Iser. in c. 1. §. sed quia vidimus de his qui feudum dare possunt num. 15. ibi per constitutionem Regni regulariter succedit, vbi dicit Iser. quod de iure communi feudorum femina regulariter repellitur

à succes-

à successione feudorũ, sed iure Regni regulariter admittitur per constitutiones, & ex his non obstant, quæ dicit glos. & idem Iser. in d. constitutione 17. de successionibus quos male sequitur Cumia siculus in cap. si aliquem verbo suffeudatarium à num. 12. ad 22. fol. 95. pendet nunc quæstio ista in Sac. Cons. inter Elianoram de la Vecchia cum Scipione de la Vecchia circa successionem suffeudorum Casai's Orrei & Fasanæ, quæ tenẽtur ab Illustrissimo Duce Montis Leonis, et dubitatur si dicta Elionora amita debeat succedere in suffeudis, & consequenter præferri Scipioni consobrino, & in gradu remotiori, sed ex his detegitur quæ sit uerior, & magis recepta opinio in tribunalibus.

Item an constitutio ista procedit in exteris possidentibus bona in Regno Tiraquellus de iure primogenituræ q. 46. & 49. huic const. in §. si autem filij concordat consuetudo Neapolitana, si moriatur idem disponens, & hæc constitutio dũmodo feminæ infra 16. annum maritentur alias succedant vna cum fratribus in capita. In eadem constitutione ibi vostra Eccellentia recipiat, vide cap. Regni incipiens feudatarius sub rubrica de statuendo balio.

Paragium an peti possit à tertio possessore Affl. decis. 162. plura Gramaticus decis. 67. 53

Ad materiam istius constitutionis quærunt Doctor. an masculus remotior in gradu preferatur mulieri proximiori Cãnetius fol. 275. vers. sed tractandum esset exacte disputat articulum & post DD. quos allegat pugnat pro masculo. Sed Iser. in c. 1. de eo qui sibi & hær. suis, & altbi pluries tenet contrarium quem comuniter DD. sequũtur, & in Tribunalibus nostris est recepta opin. Iser. & secundum illam passim iudicamus Præsidens de Franchis decis. prima in principio, quæ opinio fuit præsupposita pro indubitata in decisione facta iunctis Tribunalibus pro d. Donna Iulia Vrsina, quæ erat neptis in tertio gradu Principis Bisiniani, & prælata agnatis qui erant in 4. in qua causa de alijs pluribus articulis fuit disputatum relatore Domino Ioanne Montoia meo collega nunc Regente eminentissimo, votauit quoq; in

causa

causa Dominus Alonsus Suares Regiæ Cameræ Locumtenens Iureconsultus (celeberrimus doctrina, & eloquentia insignis.

Ad Constitutionem vt de successionibus in rubr. de successione nobilium in feudis.

SVMMARIVM.

1 Filia an sit immittenda in possessionem feudi lite pendente.
2 Feudatarius non alienat neq; donat feudum secundo genito in præiuditium primogeniti nisi cum Regis assensu impetrato ex certa scientia facta expresse mentione de primo genito.
3 Collaterale Consilium non prestat assensum quādo feudatarius excluso primo genito donat secundo genito, & quare.
4 Adoptiui non succedunt in feudis.
5 Donatio facta secundo genito potest reuocari à primo tanquam inofficiosa.
6 Adoptari quando possint filij in præiudicium agnati.
7 Legitimatio spurij, an fieri possit in preiuditium agnatorum.
8 Patruus an excludat nepotem in feudis.
9 Frater vtriusque coniunctus an excludat consanguineum, & num. 15.
10 Frater patruelis an præferatur filijs alterius fratris patruelis in successione feudi de iure communi feudorum.
11 Primogeniti succedunt in omnibus feudis vbi viget ius Francorum.
12 Feminæ succedunt in feudis antiquis in Regno.
13 Feudorum antiquorum successio in Regno quomodo practicatur.
15 Clausula sexus prærogatiua seruata, quid operetur.
16 Fratri consanguineo an præferatur soror vtrinq; coniuncta.
17 Amita an succedat nepoti.
18 Soror admittitur in possessione bonorum fratris, & quid in feudis de iure cōi feudorum.
19 Monialis an excludat nuptas tanquam existens in Capillo.
20 Frater ex vno latere tantum an excludat patrem in feudo materno, & quid in feudo habito ex eodem patre.
21 Filia quæ non recepit integrum paragium an excludatur?
22 Soror maritata an excludat sororem in Capillo.
23 Consensus filij & filiæ primogeniti an requiratur in alienatione feudi ex pacto & prouidentia.
24 Mulier quomodo dicatur competenter dotata in materia constitutionis.
25 Linea ascendens non est exclusa in omnem casum per hanc constitutionem.
26 Constitutio hæc enumerat gradus & non personas & admittit ad successionem feudorum antiquorum omnes illos qui sunt in tertio gradu.
27 Constitutio hęc vocat fratres in feudo nouo & quomodo.
28 Maioratus bona an possunt alienari pro maritanda filia.
29 Feudo deuoluto per delictum an concedens teneatur ad onera.
30 Feudum quando & quomodo computatur in legitima.
31 Feudum refutatum reuertitur, ad refutantem iure successionis non reuersionis.
32 Succedens contra voluntatem defuncti an teneatur ad onera
33 Feudum in qualitate addita efficitur nouum.
34 Feudum in dubio præsumitur hæreditarium non ex pacto.

SI reuocetur in dubium deferri successionem an interim sit immittenda in possessionem mulier, dicens se filiam? Andr. in cap. primo si de feud. defunct. mil. controu. fuer. vbi late Dominus Octauius Bammaccarius & Albert. Brun. cons. primo & Dec. cons. 119. & 124. Goz. ad. cons. 7. & 8. 1

Sed an pater possit alienare feudum in 2. genitum in praeiudicium primo geniti in feudo antiquo? in causa dominorum de Bozzutis in anno 1540. referente Consiliario Mario Sasso, fuit in S. C. decisum, quod non, tu tamen vidde omnino Loffr. cons. 52. & Curt. Iun. cons. 138. 2

Hanc decisionem refert, & sequitur Camer. in cap. Imperialem fol. 57. col. prima qui subdit quod assensus à Rege impetratus non facta expresse mentione de primo genito vel filijs primo geniti tanquam subreptitius nullius erit momenti & subdit littera C. aureum notabile, & menti tenendum quod domini Regentes Regiam Cancellariam indistinctè non solent praestare assensum quando pater excluso primo genito vellet donare feudum haereditarium 2. genito quia vix consentiunt quando tria habet feuda, vt de eis donet vnum argumento constitu. siquis Baro & nouissimis atq; nostris temporibus, ita fuit decisum in Collaterali Consilio in causa Magnifici Baronis Familiae de Altomari qui excluso filio primo geniti donauerat 2. genito feudum, & Collaterale Cõsilium denegauit assensum relatore domino Fuluio de Constantio Marchione Corleti Collateralis Cõsilij Decano meritissimo, & maximo feudista. Et ex productis rationibus quoque liquet, si Camerarium bene impugnauit Regens Reuerterius, qui contrarium vt arbitror iudicauerat. 3

Et quando possit adoptare filium in praeiudicium agnatorum, quibus de iure, consuetudine, seu secundum formam inuestiturae defertur successio feudi, vide Aym. consil. 135. & Curt. cons. primo. 4

Sed aduertas quod regulariter adoptiui non succedunt in feudis cap. adoptiuus vbi late feudistae si de feudo defuncti militis.

nisi

nisi Rex vel alius suprior concedens in prima inuestitura eos vocauerit.

Et quod feudum, in quo viuitur iure Francorum non possit alienari in præiudicium primogeniti & si donatur secundo genito possit reuocari ex capite inofficiosæ donationis, vidde Loffred. cons. 47. vbi allegat Cald. cons. 1. de feud. & Alber. de Rosat. in prohem. digestorum §. discipuli, & Oldrad. cons. 94. & conferunt quæ Affl. scribit in decis. 119.

5

Et quando possit adoptari in præiudicium Agnati? Io: Faber. in §. sui autem inst. de hered. quæ ab intest. defer. & ibi vide differentiam inter feudum nouum, & antiquum Affl. dec. 248. Brun. cons. 10, & Bellam. d. 724.

6

Sed legitimatio spurij in præiuditiũ agnatorum an, & quando valeat? Dec. in leg. si qua mulier numer. 21. C. de secundis nupt.

7

Vtrum autem in iure redimendi, vel in iure recursus propter euictionem, & quid in actione exempto? & quid de remedio l. 2. C. de rescind. vend. an succedat primo genitus, vidde vt supra.

Et ad intellectum huius constitutionis Socc. cons. feud. posito post titulum quis, & à quo appelletur vbi tradit quando primo genitus excludat filium secundo geniti ab hæreditate Patrui, & quid de filio secundo genito volente excludere filiam primo geniti ab hæreditate Aui, de qua quæstione vidde etiã per Andr. in cap. 1. § præterea quæ sit prima caus. benef. amitt. vbi quid si primo genitus fuerit rebellis, & Affl. latè in cap. primo de succ. feud. Grama. decis. prima, & diximus in constit. in aliquibus.

8

Frater autem ex vtroque parente coniunctus an excludat à feudi successione fratrem ex vno latere tantum, vidde Dec. cons. 443. qui dixit, quod sic, & idem dixit Io: Andr. de Georg. Regius Consiliarius in alleg. 21. per totam latissimè, tu tamẽ vidde Loffred. in cap. primo de nat. succ. feud. fol. 70.

9

Ioseph Cumia Siculus latissime in cap. Regni Siciliæ si quis aliquem verbo maior natu q. 2. 3. & 4.

Et ibi quid in fæmina vtrinque cõiuncta, an præferatur fratri consan-

consanguineo, dũ agitur de successione in linea Collaterali.

Vtrum autem frater Patruelis præferatur filijs alterius fratris patruelis in successione feudi antiqui Brun. disput. ad 10 partes cons. 70. cum duobus seq. sed hæc de iure cõi procedũt.

Et quando filius primo genitus ex concubinatu, excludat secundo genitum natum ex vxore legitima, legitimato postea primo per subsequens matrimonium, vidde omnino Alber. in prohem. ff. §. discipuli in final. col. & quæ scripsi supra in constitutione in aliquibus.

Aduerte etiam, quod primo genitus ex consuetudine in feudis, vbi non sunt vasalli, non succedit simpliciter Alber. dixit in prohem. ff. & in l. Barbarius ff. de off. prætor. & Aff. 11 in cap. Imperialem §. præterea ducatus num. 25. de prohib. feud. alien. per Feder. nisi in eis vigeat ius francorum.

Et quod fœmina sit successibilis in feudo concesso à fœmina puta Regina Anch. cons. 341. pro maiori intelligentia Dec. in 12 l. prima ff. de reg. iur. Ias. in l. stipulatio §. hi qui sunt ff. de verb. oblig. & Ripa in l. ex facto §. si quis rogatus ff. ad Trebell.

Sed in Regno per constitutionem istam sexus fœmineus est habilitatus ad successionem feudorum. Sed cohartatus gradus siquidem de iure communi feudorum masculi tm̃ vsq; ad sep- 13 pimum gradum in feudis antiquis succedebant. exclusis fœminis. sed constitutio ista habilitauit fœminas cohartando gradum, & masculi, & fœminæ vsq; ad tertium gradum succedunt.

Et hodie per nouas gratias cõcessas Regno per Inuictissimum Carolum Quintum in feudis antiquis in descendentibus ex linea masculina est ampliatus gradus succedendi vsque ad quartum, sed in descendentibus ex linea fœminina remanet hæc constitutio practicata vt vsq; ad tertium gradum succedant. de quo loquitur pragm. edita per Serenissimũ Carolum Quintum impressa sub tit. de feudis, & ita practicamus tam in Regia Camera, quam in Sac. Cons. & indixtincte iudicamus, & quid in feudis nouis practicatur dixi ad constitutionem in aliquibus ibi vide.

Rationem, & plura conferentia ad materiam primo genituræ vide per Benedic. in cap. Raynutius de testam. in verb. in eod. testamento relinquens num. 143.

Et an filia ex primogenito succedat excluso secundo genito in feudis, vide Ioannem Fabr. in §. certum inst. deleg. agnat. succ. & quæ latissimè scripsi supra in constit. in aliquibus.

Numquid autem per illam clausulam, sexus prærogatiua
14 *seruata quæratur ius primo genito? Affl. notat dec. 248. vers. sed quia vbi etiam alia scribit notabilia in materia huius constitutionis.*

15 *Adde etiam prædictis si concurrit frater vtrinq; coniunctus cũ fratre consanguineo tantum: quis præferatur? vidde omnino Loffred. in cap. primo de nouo feud. fol. 7. vbi quod vtrinque coniunctus præferri debeat, & vide etiam Ioannem Andr. de Georg. Regium Consiliarium in allegatione. 21. la*
16 *tissimè, & ibid. per Loffred. quid si fratri primogenito super sit frater consanguineus, & soror vtrinq; coniuncta, quis præferatur.*

Amita, an succedat nepoti, vel matertera filiæ sororis, vide per Loffred. in cap. primo §. & quia de his, qui feud. dar. poss.
17 *& omnino eundem Loffred. in præfraxi fol. 16. & 17.*

Et frater quando succedat in nouo feudo fratri suo? Affl. in c. primo §. & quia de his, qui feud. dar. poss. col. 4. & in cap. primo §. fin. de successione feud. & Loffred. in cons. 38. vbi latè, & ibidem quid si inuestitura dicat successoribus in perpetuũ, & quid hodie per nouã gratiã dixi ad const. in aliquibus.

Quando autem fratri sine liberis decedenti succedat soror exclusio fisco Affl. in cap. primo §. quin etiam in tit. Episcopm vel Abb. 2. col.

18 *Soror autem an adimittatur in possessione bonorum feudalium fratris Dec. cons. 424.*

Intellectum huius constitutionis optime collige ex tex. in cap. 1. de benef. fratris, aduertendum tamen est, quod licet filia admittatur ad successionem per istam constitutionem, non tñ admittitur ad feudi alienationẽ, Loffred. tradit cons. 12.

vbi

vbi ſingulariter limitat iſtam conſtitutionem, & quando dicatur feudum nouum, antiquum, hæreditarium ex pacto, & prouidentia.

Sed an monialis excludat nuptas tanquam exiſtens in capillo Capy. tradit dec. 115. 19

Reſtat etiam dubitare an frater ex vno latere tantum ſuccedat ſorori, vel fratri, excluſo communi patre in feudo materno Iſer. in cap. primo de nat. ſucc. feud. & quid in feudo, quod illa filia habuerat à patre ſuo an frater ex matre ſuccedat ſibi, vide ibidem per And. col. 3. 20

Quando autem filia dotata excludatur, & quid ſi nõ habuit integrum paragium, et quid ſi renuntiauit, & plura notabilia vide per Iſer. & Affl. in cap. 1. de nat. ſucc. feud. 21

Illud etiam non eſt omittendum, quod ad iudicandum dotem competentem vel non competentem, attendatur tempus conſtitutæ dotis dixerunt Bal. & Paul. de Caſtr. in auth. res quæ C. com. deleg. & ego plenè notaui ſupra in proxima conſtitutione præcedenti.

Contingit etiam dubitari an ſecundi geniti per priuilegium, ſeu per ſtatutum poſſint excludi, de quo vide Loffr. conſil. 14. num. 141. 22

Conſtitutio iſta in verſ. coniugatæ. ad materiam videnda eſt pragmatica Reginæ Ioannæ vulgo dicta la Filengeria. ad declarationem iſtorum verborum, an primogenita dotata à patre excludat 2 genitã in capillo, vel excludatur ab ea D. Franch. dec. 328. late qui refert fuiſſe deciſum pro primo genita contra opinionem Federici Viualdi qui ad hoc impreſſit cõſilium poſt aliquos. Antiqua illa deciſio fuit iuntis Tribunalibus Regiæ Cameræ, & Sac. Conſ. in anno 1581. & ſtatim poſtea idem articulus fuit deciſ. ſolemniter in anno 1586. in Sac. Conſ. iunctis duabus aulis in cauſa inter Beatricem Vitelli cum Virginia Vitelli ſuper ſucceſſione ſtatus Amatricis, et fuit prælata Beatrix primogenita maritata à patre Iacobo Vitelli Virgine 2. genitæ in Capillo ex proceſſu pœnes Ferrarium Actuarium de qua deciſ. fecit conſ. Dominus de Ponte adeo quod iam eſt introducta conſuetudo

 iudicandi

iudicandi in hoc articulo, & minime sunt mutanda quæ antiquam interpretationem habuerunt. Item ad intellectum istius constitutionis Iser. in c. 1. de natura successio. feudi format sex quæstiones easq; ad partes disputat, vt per eum nu. 15. ad 31. cui erit recurrendum ne alias dicta repetantur. videndus est Lucas à Penna in l. fin. col. fin. C. quomodo, & quibus quarta pars lib. x.

Declarando textum in vers. filij autem fratrum, vide Iser. in cap. primo §. & filius fratri in tit Imperator Lotharius & vidde ad hanc constitutionem Affl. in c. 1. §. & quia qui feud. dar. poss.

Et declarando etiam tex. in vers. filiæ autem in Capillo, adde, quæ dicatur in capillo Affl. in cap. primo §. rursus quæ sit prima caus. benef. amitt.

23 *Sed an sicuti in alienatione feudi ex pacto, & prouidentia requiritur consensus primogeniti, ita requiratur consensus filiæ fæminæ, vidde omnino per Affl. in cap. primo §. hoc quoque de succ. feud.*

Et an hæc constitutio habeat locum in quibuscunque feudis vide eundem Affl. in d. cap. primo §. filia verò dixi in constit. in aliquibus.

Num quid autem filij filiæ fæminæ succedant fratri, & sic patruo decidenti sine liberis, vidde ibidem per Affl. col. fin.

Posset etiam dubitari numquid mulier ingressa monasterium debet habere dotem promissam, vel legatam in testamento pro maritagio, de quo vidde Capyc. dec. 204.

24 *Mulier etiam in casu huius constitutionis quando possit dicere testamentum nullum, & quando dicatur competenter dotata, vide Dec. in cons. 505. & Ang. cons. 132.*

Numquid autem præsumatur, quis vxorem duxisse sine dote, ad materiam constitutionis, vidde omnino per Bald. in auth. res quæ C. commun. deleg.

Et quod fæmina sit habilitata ad succedendum in feudo tam per const. vt de succ. quam per const. in aliquibus, vidde Afflct. in §. filia num. 6. vers. & volo facere, vos aduertentes de succ. feud. & ex hoc infertur quod fæmina in Regno est habilitata

litata etiam ad feuda plana, & de tabula, vt per Frecc. lib. 2. sub tit. differentiæ feudi quaternati, vers. 23. dixi supra in constitutione in aliquibus.

Et quomodo hæc constitutio præfert. 2. genitam in Capillo primo genitæ dotatæ, viàde Regentem de Pont. cons. 21. nu. 6. qui latè explicat hanc materiam.

Addo etiam, quod hæc constitutio non excludit in omnem casum lineam ascendentem, Lanar. cons. 68. num. 3. & solum 25 *tractat de prælatione inter ascendentes, & Collaterales ibidem num. 4.*

Quod hæc constitutio habeat locũ in feudo quaternato tantum, non autem in feudis rusticis seu planis, & de tabula Io: Vinc. de Ann. in all. 70. num. 37. sed de veritate dixi in constitutione in aliquibus latissime, & an d. constitutio suppleatur per alia iura communia feudorum, vide eundẽ Ann. in rub. d. constitutionis num. 376. ex quo dicta constitutio non habet locum in refutatione, vide ibibem num. 384. nec sit correctoria, sed limitatoria ibidem num. 385. 391. 392. 394. & quod dicta constitutio enumerat gradus, non personas, vi- 26 *de eundem Ann. in all. 34. nu. 4. et 17. & 19. in all. 55. & in rub. num. 89.*

Addo etiam, quod hæc constitutio induxit nouum modum succedendi in feudis, vocando fœminas, item vocando fratres in feudo nouo, item vocando fratrem non coniunctum ex latere feudi, & reintegrauit ex hoc ius cognationis, sed ius pri- 27 *mo genituræ, est potentius quam duplicitas coniunctionis latissimè de hoc Regius Consiliarius Jo: And. de Geog. in alleg. 21. ipse tamen tenet cum Iser. quod frater vtrinque coniunctus præferatur in successione feudi fratri consanguineo tantum maiori natu, vide ibi in ardua causa.*

Declara id quod supra dixi ꝙ constit. hæc vocat fratres in feudo nouo. sed per clausulam apponi solitam de stilu cancellariæ in Regno videlicet pro hæredibus, & corpore legitime descendentibus fratres remanent exclusi. ideo superuenit gratia Regno cõcessa in anno 1576. per quam etiam fratres sorores & filij fratrum in feudis nouis fuerunt admissi.

Addo

Addo etiam ultra prædicta, quod ista constitutio non limitat personas, sed gradus ad successionem feudi, & ultra supra allegata decidit D. de Franch. d.73. num. 16. & quod dict. constitutio loquitur in paragio debito sororibus in bonis paternis vide ibidem nu.23.

Ad hãc constitut. ut de successionibus: maioratus bona an possint alienari pro maritanda filia. Couarr. variar. resol.
28 *lib.3. cap. 6. in fin. Arriu. Pinell. satis singulariter in leg. prima par.3. num. 102. C. de don. mat. Boer. dec. 129.*

Feudum si ob delictum sub feudatarij vadat ad Baronem, an deuoluatur cum suo onere, ut Baro teneatur ad debita sub
29 *feudatarij? Andr. dicit, quod non in const. si quis post lite, & in const. const. Diuæ mem. in fin. Nisi feudatarius contraxisset debita ratione feudi, ut per Albert. Bru. in consil. 104. & in casibus, in quibus assensus non est gratia, ut per Frecc. lib.2. de subfeud. auth.29. nu.7.*

Feudum si sit hæreditarium computatur in legitima, sin autem
30 *sit ex pacto, & prouidentia iure institutionis primeuæ deferatur, aut acquisitio est facta ab auo, & tunc non imputatur in legitimam: aut agitur de successione ipsius acquirentis, & indistincte in legitimam imputabitur, etiam si sit ex pacto, & prouidentia, quia tunc cum nouum sit, uti hæreditarium iudicabitur respectu primi acquirentis, & quo ad gesta per ipsum Vinc. de Franch. 368. decis.*

Feudum refutatum à patre in filium mortuo filio reuertitur ad patrem, sed an iure reuersionis vel iure successionis? quò ad
31 *onera medio tempore contracta? vide Andr. in const. si quãdo, & Vinc. de Franch. d.3. ubi dicit fuisse decisum per Sac. Cons. quod pater succedet ut hæres, et tenebitur ad onera medio tempore contracta per filium, & idem tenet Regens de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. fol.*

Addo quod secundum decisionem prædictam D. Franch. fuit pro Regiam Cameram iudicatum in successione quod Dominus Ducis Sancti Petri in Galetina cui successit Princeps Bisiniani Nicolaus Berardinus Sanseuerinus eius pater in feudis per prius ab eo refutatis, & fuit condemnatus

ad

ad solutionem releuij non obstantibus dictis aliquorũ Doct. quos Freccia refert, & sic confirmata fuit decisio Dñi de Franchis 3. decretum est in actis releuij in archiuio Regiæ Cameræ Commissarius fuit dominus Ioannes de Montoia Collega meus integerrimus, & peritissimus nunc Regens Regiam Cancellariam.

Et an frater, & soror in successione feudi antiqui præferantur patri pro fratre & sorore consuluit Lanarius cons. 68. qui de comuni testatur.

Ad intellectum vers. filie autem in capillo de Franchis decis. 328.

Feudum si contra voluntatem defuncti ad aliquem deueniat non tenebitur is habere ratum factum defuncti si ex pacto, et prouidentia sit, secus si hæreditarium alias esset in potesta te feudatarij mutare naturam feudi hæreditarij in præiudicium creditorum, vt per Capyc. Dec. 199. & Vincentium de Franc. d. 1. & 3. cui contradicunt Dñi Regens de Curte & Octauius Bammacarius. 32

Feudum per qualitatem de nouo additam efficitur nouum in illa qualitate addita, secus in cæteris Camer. in cap. Imperialem fol. 33. litt. T.

33 Feudum in dubio præsumitur non ex pacto, et prouidẽtia Bal. in cap. primo. An agnatus Alex. cons. 10. vol. 3. Natt. cons. 501. num. 20. & cons. 634. num. 6. & licet contrarium sentiant GoZadin. cons. 4. numer. 26. Socc. Iun. cons. 42. vol. 3. Paris. cons. 23. num. 134. vol. primo, & Cesal. cons. 301. num. 108. vol. 3. in Regno tamen verior est pri. opinio Loffr. cons. primo num. 60. Frecc. de subfeud. lib. 3. in 16. diff. fol. 262. 34

Feudorum successio quomodo fuerit, & sit hodie prorogata per Const. Regni, & gratias Regno concessas de quibus supra. Reg. de Ponte in suo tract. de potest. Pror.

Ad constitutionem Reg. Const. Diuæ mem. de reuoc. feudor. & rer. feud.

SVMMARIVM.

1 Emptor sequta reuocatione an faciat fructus suos.
2 Assensus an impetrari possit lite pendente.
3 Assensus & contractus eadem die celebrati: quis præcedere præsumitur.
4 Assensus hodie requiritur in alienatione necessaria.
5 Constitutio hæc an procedat in feudis relictis.
6 Reuocans an teneatur ad interesse, & vtrum ad melioramenta nu. 7.
8 Assensus an probari possit per testes, & num. 10.
9 Contractus an fieri possit in augumentum feudi.
11 Alienatio feudi facta in senem sine prole dicitur fieri in augumentum feudi.
12 Facultas concessa feudatario alienandi intelligitur cum assensu.
13 Assensus præstitus doti an includat antefatum.
14 Clausula non obstante quod super bonis feudalibus &c. quid operatur.
15 Assensus potest præcedere, & subsequi.
16 Transactio an fiat super feudis absq; assensu.
17 Assensus fauore dotis etiam post mortem impetratur.
18 Assensus permissiuus differt à dispositiuo & obligatiuo.
19 Annua perceptio ad vitam an imponi possit sine assensu.
20 Assensus impetratus super testamento post mortem testantis an valeat.
21 Retensio an detur per obligatione feudi sine assensu.
22 Recipiens prætium post reuocationem impetrato tamẽ assensu an valeat actus.
23 Assesus an possit expediri per creditores contrahentium.
24 Alienatio in proxime successorum an teneat sine assensu.
25 Vtile per inutile an vitietur in feudis.
26 Excadentiæ quæ dicuntur.
27 Extimatio an debeatur ex dispositione sine assensu & etiã legato feudo. & nu. 29.
28 Lex ista procedit in quocunque contractu facto super feudis.
30 Constitutio hæc an locum habeat in dote.
31 Constitutio hæc an procedat etiam in officijs, & quid in feudis planis.
32 Reuocatio non procedit porrectis præcibus, & pendente promissione facienda super assensu.
33 Reuocatio cessat data fraude reuocantis.
34 Constitutio an procedat in alienatione necessaria.
35 Constitutio hæc an procedat etiam aduersus Fiscum.
36 Locantur, & conceduntur in Regno res demaniales.
37 Excadentiæ quæ dicuntur.
38 Assensus Baronis tantum sufficit in alienatione feudi rustici.
39 Excadentiæ sub qua formula & quibus verbis conceduntur.
40 Infeudatio in Regno in quibus casibus est permissa.

AN fructus percepti ab emptore sine assensu sequta reuocatione efficiantur sui Vide Afflict. in cap. primo de Vasall. qui contr. const. lothar. feud. alien. & d. 228. vbi etiam an in casu huius constitutionis debet restitui prætium emptori
1 & an faciat fructus suos emptor Luc. de Penn. in l. nulli C. de fund. patrimo lib. 11. in fin. & Curt. sen. cons. 71. Princeps defunctus, &c. Et

Et an frater possit refutare partem suam feudi paterni alteri fratri, & illi donare non consensiente domino Bal. consil. 300. vol. 2.

Et an assensus possit impetrari lite pendente Io. de Amic. cons. 41. et 151. & quid si eodem die reperiatur reuocatio facta, & impetratus assensus. 2

Et quid si ead. die reperiatur præstitus assensus super contractu celebrando, & factus contractus quis præsumatur præcessisse Fely. in cap. pastoralis 4. col. de rescript. Et si venditor promiserit obtinere assensum à Domino, an obligetur ex tali promissione. Vide Isern. in cap. 1. §. commercium de prohib feud. alie per Lothar. & ibi, quòd si esset Consiliarius Regis, vel Comes, aut Marchio obligatur: & an possit fieri in augumentum feudi sine assensu Dec. consil. 232. Et an permittatur alienatio necessaria sine assensu Alex. cons. 7. in consultat. præmiss. vol. 5. 3

In hoc articulo alienationis necessarie an requiratur in ea assensus maxima fuit inter Camer. & Marinum Altercatio, hodie quæstio est decisa per pragmaticam editam in anno 1585. tempore Regentis Io. Antonij Lanarij fuitque statutum requiri assensum secundum acceptam opinionem quam lex illa approbauit, & pro lege seruari statuit. Item fuit nostris temporibus in Sacr. Cons. pluries decisum in hac alienatione necessaria pendente tempore impetrandi assensum non dari reuocationem vigore istius legis ne iuditium deludatur, & fiat elusorium, & in venditione terre massafræ contra Ferdinandum monsorium per Regētem de Ponte vti delegatum fuit hic articulus decisus non dari reuocationem, & in eadem causa fuit decisus alius articulus, banna, & subhastationes debere fieri in loco rei site & non sufficere subhastationes factas in Regijs tribunalibus, & ita in Regia Camera Summariæ quotidie seruatur, tam in venditione bonorum fiscalium, quam illorum locatione. 4

Et quod licentia data in inuestitura alienandi, intelligitur mediante assensu Affl. dec. 307. vbi etiam in vers. nec licuit

dixit, quod vassallus non potest se ipsum liberare à iuramento ligij, quia hæc esset quædam alienatio quæ non posset fieri sine Regio assensu per istam constitutionem.

Et quod dicta licentia data in inuestitura intelligitur modo prædicto scribit Loffred. in parafrasi fol. 25.

Et ad hanc constitutionem vide Affl. d. 111. vbi multipliciter limitat, & an ius reuocandi transeat ad filium, Affl. dec. 112. & 218.

5 *Eo quod non habeat locum hac constitutio in feudis rusticis Affl. decis. 243. & hic 5. not. vbi late prosequitur, & in 2. col. vers. ex hoc sequuntur due conclusiones, & in cap. 1. de alien. feud. patern.*

6 *Et an reuocans teneatur ad interesse vide DD. hic, & in cap. 1. de iudic. & maxime Rip. ibi. num. 55. & glo. hic in verb. nullam &c. & in l. rem quam ff. de dol. & Rom. cons. 270. num. 4.*

7 *Et an reuocans teneatur ad melioramenta Afflict. decis. 218.*

Et quod pro legato sine assensu exequatur contra hæredes in fructibus etiam si sit hæres cum benefic. inuentar. Loffr. cons. 48.

Et quid seruetur hodie dixi ad constit. si quis post litem.

Aduerte etiam, quod licet donatio rei feudalis sine assensu non valet, tamen si donatio est facta cum clausa omni meliori modo etc. valebit vt contractus subinfeudationis, Socc. cons. 66 visa donat. col. 3. cum seq. 3. vol. & Rip. in l. 1. §. si quis ita ff. de verb. oblig. num. 25.

8 *Et quod assensus in alienatione iurisdictionis non probetur per testes Affl. in cap. primo §. ad hæc de pac. tenend. vel iur. firm.*

Et an remissio pacti de retrouendendo fieri possit sine assensu Affl. hic 3. notab. vers & pondera bene etc.

9 *Et quod remissio hypothecæ possit fieri sine assensu, idem Affl. bic col. 4 vers. an autem si liberaretur. &c. decis. 232. & Loffred. qui disputat in cap. Imperialem de probib. feud. alien. per Federic. fol. 53.*

Marinus

Marinus tamen lib. 25. authen. num. 18. et Camer. fol. 4. ad 6. in l. Imperialem tenent nec etiam in augumentum feudi posse contrahi sine assensu quod probatur in l fin. ff. de vsu & habitatione, sequitur Capicius decis. 100.

Et quod possint remitti vsufructus, & seruitutes, ac dotarium sine assensu Loffr. con. 5.

Et an sit prohibita obligatio, seu hypoteca rerum feudalium sine assensu vide Affl. hic colum. 5. in principio. vers. quaero vtrum etc.

Et quod assensus praestitus in promissione dotis operetur in translatione sol. matr. Capy dec. 182.

Et quod licet feudum non possit alienari directe sine assensu domini, in augumentum tamen feudi potest fieri alienatio sine assensu, Affl. d. 232. & an possit fieri cessio in beneficium feudi sine assensu, Capy. dec. 156. & dixi supra.

Et vtrum assensus Reg. super obligatione, vel alienatione feu- 10 *di debeat probari in scriptis secundum stylum Cancellariae, vel sufficiat probari per testes, vide Affl. d. 398. & d. 243. & in cap. §. 1. ad haec de pac. iur. firm.*

Aduerte etiam circa materiam huius Constitutionis, quod illa verba (cum reseruatione Regij assensus) quae in instrumentis ponuntur, ostendunt non esse impetratum Loffred. cons. 33. vbi etiam multa alia de assensu praestito super contractu dotali.

Adde etiam, quod quando fit alienatio ab habente filios in 11 *non habentem, vel a iuuene in senem dicitur fieri in augumentum feudi Capy. d. 100.*

Et an feudum francum vt quando soluitur tantum vnum 12 *par sonalearum possit in testamento relinqui, & quid si in concessione data est facultas disponendi an possit disponi sine assensu Capy. dec. 61. & Affl. d. 307. vers. semper enim licentia &c. vbi etiam dixit quod licentia data in inuestitura alienandi intelligitur mediante assensu.*

Sed an in prorogatione requiratur assensus vide Dec. in l. postquam liti num. 5. C. de pact. vbi videtur concludere,

quod non requiritur, sed vide Tiraqu. in tract. de iure retract. fol. 352.

13 *Aduerte etiam, quod assensus præstitus doti, extenditur etiam ad donationem propter nuptias, Loffr. in c. 1. qui succ. ten. ver. ad principale dict.*

14 *Quid operetur clausula non obstante, quod super bonis feudalibus, etc. & an assensus legis strictius interpretetur quam hominis Loffr. cons. 7.*

15 *Et licet non cadat obligatio realis, in feudo, cadit tamen obligatio personalis Affl. hic num. 34.*

16 *Et quod non refert an præcedat, vel sequatur assensus hic in gl. in ver. confirmatur &c. ante fin.*

Et quando possit transigi, & ad intellectum huius constitutionis vide Andr. in conct. si vassall. de feud si de feud: defunct. mil. contr. fuer. col. fin. & Capy. dec. 156. pro declaratione glosæ hic in vers. super eis &c. & ibid. Capy. an Vicerex possit sibi assentire.

Sed an possint expediri plures assensus, & vno, vel omnibus vti, Felyn. in cap. ex tenore de rescript.

17 *An autem assensus impetretur post mortem, & de pragmatica, quod infra certum tempus expediatur assensus, & de eius intellectu, & quod non extẽditur ad causam dotis, scribit Loff. cons. 31. & in parafrasi fol. 25.*

Et ad arguendam subrectionem assensus, attenditur an Princeps ita concessurus fuisset Capy. dec. 32. in fin.

Et quid si feudum esset hypothecatum creditori saluo assensu, & venditur postea alteri cum assensu, an creditor, qui postea obtinuit assensum præferatur Capy. dec. 182. & Affli. hic in 6. col. vers. tertio quæro, et in d. 268. & an Princeps consensiendo alienationi rei feudalis censeatur renuntiare iuri suo, alias super illo feudo competenti, & quæ est differentia inter consensum simplicem permissiuum, & consensum dispositiuum, seu obligatiuum, Andr. in c. Imperialem col. prima in fin.

18 *Et an si quis promittat dominum cõsensurum, valeat promissio Andr. in cap. 1. §. commercium de proh. feud. alien. per Lothar.*

Lothar. Io. Fab. in §. nō solum inst. de leg. Ang. in cons. 195
Et an feudatarius possit constituere vsumfructum, vel seruitutem in feudo sine assensu, & an si non valet legatum, vt legatum, valeat vt debeatur æstimatio, et quid si legatur tantum de fructibus quolibet anno amore Dei, & quod possint relinqui alimenta ex bonis feudalibus sine assensu latissimè scribit Paul. Pic. in repet. l. Titia cum testamento §. Titia cum nuberet in 37. q. vsq; ad fin. ff. de leg. 2.

Aduerte etiam circa prædicta, quod Io. Blan. in sua summ. in c. quib. mod. et ex quib. caus. feud. amittat. col. 29. vers. sed numquid dicit, quod annua perceptio ad vitam super re feudali sine assensu prohibita est, & vltra dicta per eum ratio assignari potest, quia talis perceptio ad vitam est speties seruitutis, quæ in feudo constitui non potest sine assensu, immo est speties alienationis, in qua assensus requiritur, sic etiam dicimus de locatione rei feudalis facta ad longum tempus, vt in glo. hic in verb. locare etc. circa fin. vers. è contra videtur &c. 19

Vlterius etiam an assensus præstitus donationi intelligatur, & extendatur ad donationem causa mortis, & an in alienatione extendatur ad faciendam Loffr. consil. 9. & 7. & quid si est narratum de filio naturali, an extendatur ad spurium, vel vitietur assensus Capy. dec. 32. vbi etiā quando dicitur obrectitius, vel subrectitius, et quod si impetretur assensus testamento post mortem testatoris an valeat, & præiudicet agnatis Capy. d. decis. 115. Loffr. in parafraxi fol. 25. & an assensus operetur in contractu, vel in obligatione conditionali Alex. cons. 2. col. 3. vol. 4. & an si ex parte talis reperiatur expeditus assensus præsumatur per hoc quod ad eius preces fuit expeditus Fulgos. cons. 23. Feder. de Sen. cons. 117. Dec. cons. 33. & an si obligatio procedit ex necessitate feudi requiratur assensus Rip. in l. obligationi ff. de pign. 20

Et an si reperiatur feudum penes aliquem creditorem feudatarij licet hypoteca non valuerit, quia sine assensu liceat retinere? Affl. in rub. de Vassallo qui cōtra const. Lothar. feud. alien.

alien. & facit decis. Delfin. 169. & sæpe datur retentio, vbi non datur actio. Capy. 119.

21 Addas etiam, quod licet instrumentũ non valeat sine assensu, tamen confessio inde resultans tenet, Loffr. tradit cons. 44. benefaciunt ea, quæ Hipp. scribit in sing. 193. Bar. in l. certi conditio §. si numos ff. si cert. pet. in l. 1. §. si quis ita ff. de verb. oblig. Iser. in cap. 1. §. olim de success. feud.

22 Et quid si venditor reuocat, & emptor ignorans reuocationẽ impetrat assensum, & postea venditor recipit pretium, an teneat assensus, vide Affl. in cap. Imperialem in 2. q. num. 17. de prob. feud. alien. per Feder.

23 Fuit etiam dubitatum vtrum assensus non expeditus per contrahentes possit expediri per eius creditores post quatuor mẽses de quibus in Reg. pragmatica, vide in l. si cui C. de non num. pec. Alex. Socc. & Iaf. in l. 1. ff. sol. matr.

An autem si non tenet contractus in principalibus teneat in accessorijs, & an emptor recuperet pretium, vel interesse stipulatum Io. Fab. in §. fin. in tit. de empt. & vend.

Et quando ex falsa causa facta concessio reuocatur Bar. in l. cum tale §. falsas alias in l. demonstratio §. quod autem in princ. ff. de cond. & demonstrat.

24 Et an alienatio in proxime successurum valeat sine assensu, vide in cap. 1. de alien. feud. pater. & in cap. Imperialem de prob. feud. alien. per Feder. & modernos repetentes in l. 3. ff. de leg. primo. & in l. filiusfam. §. diui eod. tit.

Et quod quilibet contractus quid sit cum proxime successuris habeat assensum legis, & resoluatur in vim refutationis, & ita alias fuisse decisum testatur Octauius Bammacarius aduocatus primarius, & post eum Regens de Ponte de potestate Proregis tit. de assensibus.

Vtrum autem obligatio cum assensu extendatur ad pœnam, vel interesse, vide Affl. in cap. Imperialem in 12. not. Paul. de Castr. in l. prætor ait §. rationem ff. de edend. & Bal. cum apostill. in l. cum per eos si quis alteri, vel sibi; vbi quid si est præstitus assensus in contractu principali, an requiratur in cessione, adde etiam, quod Princeps consentiendo videtur

excludi

excludi ab omni iure suo Affl. d. 112.

Sed an in assensu utile per inutile vitietur, Loffr. scribit cons. 3. & 9. & in cap. 1. de Capit. Corrad. & Bart. in auth. qui rem C. de sacros. eccl. 25

Ad vers. excadentias autem &c. excadentialia quae dicantur, & quae Baro possit concedere, & quae dicitur Pars quotitatiua, vel singularis feudi, & an res reddititia feudo sit feudalis late Capy in c. Imperialem col. 113. & 117. de proh. feud. alien. per Feder. 26

Quae etiam bona excadentialia dicantur, quae demanialia; & quando excadentialia de demanio efficiantur, Affl. in cap. Imperialem §. praeterea ducatus in 3. not. nu. 70. Frecc. lib. 2. 0. 19. auth.

Locatio rei feudalis fit ad modicum tempus glos. hic, & Curt. de feud. in 4. par. princip. vers. 3. principaliter quaero & ad materiam constitutionis adde an debeatur aestimatio quando est facta dispositio de feudo sine assensu, siue in contractu, siue in testamento, vide DD. relatos per Camer. fol. 26. col. 1. vers. ampliat 3. Frecc. in 3. lib. tit. diff inter feudum ex pacto & prouid. &c. vers. 12. Affl. in §. praeterea ducatus 2. not. col. pen vers. 5 & vltim de proh. al. per Feder. 27

Quod autem tempus attendatur in hac aestimatione testamenti, vel mortis quando deberetur, tractant Camer in l. Imperialem fol. 28. col. 2. vers. in hac, & Frecc. in vlt. col. sui oper.

Et ad materiam an proximior agnatus, qui non reuocauit feudi alienationem nulliter factam si postea feudum deuenerit ad alienantem, an possit reuocare cum tempore primae alienationis tacuerit, vide Luc. de Penn. in l. vnicuiq. C. de prox. sacr. scrin. & Boer. dec. 78. & quod facultas reuocandi alienationē feudi factam sine assensu durat anno tm̄ Frecc. in 2. lib. in tit. differ. inter feuda regalia titulata, allegat Iser. in cap. 1. num. 5. de feud. guard. & castall.

Et multa ad materiam huius constitutionis, vide per Dominū Reg. de Ponte in suo cons. 5. vbi quod procedit ista Constitutio, ne dum in contractu translatiuo dominij, sed etiam in 28

quo-

quocunque contractu rei feudalis, et in quocunq; actu feudum tangente hinc firmat in hac materia contractum etiam dici confessionem, & recognitionem quam quis facit de tenendo rem ab aliquo.

Et cum per hanc constitutionem non solum prohibeatur cōtractus, sed etiam commercium, de quo Camer. in c. Imperialem car. 16. litera T, quomodolibet sit contractus, siue de facto sit celebratus, siue sit translatiuus, siue sit habilis ad dominij translationem, siue non, siue sit venditionis, aut cessionis, habebit locum hæc constitutio, et vide ibidem in ead. col. quid si venditio sit facta subhasta, an tunc reuocetur ex reg. huius constitutionis.

Addo in glo. rub. super feud. quod solet allegari ista gl. ad illam quęstionem, quod legato feudo sine assensu, debeatur exstimatio tamen hæc glo. hoc non bene probat, quia non firmat pedes vt bene aduertit Io. Vinc. de Ann. in alleg. 127. num. 12. in qua allegatione disputat hunc articulum,
29 & tenet, quod legato feudo non debeatur æstimatio, & idem tenet in alleg. 126. num primo, et in alia 125. num. 18. tu vide Fab. de Anna filium in cons. 12. in 2. par. latissime, & vltra alios D. Bambacar. in cap. omnes filij q 5. num. 66 104. & seq. in ea causa in qua tribunalia omnia vnita Sacri Cons. Regiæ Cameræ, et Collateralis Consilij fuerunt 18. Iudices in paritate Votorū, & deinde non fuit amplius decisa paritas illa, Lanar. cons. 80. num. 4. 5. 6. et 7. Regens de Ponte in tract. de potest. Proreg. 349. latissime, &
30 nota, ꝙ hæc constitutio diuæ mem. non habet locum in dote de Franch. decis. 620. num. 14. vbi multa cumulat, & hæc constitutio procedit in quocunq; actu feudum tangente, idem Regens de Ponte cons. 5. num. 3. num. 8. 24. 25. & 30. & explicatur per eundem in cons. 1. num. 20.

Et nota, ꝙ hæc constitutio non corrigit cap. primum de alien. feud. pater. d. Bambac. in cap. beneficium nu. 13. in ead. rubr. si de feud. defunct. mil.

Et hæc constitutio non procedit in alienatione necessaria, Fab. de Ann. in cons. 55. num. 14. & in cons. 75. num.

19 &

19. & habet locum etiam in officijs Reg. de Pont. dec. 28. nu.29. & 30. sed non habet locum in feudis planis, et de tabula Lanar. conf. 92. num.25. vel sub feudis, quæ sub Barone tenentur Ann. in alleg. 69. num. 37. de Franch. decis. 126. num.4.

Et dum hæc constitutio tribuit reuocationis beneficium contrahentibus eisdem, reuocans contractum per ipsos factum non dicitur esse in dolo cum sub clypeo & auth. leg. id fiat Reg. de Pont. dec.6. num.3.

Sed beneficium d. reuocationis conquiescit post preces Regi porrectas, & pendente consultatione super assensu præstando Reg. de Ponte in præalleg. decis. nu.3.5. & 13. circa fin. 32

Et constitutionis prælibatæ beneficium cessat in venditione necessaria subhasta respectu venditoris, quid tamen in emptore, seu offerente rem emere in iuditio? an possit penitere, & reuocare oblationem idem nu.13. & 14.

Quin etiam beneficium dictæ Constitutionis cessat data fraude reuocare volentis nec pariter habet locum in alienationibus ibidem nu.8. & 12. & ideo non habet locum in refutatione facta proximè successuro Io. Andr. de Georg. Reg. Consiliarius in alleg. 17. num. 45. 33

Et hæc constitutio procedit tam in consensu, quam in instantia, idem de Georg. in alleg. 6. nu. 32. vbi etiam dixit nu. 37. quod procedit dicta constitutio tam in alienatione voluntaria, quam in necessaria, & in hoc loquutus est contra Frecc. contra Annam patrem, & filium, contra Vinc. de Franch. contra Reg. de Ponte supra relatos & contra omnes feudistas Regni. 34

Addo insuper, quod scripsit nuper Regens de Pont. in suo tract. de potest. Proreg. in tit. de assens. Regio super dote §. 1. nu. 31. & 32. quod hoc beneficium reuocationis habet locum tam in venditore, quam in emptore, & sic dicit esse vsu forensi receptum contra Frecc. & Ann. cuius occasione tradit verum, & germanum intellectum ad dictam Constit. et dicit, quod habet locum etiam in promissione de vendendo, & pariter in promissione de rehemendo, & sic decisum testatur

tur, vt ibi num. 34. & num. 12.

Sed quid in feudis mixtis, ibidem num. 29. fol. 303.

Et quid si dominus tenetur assentire? Dic, quod cesset beneficium reuocandi, ibidem num. 33. fol. 305.

35 *Constitutio hæc habet locum etiam aduersus fiscum ibidem nu. 13. fol. 383. & dum hæc constitutio prohibet alienationem, censetur, prohibuisse etiam institutionem hæredis extranei sine assensu, vel legatum, quia alienationes dicuntur ibidem num. 18. fol. 384. & habet locum etiam in pacto de non petende ibidem num. 13. fol. 441. sed reuocatio cessat, si Dominus præuenit in auocatione feudi sine assensu, & est litem contestatus ibidem num. 4. fol. 415.*

Freccia tamen lib. 2. de subfeud. in cap. à regnicolis non ponitur vna quæstio fol. mihi 105 dubitauit an emens feudum sine assensu possit emptionem reuocare antequam impetretur assensus, & tenet, quod non, sed Regens de Ponte supra relatus dicit contrarium fuisse vsu forensi receptum.

Et ad hanc constitutionem vide 30. limitationes per Frecc. in quibus ius reuocandi non habet locum fol. 110. vsq; ad fol. 120.

Vers. excadentias hoc vocabulum declarat Iser. de his qui feudum dare possunt verbo Regis. item nedum excadentias,
36 *sed etiam res demania les parū vtiles locamus Camer. fol. 6. col. 2. ad culturam tñ deducendam, & non in fraudem istius legis, & l. imperialem Affl. decis. 129 in fine Freccia autor. 29. idem Iser. supra hac lege vers minuendis. Excadentiæ vocabulum significat feudum planum, & de tabula*
37 *alio vocabulo actenesie, alias feudum rusticum quæ sinonoma sunt Affl. decis. 243. vbi diuidit in feudi rustici alien.*
38 *assensum Baronis tantū sufficere Freccia lib. 3. fol. 420. de Ponte Regens tit. de assensibus §. 2.*

Iddem excadentiæ vocabulum declarat Napoda in consuetudine mulier de dotibus verbo de excadentijs tit. de alimentis
39 *& in locatione seu concessione excadentiarū debet fieri mentio specifice cōcedi in feudum vel sub natura feudi, alias res erit censualis, et sub natura rei censualis reponetur, & non amit-*

amittitur ex causis ex quibus feuda perduntur Capicius verbo feudorum clausule vers. vasallorumq; reditibus vers. & aduerte fol. 104. post Napoda & alios.

Sed in quibus casibus in regno infeudatio est permissa postquã per hanc legem secundum communem intellectum est prohibita, bene distinguit Capicius cap. feuda dant §. infeudat etiam quilibet limitatione 6. fol. 155.

Ad Constitutionem Quisquis de Burgensibus.

SVMMARIVM.

1 Vassalli Burgenses non reuocantur á Baronibus, quando alibi accedunt ad habitandum.
2 Vasalli ascriptitij, & angarij & perangarij reuocantur si alibi ad habitandum accesserint.
3 Alienatio bonorum an interdici possit vasallo qui alibi accedere intẽdit ad habitandum.
4 Vasalli quando dicuntur angarij, & perangarij.
5 Iudex competens quis erit vasalli auocandi.
6 Vasalli quando coguntur colere territoria Baronalia.
7 Baro an possit eius vasallum angarium aufugientem propria auctoritate capere, & modice verberare.

Marinus Freccia lib. 2. de subfeud. auctoritate 15. fol. 348. a terg. Intelligit tex. istum cum dictis Iser. hic procedere in vasallis ascriptitijs feudo, & in vasallis qui ad personalia seruitia tenentur, & angarij vel perangarij sunt, tunc Barones illos reuocant si alibi ad habitandum accesserint, tam in terra alterius Baronis quam Regis. secus erit in vasallis Burgensibus, & his qui angarij non sunt qui ad eorum libitum possent ad habitandum accedere & recedere Afflict. decis. 265. num. 75. vbi Vrsillus Capicius decis. 168. in causa Vniuersitatis, et decis. 118. & hæc est vera et æqua opinio. 1 2

Quis dicatur Burgensis in materia huius constitutionis vide Benedict. in cap. Raynutius de testam. in vers. & vxor. nu. 300. Bal. & Afflict. in prælud. feudor. in 13. col. Par. de sindicat. de excess. Baron. vbi quid debeat probari in re-

uocatione vasalli à terris demanij, & quando à terris Baronis, vbi collige limitationem, & an perdat bona, quae habet in terra Baronis.

3 *Sed quid si Baro videt, quod vassallus vult aufugere, & ad alium locum accedere ad habitandum, an possit interdicere alienationem bonorum Bart. in l. de pollicitationibus ff. de pollicit.*

4 *Et quando vasalli dicantur angarij, & perangarij Capic. decij. 168.*

5 *Et si Potestas vnius Ciuitatis vult vendicare ciuem vel incolam suum, qui transiuit ad aliam Ciuitatem quis cognoscet de tali casa, & an vendicando debeat exprimi in quo sit subditus vide Alber. in l. incola iam publicis prope finē & in l. de iure vers. nota etiam quod quis ff. ad municip. & ad materiam istius constitut. vide omnino Affl. decis. 265.*

6 *Addo etiam in tantum Barones posse auocare vasallos transeuntes ad alienas habitationes, quod etiam vasalli non possunt deserere culturam territorij Baronalis, & accedere ad colendum territoria extranea, Ann. in rubr. num. 68. de vasall. decrep. ætat. allegat Luc. de Penn. in l. 2. de cens. lib. x & in l. generaliter C. de decur. lib. x. Cassan. in consuet. Burgud. fol. 330. quod vasallus ratione feudi non potest refutare feudum eidem Domino inuito, & alibi accedere l ser. in tit. de Cap. qui cur. vend. num. 24. vbi Bald. et cæteri quos congerit Tiraq. de retract. Lignager. §. 34. sub num. 6. & idem l ser. in §. & si libellum in tit. de alien. feud.*

7 *Et quod Barones eorum vasallos angarios, & perangarios, qui tenentur ad seruitia personalia aufugientes possint propria auctoritate, capere, & modice verberare Iacob. à Sancto Georg. in tract. de Royo. 4. col. Afflict. in constitut. ad scriptitios, & ibi Foller. num. 8.*

Ad

Ad Constitutionem Quamplurimam.

S V M M A R I V M.

1 Subuentio an debeatur pro monacanda filia.
2 Feudataria an pro maritanda se ipsa petat adiutorium.
3 Subuentio an debeatur pro omnibus filiabus maritandis.
4 Matri dotanti filiam an debeatur subuentio.
5 Rex petit adiutoria vigore istius legis sicut alij Barones.
6 Vsufructuario an debeantur adiutoria.
7 Emptor cum pacto de retrouendendo an petat adiutorium.
8 Adiutoriom hoc quantum ascendit.
9 Adiutorium ān debeatur pro faciendo filio Doctore.
10 Nepos succedens Auunculo an petat adiutorium pro maritanda sorore.
11 Subuentio pro emenda terra quot vicibus debeatur.
12 Barones petunt adiutoria à vasallis quando Regem hospitantur.
13 Vasalli qui tenentur in allodium an teneantur ad adiutoria, & nu. 19.
14 Nepoti an debeatur subuentio, seu promilitia nepotis an debeatur.
15 Adiutorium an debeatur vsufructuario, vel tenenti feudum in pignus, seu cum pacto de retrouendendo. num. 18.
16 Adiutorium an debeatur pro filia monacanda vel pro sorore, & quid in nepte num. 17.
20 Adiutorium an debeatur pro maritanda filia spuria.

AD hanc constitutionem vide Aret. & Io. Fabr. in l. placet C. de Sacrosanct. Eccles. & an Ecclesiæ teneantur subuenire, quando possident feuda, & an pro monacanda filia petatur subuentio vide Napod. in consuet. Neap. & si testator &c. cap. Regn. ad perpetuam rei memoriam 1

Et an frater maritans sororem possit petere adiutorium à vasallis feudi noui per se acquisiti Loffr. disputat. in cap. 1. §. item Sacramentum de pac. iuram. firm fol. 56.

Et an vassalli subfeudatarij teneantur feudatario maritanti subuenire Brun. cons. 32. vbi de materia, & Guid. Pap. decis. 57.

Et an huiusmodi adiutoria debeantur vsufructuario, vel Domino Cap. decis. 184. et an pro secunda filia maritanda peti etiam possint Guid. Pap. decis. 57. et fuit decisum, quod sic in causa inter Scipionem de Capua cum terra Campillattarij, et me referente Ill. Principis Conchæ.

Et an hæres filia pro se honorabilius maritanda possit petere adiutorium à subditis suis Boer. decis. 130. & quantum debeat esse istud adiutorium tradidit, Afflict. dec 136. 2

Legem

3 *Legem istam latissime exornauit Marinus Freccia lib. 2. auctoritate 2. per totã post Iacob de bello in tractat. de iure adohe, Releuij atque subsidij. Late quoq; Cassaneus in consuetudine Burgundiæ tit. de Iustitia rub. 1. §. 4. in tex. ibi mariage de vna figlie fol. mihi 122. Petrus de Gregorio de feudis parte 7. quæst. 8. vltra decisiones Præsidis de Franchis infra citandas, & Capic. in vers. feudorum adiutoria. Subuentionem hanc deberi pro omnibus filiabus est hodie indubitatum idem Freccia d. 2. auctoritate q. 5. & an pro maritanda filia spuria Marinus q. 3. tenet quod non Roland. quod sic cons. 85. nu. 5. lib. 3. post alios, & in feudo nouo an petatur subuentio vltra Loffre. supra citatum videndus est Afflict. hic in quinta dubitatione de Franc. decis. 37. n. 10. & 22. cira finem, & subuentionem deberi feudatario pro omnibus filiabus est decisum idem Præsidens de Franchis decis. 215. & 306. & quid si eodem anno duas filias maritauerit dicta decis. 215. num. xi. Intrigliolus centur. 2. de feudis articulo 93.*

4 *Et an matri feudatariæ dotanti filiam propter inopiam mariti debeatur subuentio ista Afflict. hic tenet quod sic sequitur Loffredus in d. cap. Sacramenta puberum vers. quarto pro hac parte de pace iuramento firmanda aliqua D. de Franchis decis. 215. dubius fuit Freccia in 2. auctoritate in noua additione Boer. late decis. 129. Ferdinandus Vasques controuersiarum Illustrium lib. primo cap. 7. num. 7. quæstio hæc decisa fuit pro Baronissa in Regia Camera in causa Elionoræ Brancatiæ Baronissæ Martignani terræ Hidrunti cum Vniuersitate præuia maxima causæ cognitione Commissarius fuit Dñs Don Berardinus de Montaluo olim collega meus doctissimus nunc Regens in supremo Italico Consil. apud Catholicam Maiestatem meritissimus.*

5 *Rex an possit petere adiutoria sicut cæteri Barones Iser. hic concludit quod sic eandem quæstionem, etiam format, & ita concludit de pace iuramento firmanda nu. 52. vers. prædicta constitutio.*

6 *Adiutoria hæc an debeantur vsufructuario vel vtili Dño in casibus*

casibus in quibus cum assensu, vnus est vtilis Dñus alius vsufructuarius Capic. 48.

Emptor cum pacto de retrouendendo an petat adiutorium 7 Frecc. disputat. lib. 2. auctoritate 2. q. 17. vers. hic quæro de noua quæstione quod sic refert & sequitur D. de Franchis decis. 76. vbi pluries fuisse decisum testatur.

Adiutorium hoc erit carlenorum quinque pro quolibet focula- 8 rio computando focularia iuxta numerationem Regiæ Cameræ, & non aliter. Cæterum quando debetur pro filia monacanda quia parua est dos debetur ad rationem gr. 25 pro foculario quolibet Freccia auctoritate 2. num. 23. De 9 Franchis decis. 42. etiam pro faciendo filio doctore debetur subuentio Freccia 2. auctoritate in princ. 15. & quod si auunculo succedit nepos qui sororem maritauit fuit deci- 10 sum deberi adiutorium Præsidens de Franchis decis. 73. ex qua ratione deciditur quæstio de Amita.

Subuentio pro emenda terra vnica tantum vice debetur, & 11 hæredes feudatarij iterum illam petere nequeunt, & hæc procedunt in feudo hæreditario secus erit in feudo ex pacto in quo quilibet successor ex propria persona petere potest adiutorium Freccia lib. 3. diff. 3. inter feuda hæreditaria à feudis ex pacto, & prouidentia qui allegat Afflict. hic. 12

Et quando Rex hospitatur in terris Baronum vasalli contribuere tenentur dicit Iser. hic vers & nota, quod quando, & hoc fuit practicatum in Regno in aduentu Inuictissimi Caroli Quinti in anno 1536. Freccia testatur lib. 2. auctoritate 23. qui alios congerit.

Hæc Constitutio Regni quamplurimum loquitur in adiuto- 13 rijs, seu collectis extraordinarijs non in ordinarijs, quorum exactio est semper vniformis de Franch. decis. 56. nu. 15. Sed an dicta constitutio procedit in vasallis qui tenentur in allodium vide eundem in decis. 131. nu. 7. & seq. & an sit onerosa ibidem nu. 8. & 5.

Hæc constitutio, quæ cogit vasallos ad subueniendum Domi- 14 no pro militia filij procedit etiam pro militia nepotis de Franch. decis. 215. nu. 8. & hæc constitutio est æqua, sed

qua-

quatenus esset onerosa fauorabilis censetur, quia fundatur in æquitate can. ibidem num. 14. cum seq.

15 *Et nota quod adiutorium hoc debetur Domino, non autem vsufructuario, vel illi qui tenet feudum in pignus Capic. in inuest. fol. 27. Fab. de Ann. cons. 3. num. 32.*

16 *Et in hac materia adiutorij Præs. de Franch fecit multas decisiones, & prima, quod Dominus petere potest à vasallis adiutorium nedum pro filia maritanda, sed etiam pro filia monacanda in decis. 42. nu. 2. & quod vt adiutorium debeatur in casibus prædictis requiritur professio actus, §3. quod filia monialis consacretur, & filia nũbat tempore quo potest procreare filios ead. decis. nu. 3 & 5. & quod adiutoriũ tenentur vasalli præstare Domino pro dote sororis in decis. 72. num. 1. & túnc debetur adiutoriũ pro maritagio quando Dominus habet necesse illam maritare ead. decis. num.*

17 *23. & 9. Sed an vasalli teneantur præstare adiutorium Domino maritanti neptem ex fratre secundogenito eadem decis num. 12. Et an vasalli teneantur præstare Domino adiutoriũ pro paragio seu dote debita sorori a feudo Auunculi exclusæ per fratrem quod sic in decis. 73. nu. 13. & per totam sed non tenentur præstare vasalli adiutorium Domino empto per eum nouo feudo, seu ei donato ead. decis. nu.*

18 *10. & quod adiutorium debeatur Domino cum pacto de retrouendendo in decis. 76. num. 1. & quod debeatur Domino adiutorium ex causa onerosa quæ soluitur à Domino*

19 *Regi eadem decis. num. 2. 9. & x. Sed an adiutorium debeatur Domino per Vasallos, qui possidentur in Burgensatico in decis. 131. num. 2. & 21. quod sic, & quod si adiutorium non est exactum per predecessores Dominos an possit exigi per successores ead decis. num. 34. 35. & 36.*

20 *Et quod adiutorium non debeatur pro maritanda filia spuria Beer. decis. 172. & decis. 140. num. 20. Cannet in cap. si aliquem fol. 332. Frecc. de subfeud. lib. 2. in 3. quæst. post secundam authoritatem Baronum fol. 184. in noua impress. & quod debeatur adiutorium pro filia monacanda tempore quo facit professionem, & non quando ingreditur*

Ann. in

Ann. in sing. 13. Boer. decis. 126. num. 12. Afflict. decis. 34. & est taxatum per Reg. Cameram ad rationem granorum vigintiquinque pro quolibet foculario Dom. de Franch. decis. 42. & quod etiam debeatur adiutorium quando filius Baronis Doctoratur Luc. de Penn. in l. 1. C. ut rustican. lib. xi. num. 33. sed Frecc. de subfeud. in 2. lib fol. 168. videtur alias sentire.

Ad Constitutionem Comitibus.

SVMMARIVM.

1 Secundo genitus an possit alienare ius vitæ militiæ sine consensu.
2 Vita, & militia quanta sit.
3 Secundo genitus an contribuat in solutione Addohe, & Releuij.
4 Vita militia an debeatur Clericis Prelatis, & Cardinalibus.
5 Milites Hierosolimitani Sancti Iacobi, Calatraue, & Alcantare an petant vitã, & militiam.
6 Vita militia an debeatur de feudo refutato.
7 Vita militia semel taxata non augetur neq; minuitur feudo diminuto.
8 Vita, & militia an debeatur de corporibus autis post mortem feudatarij.
9 Feudatarius an debeat alimenta percipere de fructibus feudi sequestratis ad instantiam creditorum.

Quantum debeat esse adiutorium vide Cap. Regni Comites, & Cap. Regni pro parte vniuersitatis, & Afflict. decis. 265. sed an in liquidatione, & taxatione vitæ, & militiæ filiæ fœminæ dotate excluse per Constitutionem in aliquibus, &c. computentur in numero filiorum Capic. decis. 158. & an proprietarius, vel vsufructuarius petat adiutorium à Vasallis Capic. decis. 184.

An secundo genitus possit alienare ius vitæ, & militiæ sine assensu Domini, vide Aluar. in cap. Imperialem de prohib. feud. alien. per Federic. in princ. & in cap. 1. §. ex eadem lege de leg. Corrad. dum dicit quod fructus feudi durante vita feudatarij possunt alienari sine consensu Domini, & idem dicit Card. in loco præalleg. 1

Sed an vita militia sit pars feudi, & an debeatur fratri monaco, qui est minor Afflict. hic, & Bar. in tract. de reintegr. feud. fol. 394. vers. nunc videndum, &c. & seq.

2 *Et an secundo genitus teneatur contribuere in solutione adohæ Afflict. decis. 212. & quanta sit vita militia Afflict. in cap. Imperialem §. præterea ducatus de prohib. feud. alien. per Federic. & ibi an vno ex fratribus moriente portio accrescat alieri vel primogenito? & an debeatur de fructibus, & iurisdictione, & an frater primo genitus possit offerre alijs fratribus vitam, & militiam, & portionem legitimam in pecunia, & an secundo genitus teneatur con-*
3 *tribuere in solutione adohæ, & releuij, & in alijs expensis, vltra Afflict. supra relatum decis. 212. vide Loffred. in d. cap. Imperialem §. firmiter de prohib feud. alien. &c.*

Et si statutum dicat, quod causæ compromittantur an habeat locum in vita, & militia Afflict. decis. 43. Dñs Bambac. in cap. qui cler. in tit. si de feud. defunct. mil. fol. 55. cum plurib. seq. latissime tractauit materiam huius constitutio-
4 *nis, & primo an vita, & militia competat clericis secundo genitis Cardinalibus cæterisq; Prælatis? & an primogenito effecto clerico competit vita, & militia in quæst. x. per totam, & Vinc. de Franch. decis. 20. & Minad. in consl. in*
5 *aliquib verb. filiorum nu. 7. & nu. 16. Capy. dec. 211. Nig. in cap. alienationis actus nu. 16. quid in militibus Hierosolimitanis, Sancti Iacobi Calatraue, Alcantare, & similibus vide eundem fol. 57. 58. cum seq. Deniq; super his quæstionibus vide Reg. de Ponte in suo tract. de potest. Proreg. fol. 323. num. 28. 29. & 31.*

Et quid si feudum est refutatum à Patre filio contemplatione matrimonij in vita, an hic refutatarius mortuo Patre teneatur ad præstandam vitam, & militiam fratribus se-
6 *cundo genitis quod sic vide Ann. in alleg. 23. qui licet teneat pro parte negatiua tamen contra ipsum fuit decisum, vt ibi testatur & nota, quod vita, et militia debetur de iure luendi venditis omnibus feudi introytibus cum pacto de retrouendendo idem consl. 79. nu. 29. et 30.*

7 *Et sit taxatio vitæ, et militæ ex fructibus feudi secundum redditus tempore mortis in eodem consl nu. 1. & 2. & nota quod vita, et militia sicut diminuto feudo non diminuitur, ita nec*

debet

debet augeri feudo ad aucto Reg. de Ponte in praealleg. conf. 39. nu. 23. Quod si post mortem feudatarij fuerint noua 8
corpora ad feudum reintegrata an vita militia augeatur fuit decisum quod sic D. de Franch. decis. 61. in 2. dubio, & in liquidatione tempus mortis feudatarij attendetur eodem praedicta decis. 61.

Ex verbis Iser. hic in fine ibi dignitas non minuatur colligitur vnum satis notabile dictum à Marino Freccia ponderatum lib. 2. auctoritate 34 Feudatario deberi de fructibus feudi ad creditorum instantiam sequestrati quantum necessarium est pro suis alimentis, & ita in Sac. Cons. ser- 9
uari refert arg. c. 1. in fine Epis. vel Abbatem.

Ad Constitutionem Post mortem.

SVMMARIVM.

1 Releuium an debeatur de feudo legato cum assensu.
2 Releuium an debeatur de feudo refutato.
3 Refutationes registrantur infra 15. dies in Regno.
4 Releuium an debeatur de refutatione dictorum bonorum.
5 Releuium an debeatur de feudis donatis contemplatione matrimonij, & quid hodie secundum pragmaticam num. 6.
7 Releuium an soluatur de feudis refutatis reuersis ad refutantem qui refutatario succedit.
8 Minor & prodigus an restituantur in integrum in solutione duplicari releuij.

PVpillus soluit releuium non expectato 14. anno suae aetatis.

Agitur hic de materia releuij, in qua scias, quod 1
releuium non debetur de feudo legato, cum assensu, nisi reseruetur Minad. in repet. constitutionis in aliquib. in princip. nu. 52. & 53.

Quando refutatio fit proxime successuro, quia est contractus 2
inter viuos, releuium non soluitur Iser. in cap. 1. sed & res per quos fiet Inuestitura, & in constitutione Regni, const. Diu. mem. & in cap. 1. §. & si libellum de alienat. feud. patern latius Frecc. lib. 2. subfeud. 3. author. nu. 17. cum seq. quando sincere, et sine fraude fiat refutatio, vt etiam declaratur per Pragmaticam Regn. ann. 1579. editam tempore Illustrissimi Marchionis de Mondesciardum statui-

tur, vt deinceps refutationes infra quindecim dies post celebrationem ipsarum debeant præsentari in Reg. Camera, vt ibi annotentur, & curia certior facta ex hoc possit post mortem refutatarij petere releuium, ac etiam deuolutionem per mortem, vel per alios casus contingentes: sed quando refutatio est omnium bonorum tunc secundum Andr. in d. §. sed, & res ex reg. tex. in l. omnes §. Lucius ff. de his quæ in fraud. credit. præsumeretur fraus & deberetur releuium, sed si refutatio fuerit facta contemplatione matrimonij iuxta solitam, & communem contractationem maxime si ob insignes nuptias, tunc quia vna præsumptio excludit aliã, ad tex. in l. diuus ff. de restit. in integr. cessabit præsumptio

5 *fraudis, & valida erit refutatio ex iusta, & licita causa, & minime releuium soluitur, & ita fuit decisum in Reg. Cam. in causa Principis Melfiæ, & in causa Comitis Sinopolis, & alijs quampluribus, vt testatur Reg. de Ponte in suo tract. de pot. Proreg. in rub. de refutatio feud. nu. 5. cum pluribus sequen. Capyc. decis. 85. de qua deci. meminit Ann. in alleg. 23. & me referente in causa Illust. Ducis Magdaloni cum Regio Fisco. Addo etiam quod hodie debetur releuium de feudis refutatis secundum gratiam editam in an-*

6 *no 1558. vt dicit Bamba. in cap. beneficium num. 45. in tit. si de feud. defunct. contempt. &c. ac etiam dicit in cap. si vasall. culpa nu. 13. quod releuium duplicatum soluitur in Regno non denuntiata morte defuncti, & in cap. si minori*

7 *nu. 24. dixit, quod releuium soluitur de feudis reuersis ad patrem refutantem qui filio refutatario succedit, vt per D. de Franch. in decis. 3. & Ann. in tit. de vassall. decrep. ætat. nu. 350. & seq. & quod diximus de duplicato releuio soluendo quando non fit denunciatio mortis dico quod minori da-*

8 *tur restitutio, & sic fuit practicatum etiam in prodigo, vt per eundem D. Bambacar. in c. si minori quæst. 4. per totam, & adest decisio Reg. Cam. anni 1544. quæ hic inseritur.*

Super instantia sæpius facta in Reg. Cam. Summariæ per M. Regij fisci procuratorem quod pupilli soluant releuium eo

modo

modo, & forma prout maiores soluunt non expectato lapsu quatuordecim annorum prout alias fuit decisum per dictam Regiam Cameram.

Viso decreto alias lato per eandem Regiam Cameram in personam Comitis Palenæ pupilli ut solueret releuium non obstante pupillari ætate de quo decreto pro parte dicti Comitis fuit habitus recursus ad Illustriss. Dñum Proreg m, & sua Illustrissima Dominatio ordinauit quod Sacrũ Reg. Cons. super hoc dubio votaret Sacr. Cons. concurrendo cum dicta Reg Cam. fuit voti quod dictus Comes Palenæ soluat releuium non obstante pupillari ætate. Viso etiam decreto lato per dictam Reg. Cam. die 15. mensis Maij 1521. & confirmato per eandem Regiam Cam. die 13. mensis Octobris eiusdem anni in personam Io. Antonij Gagliardi pupilli, quo fuit prouisum dictum Joannem Antonium pupillum debere soluere simpliciter releuium non obstante pupillari ætate, viso etiam alio decreto lato per eandem Reg. Cam. die 16. Aprilis 1530. quo fuit prouisum ꝙ Illustriss. Princeps Sulmonæ non obstante pupillari ætate soluat Ius releuij, & quod soluatur de pecunia redditus quos habet in Regia Dohana Ciuitatis Neap. visis vedendis, & considera-tis considerandis, & de omnibus facto verbo per dictam Regiam Cameram referente Mag. Dño Francisco Reuerterio Præsidente dictæ Regiæ Cam. & Commiss. prædicto Illustriss. Dño Proregi in Regio Collaterali Consil. fuit per dictam Regiam Cameram communi voto prouisum, & decretum prout diffinitiuo decreto prouidetur accedente etiam voto Excellentium Dñorum Regentium Regiam Cancellariam quod pupilli teneantur soluere releuium Regiæ Cameræ debitum non obstante eorum pupillari ætate eodem tẽpore modo, & forma prout maiores soluunt hoc suum &c.

Releuium soluitur ex more a successore Andr. hic, & in cap 1. nu. 14. cap. Corrad.

Releuij materia habetur in cap. 1. §. sed & res per quos fiat inuest. vbi quod non soluitur a donatario, nec ab alio contrahente: si tamen Pater donat omnia feuda filio, debebitur

rele-

liquit balium, vt per cap. Regn. feudatarios, & quod dictum
est in Patre, idem in Auo, Verum non facta dispositione per
patrem vel auum, vel mortuis ab intestato inter personas per
Regem eligendas præfertur mater secundum prædictum cap.
ac etiam Auia, sic declaratum, & interpretatum secundum
Andr. in hac constit. minoribus, sed hæc omnia intelligentur
decedente patre vel filio sui iuris alias superstitibus patre vel
auo in quorum potestate erant reasuri filij, seu nepotes mino-
res tunc non tractatur de Balio dando per Regem, seu Pro-
regem ad instar tutelæ quæ datur in capite libero, & non
regulatur hoc à successione, sed à potestate, & propterea,
& si ascendentes in feudis non succedunt non ideo minus non
habebunt filios, ac nepotes in potestate ita Reg. loco præalleg.
qui allegat Capic. n repet. cap Imperialem §. præterea Du-
catus, & subdit quod si Baliatus sit alicuius magni Principis 3
non tenebitur Balius satisdare iuxta valorem bonorum ad-
ministrandorum sed Iudex, temperare debet eo modo quo po-
test reperiri, & forma securior erit, vt quolibet semestri com-
puta p̃ntentur, & de alijs in hac materia late idem scripsit in
dec. 20. in causa Ducissæ Acheruntij vbi materia Baliatus
quomodo in Regno procedat discutitur quando mater præfe- 4
ratur omnibus ab intestato in Baliatu, quantum lex de ea
confidit, & per quæ verba per testatorem dicatur Balius con-
stitutus, & tandem quomodo Iudex ad pupilli vtilitatem po-
terit recedere a volontate testatoris.

An autem balius pupilli iurare debeat fidelitatem, & persona- 5
liter seruire cogatur Aluar. in cap. si minori in tit. si de feud.
defunct. controu. fuer. &c. num. 6. dicit quod non, & allegat
Ardiz. sed verius est, quod iurare tantum teneatur, non au-
tem personaliter seruire: sed si seruitium consistit in pecuniæ
de bonis, & fructibus feudi, tunc tenetur: & ideo Balij in
Regno soluunt dimidiam partem fructuum illius anni iuxta
terminos l. Imperialem §. firmiter de prob. feud. alien. per
Federic.

SVMMARIVM.

1 Quomodo fiat exequutio pro legato in feudis illorumq; fructibus.
2 Quando fructus capiantur in causam iudicati.
3 Feudi venditio quando procedat pro debitis contractis propter onera feudi.

1 *IN materia huius constitutionis ꝙ fiat exequutio pro legato sine assensu in feudo hæreditario in fructibus etiam contra hæredem cum benef.leg.& inuent. vide Loffr.consil.46.aduerte tamen quod hodie etiam pro debito feudatarij sine assensu non proceditur ad venditionem feudi ex litera Regis Philippi II. quam refert, et ita practicari testatur Præsidens de Franchis decis.593. in fine, et ex hoc Regio ordine, & praxi inde orta corrigitur theorica Iser.hic.*

2 *Et quando fructus capiantur in causam iudicati, & an eo casu debeat aliquid remanere pro victu possessoris debitoris, Tiraq. de Iur.retrac.fol.36.& 77.& de intellectu huius constitutionis vide Camer in repet.l Imperial.fol.13.lit.H.& Frece. in 3.lib subfeud tit.de differ.inter feudum hæreditarium,& ex pacto vers.5.pro debito. vbi etiam quod ista constitutio locum habeat post litem contestatam,& non ante.*

Et ad hanc constitutionem vide tradita in constitutione præcedenti quæ ad idem tendit, & vide Brun. in suis consil.feudal. consil.18.col 5.Loffr.consil.14.num.73.cum seq.in verb. & dicti col.fin & quod in feudotitulato non fiat immissio ex primo decreto Afflict.in const.siue reali num.3.& vide etiam Tiraq.de retract.Lignager.§.7.glos.7.num.49.& 50.

3 *Et quando dicatur vendi feudum pro debitis contractis per feudatarium propter onera feudi, vltra tradita per Iser.hic vide Camer.in cap.Imperialem fol.14.litera S.cum plurib. seqq.& fol 13.litera. L. & seq.& fol.49. litera V.& fol. 50.litera O.& seq.& quid si Rex non consentiat in casibus in quibus tenetur consentire an assensus habeatur pro præstito, vel teneatur ad interesse, vide Camer.fol.14. litera E.*

Ad Constitutionem Castra.

SVMMARIVM.

1 Rex custodit Castra Baronum in casu belli, & milites apponit.
2 Rex reficit, & destruit fortalitia Baronum ad sui libitum tempore belli, vt melius sibi videtur.
3 Rex vegetes comburit, vt inimici victu careant tempore belli, & alia plura facit.
4 Clericorum fortalitia an custodiri possint a rege tempore belli.
5 Priuilegia magno Principi concessa, an trãseant in quemlibet emptorẽ feudi.
6 Refectio murorum Ciuitatis ad quem spectat.
7 Clerici an teneantur contribuere ad refectionem murorum Ciuitatis.
8 Facultas reedificandi Castra, an comprehendatur in generali concessione Castri.
9 Refectio murorum, & Castrorum in casu belli, cuius sumptibus fieri debeat.

IN feudis, & Castris Baronum quibus Per Regem fiunt amplæ concessiones etiã cum mero, & mixto imperio, & alijs. põt Princeps ex suprema auctoritate in casib. sibi melius visis ea custodire, milites apponere, ædificia incastellare, & alia prout melius sibi videbitur. l. si ita §. dominus ff de vsu & habita. Marinus de subfeudis lib. 2. autor. 12. Capycius in c. imperialem vers. quarta conclusio fol. 28. Iacobinus in tractatu feudorum Verbo, & Castro rubei montis vers. vlterius quæro. & si feuda sunt in confinibus potest facere, & reficere fortalitia Alber. in l. fin. per illum text. de vsu, & habita. Bal. cons. 122. lib. 4. Capycius vbi supra quod ita in regno practicatur, & nedum potest ædificia destruere sed Bal. teste in l. lapilli in additione de rerũ diuis. nu. 2. quod tempore guerræ si publica vrget vtilitas destruit ædificia supra altitudinem statua, quæ defendi nequeunt. Comburit etiam Princeps vegetes, vt inimici victu careant. Angelus in auth. nunc si hæres: dicit, quod Rex apponit etiam nouum castellanum propter inimicorum suspictionem, et ad Baronum custodiam, & etiam in fortellitijs clericorum id procedere dicit Paulus de Castro in l. cunctos populos col. fin. C. de summa. Trinita. & fide Catholica: sed an dominus feudi teneatur cõtribuere vltra Frecciã loco supra citato infra latissime dicetur.

1 (beside "ex suprema auctoritate") 2 (beside "Capycius vbi supra") 3 (beside "vt inimici") 4 (beside "& etiam")

Addo etiam quod alias per cap. incip. Item statuimus quod ab Vniuersitatibus. dispositum erat quod Ciuitates teneantur ad reparationem Castrorum, quod fuit moderatum per pragmaticam Regis Ferdinandi Primi incipientē ad perpetuam rei memoriam vt ibi aduertit Campagna & nos fusius tam iure cōmuni, quam Regni inferius dicemus.

Et hoc ius & alia priuilegia magno Principi concessa cum casibus reseruatis, an transeant in generalem alienationem cum assensu factam personis inferioribus quibus Rex
5 *talia verisimiliter non fuisset concessurus vel difficilius, quod non ita iudicatum pluries testatur. Dominus Minadous in repetitio. constitu. in aliquibus in verbo textus constitutionis nu. 39.*

6 *Quę intelliguntur in Castris, & fortalitijs Regijs secus in refectione murorum ciuitatis ex quo hoc pertinet ad eandem ciuitatem, & possunt ciues ad contributionem cogi iuxtà ipsorum facultates ad tex. in l. ne splendidissimè, & in l. omnes & l. tutores C. de operibus publicis.*

7 *Et ad refectionem murorum ciuitatis tenentur contribuere etiam Ecclesiastici: secundum Lucam de Penna in l. finali C. de exactoribus tributorum Abbas in cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ de constitu. Surdus conf. 301. vol. 3. non ex vi legis laicorum, sed ex vi rationis. Sicut dicimus in constructione, & refectione pontium, & viarum, & in excubijs, a quibus nemo est immunis non obstante qualibet immunitate & priuilegio l. 1. C. de collat. lib. 10.*

Et pro qua rata bonorum, vel personarum contribuunt clerici in casibus prædictis & vtrum pro bonis Ecclesiasticis, vel proprijs vltra Marinum Frecciam loco supra citato Lucas de Penna, & alij etiam Canonistæ tangunt, & disputant articulum quibus me remitto.

Et vtrum in generali cōcessione castri cum iure reintegrandi
8 *di comprehendatur facultas reedificandi, castra, terras, vel ciuitates destructas, & inhabitatas absq; alio assensu superioris domini, & quid in baronibus habentibus in eorum territorijs antiqua ædificia inhabitata. Panor. in c.*

pisanis

pisanis in fin. num. 15. de restit. spoliator. concludit q sic, si non sit ad alterius iniuriam, & emulationem, sed in augumentum patrimo. & honoris sui cap. consuluit de Iudic vbi Ancharan. post Abba. & est de mente Iser. hic Scle uader. in tract. de feudis parte 2. cap. 3. num. 44. & 45. Iacobinus Felinus, & alij quos articulum disputando allegat D. Bammacarius in cap. in generali q. 16 si de feudo defunt. milit. & post omnes Dñs Regens de Ponte in tract. de potest. Proregis tit. x. de feudis inhabitatis fol. 466 & in Camera quotidie practicamus, quod ad petitionem Baronum, qui volunt rehabitare terras, & casalia inhabitata Proreges committunt Regiæ Cameræ, quæ referat cum voto, & se informet, & qño præstetur assensus solet esse cum clausula vt ex exteris fiant rehabitationes. Prædictis omnibus ego addo Loffredum in cap. filij col. 3. vers. nec in hoc casu si de feudo defunti militis Petrum Duenam Regula 32.

Ceterum pulchra, & practicabilis cadit dubitatio in materia istius Constitutionis vtrum refectio murorum (in casu belli) & Castrorum, fiat sumptibus populi, vel Baronum 9 *regionis, vel ipsius Regis. magis communis DD. est conclusio quod Rex reficit, & reparat fortilitia suis sumptibus nec illos à feudatarijs vassallisue recuperat, nisi ipse Rex egeat Bal. in l si in aliquam ff. de officio proconsulis Ioannes Socrates super consuetudine Cataloniæ titulo qualiter detur potestas castri si castrum est destructum vers. at vero si castrum est dirutum fol. 53. Cremensis singul. 26. Boer. de custodia clauium. Grama. cons. 13. col. pen. Cepolla de seruitutibus Vrbanis cap. 39 col. fin. & alij quos congerit Bouadilla in sua politica lib. 4. cap. 1. nu. 24. fol. mihi 568. In Regno adest pragmatica edita in anno 1472. in qua statuitur, quod vniuersitates cogi non possint ad aliquid soluendum pro reparatione castrorum, seu ædificiorum quorumcumq. exceptis illis vniuersitatibus quas ex aliquo priuilegio vel titulo repertum fuerit teneri aliqua de Franchis d. decis. 78.*

Ad Constitutionem Regni Consuetudinem prauam.

S V M M A R I V M.

1 Excadentias Baroni deuolutas vtrum Baro teneatur iterum concedere.
2 Rex potest excadentias sibi deuolutas absque dubio appropriare.

1 *AN Baro possit excadentias siue feuda plana solita concedi eidem deuolutas per lineam finitam vel quocunq; modo sibi incorporare, et feudo agregare, vel teneatur alteri concedere. dubitat Bal.in cap. 1. §. si vero qualiter olim poterat feudum alienari, dicens quod si Baro debet ammittere feudum ob culpam Rex non debet sibi appropriare, sed debet alteri Baroni concedere. Paris de reintegratione feudorum in principio tenet pro Barone, vt*
2 *non teneatur alteri concedere, sed possit in suo demanio incorporare quæ opinio est verissima et probatur in constitu. Vt de successionibus circa finem et pro Rege, et Barone concludit Regens de Ponte in tracta. de potestate Proregis titulo de electione officialium §. 3. fol. 108. cum pluribus sequentibus.*

Ad Constitutionem Quadragenalem.

S V M M A R I V M.

1 Præsumptio quæ oritur ex possessione 40. annorum an sit sublata per verbum semper & quandocunque.
2 Constitutio hæc an remoueat donationes, & inuestituras præscriptas.
3 Præscriptio 40. annorum vtrum contra Regem absentem procedat in Regno.

1 *PRæsumptio hæc quæ oritur ex possessione 40. annorum vigore istius legis municipalis an intelligatur sublata per verbũ sẽper & quandocunque Couar. lib. 1. variarum resolutio. cap. 3. Surdus decis. 2. qui alios cumulat. Constitutio hæc non remouet donationes, & inuestituras præ-*
2 *scriptas ex diurnitate temporis 30. annorum & præstationt seruitij Iser. in constitutione si dubitatio col. 2. &*
col.

col.fin. & hic in fine, & post eum late Afflictus Freccia de subfeudis prima auctoritate q.28.nu.3. Ioannes Vincentius Anna in rubrica de vasallo decrepite ætatis vers. inuestirentur num. 446. & sequentibus. Sed vtrum præscriptio hæc contra dominum nostrum Regem à regno absentem procedat vel centenaria requiratur. In Camera practicamus quod centenaria requiratur Anna singul. 194. et in rub. de vasallo decrepite ætatis nu. 450. & sequentibus Octauius Bāmacarius late in cap. si quis per triginta in titulo si de feudo defunti militis quæst.x.fol.41. et 42. vbi latissime de materia huius constitutionis plura notabilia congerit. 3

Ad Constitutionem Regni Adulterinam.

SVMMARIVM.

1 Cudere monetam est de regalibus inseperabilibus a Corona Regis.
2 Rex concedendo ius cudendi monetam dicitur homicida suæ dignitatis.
3 Regalia non includuntur in quauis generalissima,& amplissima concessione.
4 Princeps solus sine populi consensu potest monetam mutare.
5 Princeps in casu belli, vel alterius necessitatis monetas de vili materia ferrea, enea vel corio cudere potest.
6 Monetas falsificantes qua pœna puniuntur.
7 Monetas falsas expendens qua pœna punitur,& quid si dat autorem,num.8.
9 Monetas falsas expendens allegando autorem quomodo liberatur.
10 Repertus cum instrumentis cum quibus falsa moneta cuditur torqueri potest
11 Tentans cudere falsam monetam quomodo punitur.
12 Moneta falsificat in territorio alterius principis qua pœna falsificans punitur.

CVdere monetam est de regalibus inseperabilibus a Corona Regis, & hac ratione incurritur in crimen lesæ Maiestatis Bal. in prohemio feudorum col.8. vers. expedita Lucas à Penna in l.1.col.8.vers. hæc faciunt C. de priuilegijs scolarium qui subdit quod etiam generaliter concessis regalibus ius cudendi monetam non includitur, quia ossibus Principis est affixum a cuius potestate seperari nequit, alias Rex esset homicida suæ dignitatis. Bal. in cap. licet causam col. 3. de probationibus Camer. in cap. imperialem fol.71. in magnis col.1. & 2. Item generalissima & amplissima concessio nunquam includit regalia Præsidens

dens de Franchis decis.275. Menochius de præsumptionibus lib.3.præsumptio.98.nu.31.Parisius cons.8.num.7. & cons.9.num.11. & videnda sunt quæ cumulauit dominus Bammacarius doctor eruditus in capitulo in generali.quæst.14.nu.179.ad 183.si de feudo feuncti militis.

4 *Princeps solus sine populi consensu potest monetam mutare Boer.decis.327.num.6.& 7.Lucas de Penna in rubrica C.de veter. munis. multo magis vrgente belli necessitate quo tempore etiã de vili materia potest cudere monetas puta ferri, eris, corei, & id genus. Necessitate tamen cessan-*

5 *te tenetur Rex compensare & damnum reficere illis penes quos talis moneta reperitur Iser.quæ sunt regalia verbo moneta nu.32.Boerius decis.227.nu.12.*

6 *Falsificantes monetas puniuntur pœna mortis, & publicationis bonorum & ita practicatur in regno de Franchis decis.275.num.2.& 401.num.2.qua poena mortis etiam*

7 *punitur expendens falsam monetam sciens tamen & dolosè idem Præsidens de Franchis decis.371.num.2.& decis.*

8 *401.num.2 sed dato autore non punitur decis.404.num. 3.Cæterum non ostenso autore punitur tãquam fabricator si est male conditionis, & famæ eadem decis.num.4.ex-*

9 *cusatur tamen allegando autorem etiam non expresso nomine si fuerit bonæ famæ alias secus dicta decisione nu.5.*

10 *& repertus cum instrumentis cum quibus falsa moneta cuditur torqueri potest.ex hoc solo inditio Hypolitus de Marsilijs in l.qui falsam numero 106.col.antepenultima vers.modo expeditis ff.ad legem Corneliã de falsis, & quid*

11 *si tentauerit falsam monetam cudere an debeat mori quod sic si operari caperit, & non aliter ita intelligi debet Gramaticus decis.74.alias non esset bona decisio illa neque iuridica, quia cogitationis pœnã nemo meretur si operari non incipit delinquens l. cogitationis pœnam de pœnis Iser.quæ sunt regal.& alibi sæpius & quando operari cepit et si opus non perfecit punitur quia per eum non stat quominus cæptum opus proficiat, sed præuentus à Curia nõ perfecit. Et ita paucis ab hinc diebus fuit iudicatum referen*

ferente D. Io. Baptista Mascambruno Iudice caus. crim. eruditissimo iuxtà decis. Gram. 74.

Quid si crimen hoc falsæ monetæ committitur in territorio alterius Principis, cuius non est moneta illa falsificata, D D. concludunt puniri pœna mortis Sacrum tamen Consilium condemnauit quendam ad triremes in vita Dominus de Franchis decis. 440. 12

Ad Constitutionem Sancimus de iure congrui.

SVMMARIVM.

1 Constitutio Sancimus an procedat in Ciuitate.
2 Ius Congrui an habeat locum in feudis, & num. 13.
3 Constitutio hæc an procedat in permutatione.
4 Prælatio vtrum detur in permutatione Emphiteosis.
5 Vniuersitati an competat demanium in casu permutationis.
6 Ius congrui an competat in venditione facta cum lege luendi.
7 Emptor feudi cum pacto de retrouendendo interim vere baro dicitur.
8 Ius congrui an competat in concessione in Emphiteosim absque pacto affrancandi in pecunia.
9 Ius congrui an competat contra ementē ab Hospitali Annunciatæ Neapolis.
10 Rusticus contra ciuem an habeat ius congrui.
11 Ius congrui petens an possit pœnitere.
12 Ius congrui an competat laico contra clericum, & è contra, & quid in venditione necessaria num. 14.

VTRVM Constitutio ista procedat in Ciuitate Neapolis, & eius districtu Præses de 1
Franchis decis. 346. num. 10. & 390. num 3
Item an habeat locum in feudis Bal. & Affl.
hic tenent affirmatiuam per tex. in cap. 1. §. 2
sed & res per quos fiat inuestitura quos refert D. Bammacarius in cap. Titius si de feudo defuncti militis q. 2. num. 57. & si contrarium teneat Præsidens de Franchis decis. 17. num. 11. pendet nunc decisio huius quæstionis in Sacro Consilio Iuntis duabus aulis inter illos de familia Praezzana cum Serenissimo Duce Parmæ super feudo de Cipparico sito in territorio Castris Maris de Stabia possesso per dictum Ducem interim vide decis. 11. Domini Regentis de Ponte, & quæ inferius etiam dicam.

Constitutio hæc procedit in venditione non in permutatione probatur in tex. concordat consuetudo Neapolis in tit. de

iure

iure congrui vbi Napodanus in verbo emit, et Afflict. hic num. 11. in 3. notabili. Item in emphiteosi non datur
4 Prælatio in permutatione Bal. in l. si domus §. fin. de lega. 2. Jmola in cap. potuit de rerum permutatione Ias. in l. fin. num. 101. C. de iure emphiteutico Tiraquellus de retractu consanguinitatis §. 3. glos. 1. nu. 34. Cassaneus in consuetudine Burgundiæ de retra. §. 9. vers. quid autẽ. Nec ius
5 prælationis in causa demanij petiti per vniuersitatẽ habet locũ in cõtractu permutationis, etiam vbi suppletur pretiũ c. ad q̃stiones de rerũ permutatione vbi Abb. & cæteri, et in materia prælationis notat Albericus, & Bald. in l. quæritur ff. de statu hominũ Tiraquell. in d. §. 3. glos. 1. in principio Ferronus in cõsuetudine Burdegalensi. §. 29. & 30.

6 An ius congrui competat in venditione facta cum lege luendi Napodanus tenet, quod sic in consuetudine 1. de iure congrui in glos. in verbo emit col. 2. quem hic sequitur Afflict. in §. licet in 6. col. Cassaneus in consuetudine Burgundiæ fol. 340. ratio est pronta quia emptor cum pacto de retrouendendo pendente reemptione dominus est quamuis reuocabilis, adeo quod emptor feudi cum pacto de retrouendendo interim vere dominus dicitur et habet omnia
7 iura dominicalia atque auctoritates baronales quas habent cæteri feudatarij plures cumulat in hoc Marinus Freccia auctoritate septima.

8 Jus congrui cessat in concessione in emphiteosim absque pacto affrancandi in pecunia Alex. cons. 28. col. 2. lib. 1. sed existente pacto affrancandi habet locum ius congrui Afflict. decis. 72. et ibi addentes. Anna singul. 295. de Franchis
9 decis. 392. et 610. num. 5. sed an competat contra ementes ab Hospitali Beatæ Mariæ Annuntiatæ Neapolis. idem
10 Præses de Franchis decis. 383. nu. 1. rusticus contra ciuem ab habeat ius congrui. Idem decis. 337. num. 1. & petens
11 ius congrui an possit pœnitere decis. 346. num. 1. & per to-
12 tam, & vtrum ius congrui competat laico cõtra clericum & è contra iddem Præses decis. 284. pendet nunc quæstio ista decidenda iuntis tribus aulis in Sac. Cons.

alibi

Item an ius congrui cedi possit vna cum re iddem decis. 242. num. 1. & quid seruatur quando res est indiuidua & plures sunt Vicini Fabius Anna cons. 47.

Ius congrui an habeat locũ ẽt in feudis ex pacto ex hæreditarijs vltra Dominum de Ponte decis. 11. videndæ sunt allegationes sequentes Regij Consiliarij Scipionis Rouiti qui suo more doctissime scripsit, & an ius congrui procedat in datione in solutũ Lanar. cons. 36. nu. 3. & ius congrui an extinguatur facta translatione reuocabiliter de Frãchis decis. 550. nu. 7. & dominus directus præfertur vicino in iure cõgrui de Frãch. decis. 610. nu. 1. & præfertur is qui possidet rem comunem pro indiuiso iddem decis. 550. nu. 2. 13

Et an habeat locum in venditionibus necessarijs sub hasta decis. 588. 550. 277. & 482. & Alber. in l. ad officium in fin. C. comm. diuid. quid si consuetudo, vel statutum sit, quod agnatus proximior possit rem venditam recuperare infra certum tempus oblato pretio emptori, an si propter paupertatem recuperare non possit tale ius recuperandi alij vendere possit, & concludit tandem, quod non similiter dixit Barba in cap. quoniam frequenter extr. vt lit. non contest. col. 14. circa prin. quod stante statuto, quod cõsors, seu vicinus possit recuperare domũ venditam à consorte, seu vicino dando idem pretiũ, quod datum est ab alio, de quo habetur in l. dudum, & ibi Bal. & Cyn. C. de contract. empt. & in cap. constitutus de ininteg. rest. vbi debet sibi consuluisse, quod illud ius redimẽdi erat annale, et elapso anno non poterat illud recuperare, allegabat cap. Titius si de feund. defunct fuer. controu. in vsib. feudor. vbi dicitur quod si vassallus non petierit inuestiturã feudi infra annum, ꝙ feudum est apertũ domino, & reddit ad Dñm. 14

In terminis huius cõstitutionis dixit Alber. in l. intra vtile §. vendentibus ff. de minor. illum tex. probare ꝙ si res vendita extr. agnationẽ, possit recuperari per proximiorẽ agnatum ex consuetudine, & emptor in re empta fecit expensas vtiles, & necessarias, ꝙ volens recuperare, teneatur eas soluere sicut. n. minor repetit rẽ iure speciali, & soluit expensas,

Q sic

sic et ille qui vult recuperare ex consuetudine, vel statuto. Subdit tamen, quod si iste emptor in fraudem volentis recuperare faceret magnas expensas, tunc secus esset ff. de pignorat. act. l. si seruos, & de neg. gest. l. sed an vltro §. 1. & de rei vend. l. in fundo, & subdit, quod cautum putat & vtile volenti recuperare si denuntiat emptori, quod nullas faciat expensas, quoniam rem venditam intendit recuperare, arg. l. si fundũ de reiuendic. cum ibi notatis per eundem Alber.

Et adde prædictis vltra Alber. Corset. sing. 182. in verb. melioratio &c. & Bal. in l. contra maiores prope finem C. de inoff. testam. dixit quod stante consuetudine quod proximior Agnatus possit infra annũ reuocare alienata si infra illum annũ fuerit orta quæstio; quia ille qui alienauit, dicebat &c. interim non currit tẽpus, quia non dicitur alienatio ante exitũ controuersiæ, & sic sibi nõ currit tempus.

Et quod ista consuetudo habeat locũ etiam si res donetur vel in dotem detur dixit Alber. in l. si vsum fructum ff. de liberal. caus. per l. statu liberi à cæteris §. quintus ff. de stat. liber. vbi Alber. dixit, Oldrad. tenuisse istam constitutionem habere locum quocunq; titulo res fuerit alienata, sed tamen quidam tenuerunt contrarium, & cum ista vltima opinione residet.

Ad Const. Instrumentorum robur.

SVMMARIVM.

1 Instrumenta guarentigia quando habeant exequutionem.
2 Instrumenta quando probent.
3 Testes instrumentarij quot sufficiant & quomodo probent.
4 Instrumentum quod nam liquidum, & quod illiquidum sit.
5 Prorex quando dispensat in reassumptione instrumenti.
6 Notarius an possit extra regnum instrum. conficere de rebus sitis in regno.
7 Et quid si fuerit stipulatum per Notarium Apostolicum.
8 Quæ requirantur pro reassumptione instrumenti.
9 Instrumentum confectum per Notarium vassallum quam fidem faciat.

1 *INstrumenta guarentigia ex forma statuti exequutionem habentia si facti promissionem contineant, an super interesse exequi possint? Dec. in l. certi conditio num. 7. ff. si cert. pet.*

Instru-

Instrumentum, & contractus adeo diuersa sunt, vt vitiato instrumento per statutum, vel alia de causa, non vitietur contractus, sed probari potest per testes, qui interfuerunt in instrumento, & per notarium. Raphael Cuma. de Castr. & Alex. contra Bal. in l. seruum filij §. eum qui Chirografum de leg. 1. Dec. cons. 14.

Instrumentum quando probet si, vel sollemnitatis, vel formae defectum habeat Napod. per septem casus in consuet. vbi instrumentum nu. 39. de instr. cons. per Curial. 2

Instrumentum non sollennè probabit, quando secundum eius tenorem fuerit obseruatum Crau. cons. 158. nu. 1.

Instrumentum quando habet quinq; testes, cum duo sufficiant si tres deponant contra instrumentum non substinebitur ex alijs duobus, nisi expresè deponant pro ipso instrumento Bal. cons. 228. lib. 2. Crau. cons. 56. nu. 16. 3

Instrumento amisso, si testes examinentur, & deponant contra instrumentum: si postea instrumentum reperiatur, & contineat contrarium: quod standum sit instrumento Afflict. remissiuè in cap. inuestitura §. si a domino num. 3. quid sit inuestitura.

Instrumentum quod nam liquidum, quod verò illiquidum sit Loffred. cons. 18. nu. 1. & 5. quodq; liquidum illud sit, quando clarum, certumq; est Corn. cons. 235. lib. 3. Illiquidum verò in specta re debita, quae incerta sit, vt interesse, & extimatio. Secundo in spectis personis, quae insciae sunt creditoris, debitorisq; vt in haerede creditoris, aut debitoris cessionario: procuratore creditoris creditore, etc. Tertio considerato contractu, qui pendens est, vt in contractu conditionali, vel temporaneo, & in contractu dotis, & vltro citroq; obligatorio qui tacitam habet conditionem si altera pars adimpleat, vt per Corn. cons. 291. 3. lib. Postremo respectu instrumenti quod refertur ad aliud instrumẽtum, & ideo incertum redditur, & obscurum. 4

Instrumentum ancorruat totum si in aliqua sui parte non ritè constet Barth. Brissiens q. 50.

In materia huius constitutionis adde, quod si testis dicit se non recordari, an possit cogi, quod se subscribat per notarij fidem Capy.decis.29.

Et an de eodem contractu possint confici duo instrumenta Io. Faber in §.sed, & vnum instit.de test am. & vide Felin.in cap.in nostra de rescript.

Et nota, quod per istam constitutionem inducitur ius nouum scilicet quod ad validitatem instrumenti requiritur subscriptio testium, vt habetur hic per glos. quin immo scriptura notarij dicitur imperfecta si non habet subscriptionem notarij, & signum, vt hic, & habetur per DD. in l. contractus C.de fid.instrum.

Et testes debent se subscribere in omni vltima voluntate secundum Specul.in tit.de instr.edit. §.vt autem col.9. & secundum Bal.in additione Spec. in d.tit.1.col.

Subscriptio testium per istam constitutionem est necessaria; & ad conualidandum, & ad probandum, & habet locum hæc constitutio etiam in testamento, vt per Andr.hic.

Et ad materiam adde Bal.in l.fin. C. de edict. Diu. Adria. toll. & etiam, quod instrumentum non potest scribi in carta de papiro Bal.cons.43.vol.3.

5 *Et an Vicerex possit dispensare, vt instrumentum possit reassumi, mortuis testibus superstite tamen iudice, vide Loff.cons.30.*

Et an testamentum clerici per manus Notarij Apostolici teneat Capy.decis.201.

6 *Et an Notarius possit contrahere extra Regnum de rebus sitis in Regno Ioan. Lup.in rubr.de don.inter vir. & vxor. num.23. vbi etiam dicit, an instrumentum confectum extra Regnum possit mandari exequtioni in Regno. Et an habens authoritatem exemplandi instrumenta Notarij mortui possit extendere aliquid non citatis partibus Bald. cons.469.duo sunt statuta lib.1.*

Et quod instrumentum possit scribi, ne dum in membrana, sed etiam in carta de papiro scribit Bal. cons.467. quadam scriptura lib.5. allegat Specul. & probatur in l.1. in prin-

principio ff. de bon. poss. secundum tab. in principio.

Et adde, quod Notarius subrogatus in locum notarij mortui nihil potest addere, vel declarare Bal. in rub. C. de fid. instrum. col. fin. vers. quarto quaeritur, de quo tamen vide omnino Dec in l. vt liberis nu. 13. C. de collat.

Et quod vitiatur instrumentum, ita quòd non probet, si in eo non sit appositum signũ notarij latè scribit Corn. cons. 94. consuluit Bal. &c. 4. vol. vbi etiam illud subdit quod protocolla, seu notae debeant habere sollemnitates à iure, vel à consuetudine requisitas, vt fidem faciant, & subdit, quod instrumentum non potest extrahi, seu exemplari mortuo notario, nisi eius protocollũ sit authenticum, & ad illius exemplationem requiritur de iure communi authoritas iudicis.

Et ad praedicta vide Angel. cons. 204. reperitur quaedam, &c. vbi sollemniter explicat plura in materia instrumentorum.

Et quod instrumentum publicum non probet, nisi testibus adhibitis in illo dicit Corn. cons. 121. nu. 5. 1. vol. per glos. in verb. generaliter C. de tab. lib. 10.

Adde etiam, quod nisi legatur instrumentum coram testibus ipsis partibus praesentibus, non valet, vt scribit Dec. in cap. 1. de fid. instrum. nu. 13. & seq. vbi plura ad materiã, ad quod etiam Bar. in l. contractus C. de fid. instr.

Et an instrumentum stipulatum per notarium Apostolicum in hoc Regno probet Capy. in cap. imperialem §. scriba de probib. feud. alien. per Feder. & Afflict. in constit. Baiulos Luc. de Penn. in l. fin. C. de loc. praedior. ciuil. lib. 11. Boer. decis. 242. Couarr. cap. 19. pract. quaestionũ, & quod in rebus ecclesiasticis plenè probat, in profanis verò si stipulatur in Regno cum Iudice, & testibus secundum formam huius constitutionis. Et tunc aut instrumentum petitur exequi iuxta formam ritus M. C. & non probat, quia non habet requisita ritus, aut dubitatur vtrum faciat fidem in causa ordinaria, & facit fidem Capy. decis. 201. Afflict. decis. 245. Rebuff. in tract. delit. oblig. art. 2. glos. 7

prima

prima num. 40. Anna sing. 245. & 246.

Instrumentum quando petitur rescindi, quod non debeat reassumi in publicam formam Bertrann. cons. 43. num. 1. Reb. vbi supra vrt. 1. glos. 9. num. 51.

Etsi instrumentum continens aliquid scriptum in margine sine die, & testibus, nihil probat Bar. in l. si vnus & ibi Castrens. C. de testam. Crau. cons. 88.

8 *Et vt reassumi possit instrumentum, quæ requirantur Dec. cons. 35. in fin. Afflict. decis. 5. Bertran. cons. 283. vol. 3. Guid. Pap. dec. 2. Socc. cons. 277. vol. 2.*

Et si litera non possit benè leggi, quód non probat Bal. in l. 1. C. de fid. instrum. Afflict. in consi. priuilegia nu. 5. Anna in alleg. 253.

Et quando petitur in iudicio reassumi, quod non procedatur via iuditiali Bald. in cap. 1. §. fin. de controu. apud parterm.

Et si in potocollo instrumentum non reperitur, tunc nullum fidem facit Bal. in rub. C. de fid. instrum. quod latius explicat. Couarr. pract. 9. cap. 19. & de Franch. decis. 567. vbi etiam dicit, quod si reperiatur cartula non in protocollo, sed in arca notarij defuncti, non potest fieri reassumptio, quia non concurrunt requisita necessaria ad reassumptionem notarij defuncti.

Sed an mortuo notario is, qui in eius locum subrogatur ad instrumentum reassumendum, possit clausulas in protocollo dicti notarij mortui appositas extendere, & an in extensione clausularum, vel cæterarum debeat altera pars citari? & an oporteat probari de stylo notarij defuncti, qualiter extendebat cæteras, vide eundem de Franch. in præalleg. Dec.

Et an, et quando possit instrumentum reassumi per alium notarium, quam per eum, qui illud confecit, & quæ requirantur, vide eundem de Franch. dec. 300. nu. 1.

9 *Et quod instrumenta confecta per notarios vassallos fidem non faciunt, tam si sunt in fauorem, quã contra barones vide eundem de Franch. decis. 118. nu. 1. quod limitatur*

ibi

ibi num.2. in vaßallo recipient. oblig. penes acta cur. pro Bar. & vide etiam Ann. in sing. 244.

Sed an teneatur ad exhibitionem protocolli, qui præsentat scripturam de falso suspectam, vide eundem de Franch. in decis. 194. per totam vbi an teneatur exhibere nu.

Et instrumentum si continet aliquid scriptum in margine sine die, & testibus, quod nihil probat adde Ann. in sing. 246. etsi instrumentum petitur rescindi, non debet reassumi in publicam formam Ann. in sing. 252. & instrumentum, vt possit reassumi, quæ requirantur, Anna in singulari 254. et quando petitur reassumi non proceditur via iudiciali Ann. in sing. 255. sed an concedatur beneficium primum, & secundum, quod sic fuit decisum in Sacr. Consil. vt per Ann. d. sing. 255.

Instrumentum tres habet præsumptiones, quòd sit verum solenne, & de voluntate partium scriptum. Bal. in cap. 1. §. si instrumentum in tit. de not. feudorum per §. nos autem auth. de tabell. Dec. cons. 36. 101. 167. & 175.

Instrumentum, quod in dubio loquatur de eo, qui illud produxit si sint plures eiusdem nominis Bal. in l. si qua per calumniam C. de episc. & cleric. l. fin. cum glos. C. de pact. conuent. Cepol. in cons. 21. nu. 21.

Ad Const. Pœnam eorum. De forbannitis, & foriudicatis.

SVMMARIVM.

1 An minor possit forbanniri.
2 Quando Iudex possit abbreuiare tempus foriudicationis.
3 Contumax quando habeatur pro confesso.
4 Veneno bannitum occidens an mereatur premium promissum occidenti.
5 Quid si clericus laicum, & è conuerso.
6 At bannitus esistens in fortijs curiæ possit impone offendi.
7 Receptans bannitum quando puniatur.
8 An filij nati post foriudicationem succedant patri.
9 Ciuis Neapolitani foriudicati bona quibus quærantur.
10 Foriudicatus quando possit impune occidi.
11 Fiscus in regno quid consequitur & ex quibus boni.
12 Foriudicati successio ad quos spectet.

Con-

1 *Constitutionis huius materiam, exornando adde an minor possit forbandiri, & an comprendatur in banno, vide Alber. in l. cum minores si aduersus rem iudicatam, & ibi Bar. & Bal. in l. clarum C. de auth. præstand. & in l. 1. C. de confess. & Afflict. in constit. minor. iur. & Paul. de Castro in l. vbi exigitur in princ. ff. de edend & Hipp. in pract. crim. in §. postquam col. pen. Boer. decis. 63.*

Et quod non comprehendatur in statuto Anhar. cons. 93. et Hipp. sing. 588.

2 *Sed an Iudex possit abbreuiare tempus, vide quæ posuit Rip. in l. qui pro Tribunali ff. de reiud. & adde, quod foriudicatus potest opponere omnes exceptiones quas poterat opponere à princ. Bar. in l. non videtur ff. de iudic. & ibi Alex. & Hipp. Cons. 32. & 34. vbi etiam quod potest opponere exceptiones prouenientes ex tenore alterius statuti, & ibi quas exceptiones possit adducere.*

Et quando nullam posset opponere exceptionem, potest tamen opponere exceptionem nullitatis Bal. in l. scire oportet §. nunc de his ff. de excus. Tut. Hypp. sing 562 et vide ad materiam Arnon. in soli loq. 79. 10. 14. & 19.

Et an quis possit dum est foriudicatus se defendere, dum offenditur Dec. in l. vt vim ff. de iust. & iur. vbi plura etiam ad materiam huius constitutionis.

Et an habeat locum hæc constitutio in occidente de proximo foriudicandum Hipp. cons. 94. & aduerte quod hæc constitutio non videtur habere locum quando libellus, vel accusatio est nulla.

3 *Et an contumax habeatur pro confesso etiam quod ad qualitatem agrauantem delictum, quod quò ad pœnam ciuilem, vel quò ad interesse partis Anch. cons. 409. vide Alex. in l. si seruus §. filio ff. de leg. 1.*

Et an foriudicatus possit testari, & testamentum prius factum rumpatur, vide tex. & ibi Bar. in l. eius, qui §. is cui ff. de testam. & ibi Aret. late consuluit Cur. Iun. cons. 100.

Et adde quod licet possit impune offendi, tamen postquam est car-

carceratus non potest occidi, Bal. in l. libertas ff. de stat. hom.

Et quid si fuerit proditoriè interfectus, vide Det. pulchrè cons. 1.2. vol.

Et an quilibet pro inquisito possit opponere impunitatem delicti? Hipp. cons. 94. & aliquid per Bart. in l. vbi pactum num. 9. 10. & 11. C. de transact. vbi in proprijs terminis decidit satis notabilibiter, loquendo in ista materia, & illam doctrin. pro singulari refert Aret. in §. sequens alia num. 2. inst. de act. & latius per Hipp. in rub. C. de probat. num. 214.

Sed quid si occidatur veneno? An mereatur premium occidens Ang. in l. final. C. de delat. Cepoll. cons. 34. et Hipp. sing. 16. & Arnon. soliloq; 21. & vide omnino Dec. consil. 1. vol. 2. vbi etiam quid si aliquis ignorans occidit banditum, qui habuerat gratiam, vel saluum conductum. 4

Sed quid si Clericus occidat banditum laicum an excusetur? & quid etiam si clericus banditus occidatur a laico? an incidat in pœnas? Hipp. consil. 11. vbi etiam subdit, quod occidens ex odio particulari, non excusatur à pœna, nec gaudet priuilegio statuti, quod etiam voluit Petr. Gerar. sing. 141. dicens, quod si propter inimicitias occidit, non gaudeat. 5

Et adde, quod inquisitus de homicidio, si vult allegare interfectum fuisse foriudicatum, potest hoc per procuratorem allegare ita Bal. in l. seruum quoq, §. publicè ff. de procur. & voluit Ang. in l. sicut. §. si procurator ff. quib. mod. pig. vel hipoth. solu.

Quinimmo potest comparere quilibet tertius tanquam vnus de populo ad excusandum, quia tenor huius statuti respicit publicam vtilitatem, vt dixit Bar. in l. vbi pactum nu. 9. 10. & 11. C. de transact.

Sed an licet occidere banditum, quem promiserat non offendere, antequam bandiretur Aret. in l. qui seruum. ff. de verb. oblig. vbi etiam, quid si fa-

cta est promissio post bandum.

Sed quid si aliquis capit aliquem ex necessitate officij vel aliter, non tamen vltro, non habebit premium huius constitutionis Bar. in l. 3. §. vtrum ff. ad sen. tconf. sill.

Et quid si capiens fecit expensas in capiendo banditum an possit eas repetere a Fisco, vide Petr. Gerar. sing. 14. & ibi subdit quod si propter inimicitias occidit, quod non gaudeat.

Et quid si aliquis occidat aliquem banditum, qui toleratur publicè in ciuitate, vtique non meretur premium Salyc. in l. nullus C. de iud. Hipp. cons. 10. 1. vol. & Alexan. in cons. 1. in fine vol. 2. & Curt. in l. diem functo num. 46. ff. de off. assess. vbi concludit, quod pœna receptantis banditum, non habet locum in bandito tolerato.

Et quid si mandauit occidi pecunia mediante, an occidens puniatur, Bar. in l. Graccus C. de leg. Iul. de adult. Dec. cons. 327.

Et quid de Occidente eum, qui erat absolutus à banno Aret. & Angel. in l. si duo ff. de acq. hær. facit quod scribit Alex. in d. cons. 1. circa principium vol. 2.

Et quando banditus capiens banditum mereatur premium & tale premium de cuius bonis solui debeat, Angel. in tract. malefic. in verb. fama publ. column. 14. ver. 13. quæro, vbi multa notabilia scribit in materia huius constitutionis.

9 *Et an banditus, vel condemnatus existens in manibus, & fortijs Curiæ possit impune occidi per istud statutum Angel. in tract. maleficio. vers. fama publ. vers. 3. quæritur.*

Et an vigore huius statuti si quis reperiat banditum mortuum, possit eum offendere, vel vestes sibi subtrahere; vide Curt. in l. imperium numer. 34. & 35. de iurisd. omn. iud.

Et in terminis huius constitutionis, an interim, dum appellauerit banditus poterit offendi Bald pulchrè in l. appellatione circa fin. C. de appellat.

Et

Et sicut banditus non potest stare viuus in ciuitate, ita nec etiam mortuus, potest in sepoltura ciuitatis, quia eadem ratio est mortuorum, quae viuorum, ita Hieronymus Buttige: in repet. l. quod te in fin. ff. si cert. pet. allegat. Bar. in l. 2 ff. de cadauer. punie. & ibi etiam vide per Apost. an vulnerans, seu spolians mortuum, dicatur eum offendere, et quid de spoliante mortuum, an incidat in poenam? & quid de sepelliente mortuum banditum an incidat in poenam? ibidem.

Et premium, de quo in hac constitutione, de cuius bonis debeatur an de bonis malefactoris, vltra praedicta vide Alex. in apost. ad Bart. in l. Senatus §. senatus num. 3. in vers. 2. nota in fin. ff. de iur. fisc.

Et quod premium datum capienti banditum non habeat locum in eo qui ratione officij ad hoc tenetur, firmauit Dec. in l. si filiusfam. num. 4. ff. si cert. pet. vbi format quaestionem: si fuerit proclamatum, quod quicunque ceperit banditum, vel malefactorem habeat tale feudum, an tali casu inhabilis ad feudum admittatur, & concludit tandem, quod sic, quia cum agitur de vtilitate publica, statutum, seu proclama generaliter intelligitur, nec recipit restrictionem de habilitate, quod procedit etiam, si materia fuerit poenalis.

Et ibi etiam videas in apost. quod premium constitutum capienti banditum, non debetur villae capienti, si capere tenebatur nec etiam debetur capienti casu fortuito, licet debeatur capienti ignorãter, quod tamen non procedit quando capiens ignorabat premium statuti, nec etiam debetur premium accurentibus ad rumorem, & banditum capientibus quem alius insequebatur, vt ibi plenè.

Et an interficiens banditum habentem fiduciam habitandi de qua est ignarus interficiens possit puniri, latè Bal. consil. 9. lib. 3.

Nec circa materiam illud omitto, quod tetigit Alex. in l. si ab hostibus in princ. ff. sol. matr. si generali statuto cauetur, quod occidens bannitum, habeat premium à communi, &

alio statuto caueatur, quod occidens aliquem de certis banditis puniatur dimidia eius pœnæ, qua puniretur si banditum non occidisset, quod occidens vnum de dictis certis banditis, non habebit premium quia primo generali statuto fuit derogatum per secundum spetiale & quod premium ex tali statuto non debeatur alicui qui malitiosè datoperam, vt illè bandiatur.

Banditus æquiparatur deportato Aret. in §. nemo. vlt. notab. inst. de capit. dimin.

Adde etiam, quod scientia occidentis banditum non debet attendi Bar. in l. fin. C. de crim. expil. hæred.

7 *An autem statutum puniens receptantem banditum puniat eum qui receptauit agnatum, vel cognatum, seu alium sibi coniunctum Bar. in l. eos ff. de receptat. & ibi vide bonam apost. subdentem, quid in vxore receptante virum banditum, & quid si banditus intulerit violentiam receptatori?*

Et an scientia occidentis banditum debeat attendi Bar. in l. inter omnes §. rectè nu. 4. & ibi apostill. de furt.

Et an interficiens non legitimè ex banditum, puniatur? Bar. in l. fin ff. de adult. & ibi Alex. in apost. vbi etiam tetigit de bandito tolerato occiso, quod puniatur occidens, & ibi etiam, quod impune potest occidi descriptus in banno, qui tamen erat cancellatus, sed ignorabatur, & ibi videas an impune possit occidi banditus, qui appellauit appellatione pendente, & quod sic & ibidem an occidens banditum qui habebat saluum conductum puniatur, & plura ibi allegat de occidente banditum si bandum non tenuit, an veniat puniendus, & de bandito offenso qui tamen per reformationem fuerat liberatus à banno, quod apparebat, non tamen à libro banditorum, an impune offendi potuerit, & vide etiam elegans cons. Bal. 142. hæc quæstio fuit, & c. 4. vol.

Adde etiam, quod differrentia est inter hostem, ex crimine lesæ Maiestatis, & hostem diffidatum, de quo in hac constitutione ita Bal. cons. 264. lib. 3.

Et an banditus possit conueniri in loco, à quo est banditus

Bar.

Bar.in l.adulter.in prin.ff. de adult.vbi quod sic.

Adde etiam, quod bandire, & diffidare idem sunt, vt impune possit occidi, & ideo talis diffidatus potest occidi impune quod procedit etiam in clerico diffidato, quia cum sit spoliatus omni priuilegio clericali, potest impune occidi fine alia degradatione, ita Angel. de Clauer. in sua summ. in vers. assassinus num. 2. & 3. cum seq. & allegat Angel cons. 13.

Et quod occidens descriptum in libro banditorum excusetur Bar.in l.1.§.1.nu.6.ff.de ventr.inspic.

Et dixit Bar.in l.2.C.quand.lic.vnic.sine iud.se vẽdic. quod statutum permittens ex banditum impune occidi, est introductum pro quiete communi, & dicitur illa vindicta publica, ex quo infert, quod si aliquis priuatus facit pacem cum ex bandito, & promittit non offendere cum postea offendit, non incidit in pœnam, nec dicitur rumpere pacem, & isto casu dicitur bonus dolus, & vide Bar.in l.3. de his, qui ad eccl. confug. vbi dixit, quod occidens aliquem in casu permisso non potest accusari, & talis exceptio impedit processum, & potest talis exceptio opponi per quemlibet tanquam vnum de populo, vt voluit Bar. in l. vbi pactum nu.10.C.de transact.

Et occidens banditum ex forma statuti, an dicatur infamis infamia facti. Bal.in l.Decuriones C.de his qui not.infam. Cur.in l.quod te nu.25.ff.si cert.pet.

Et quod banditus occisus non connumeretur in occisorum numero, voluit Bal. in l. Graccus C. ad leg. Iul. de adult. vbi etiam videas per eum an banditus petens bannum cancellari, tali petitione pendente, possit occidi et stante statuto, quod si quis duxerit bannitum, & præsentauerit, potestatem habeat habendi centum. Aliquis cepit banditum, & dedit militi potestatis, qui eum duxit, et præsentauit potestati, quis debeat habere illa centum? an is, qui cepit, an miles, qui duxit, Bal.cons.64.lib.2. vbi dixit, quod militi nihil debetur.

Et an in dubio clericus citatus coram iudice seculari teneatur

tur comparere, ita q si non comparet iustè banniatur, impune possit occidi vigore statuti vide Egid. de Mandal. in q. suis q. 1. quæ incip. Iudex secularis, &c. vbi tandem concludit, quod occidens est immunis ab omni pœna, licet bannum nõ teneat quia tamen authoritate iudicis fecit, excusatus est, cum Iudex iusto errore ductus bandiuerit, et ideo factum iudicis aliquem illaqueare non debet, ex quo enim per Iudicem, & ab omnibus habebatur, & credebatur banditus, occidens non fuit in culpa faciendo quod secundum comm. opinionem erat licitum, & cum non deliquerit, non tenetur aliqua pœna, vt vbi latius per eum.

Et stante statuto, quod banditus possit impune offendi, & quod banditus non audiatur, agendo, vel accusando, an si à bandito fuit offensus ex banditus, & offensus accusat, & accusatus excipiet, quod non debet audiri offensus, quia est ex banditus, & offensus replicat, quod cum ipse accusatus sit etiam ex banditus, quod non debet audiri vtrum admittatur talis replicatio vide Alex. in l. cum mulier nu. 8. ff. sol. matr. vbi concludit, quod non post Bar.

Et stante statuto, quod ex banditus ex delicto possit impune offensi, an si sit banditus ex contumacia possit offendi, & habeat locum statutum Bar. in l. § fin. in final. verb. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

Exceptio banni, quæ non potest opponi à reo, potest tamen opponi ab eius fideiussore, sicut potest etiam opponi qualibet alia exceptio quam banditus opponere non potest, ita Bal. in d. l. cum mulier. ff. solut. matr. 8. col. vers. quæro de vna alia quæstione.

Et pro concordante ad istam constitutionem vide cap. Regni. siue quis sit forbanditus sub rubr. de foriudicat. & Arno. meminit soliloq. 31.

Et quod valeat statutum, quod banditus impune possit offendi dixit Bal. in l. seruum quoque §. publice ff. de procur. in col. 3. post princip. in vers. modo, & iuxta prædicta, &c. & Socc. cons. 117. vol. 2. vbi an validum sit statutum, seu bannum, aliquod premium concedens occidẽti, et quod

pre-

premium quandoq; permittur capientibus, vel præsentatibus banditos, dixit Abb. in l. si seruus in fin. C. de his qui ad eccl. conf. & statutū, quod contumax habeatur pro confesso, non intelligitur quo ad qualitatem delicti, Anchar. cons. 409.

Addo etiam, quod banditus ab aliquo Judice Regio potest pro eodem delicto bandiri per M. C. V. vt in tit. vbi de crim. agi oport. ritu 205.

Sed an filij nati, & concepti post foriudicationem succedunt patri foriudicato, vide Dominum de Franch. dec. 202. num. 13. & per totum. 8

Sed quid si post bannum, et foriudicationem immediatè proximiores occupauerunt bona, quibus proximioribus per bannum erat ius quæsitum, ex quo banditus pro mortuo habebatur, vide in eadem decis. num. 10. & licet banditus cancellatus a banno intelligatur restitutus etiam ad bona fallit hoc quando cancellatio fit per viam gratiæ, item quando is, qui cancellauit non habebat potestatem restituendi vide eandem Dominum de Franch. dec. 312. num. 51. 52. et 54.

Et nota quod foriudicari potest quis etiam abreuiato tempore anni, & in causis arduis indistinctè seruatur de Frāch. ead. decis. 213. num. 31. & num. 36. vbi dicit hoc fieri de amplissima potestate Proregis.

Foriudicati bona transeunt in filios natos, vel conceptos tempore foriudicationis, & in parentes eius si supersint & ipsis deficientibus in Collaterales, semper ipso iure in ead. decis. 102. num. 22.

Et si foriudicati de facto eorū bona retineant etiam patientibus agnatis, quibus bona per eius delictum deferebantur ipsis agnatis nullum præiudicium infertur, ibidem nu. 28.

Foriudicati patris bona, quæ fisco per priuilegiū Neapolitanis concessū ablata sunt, vt filio quærantur, an necessario agnitio exigatur, vel ipso iure trāsibunt, ibidē nu. 5. & 23.

Foriudicati patris bona, vt filio acquirantur debet ante dānationem esse conceptus ead. dec. nu. 8. & 12.

Foriu-

bendant foriudicatum, vide latissimè Dominũ de Franch. in decis. 689. per totam, vbi pro, & contra sed residet, quod nõ.

Foriudicato nõ existente in posse Curiæ, an pro eius parte possit de nullitate sententiæ dici, latè per eundem Dominum de Franch. decis. 688.

An bona publicentur per lapsum anni, non expectata sententia foriudicationis, & an possit capi possessio bonorum confiscatorum propria authoritatè Lanar. cons. 45. per tot. latissimè.

Fiscus in Regno in bonis feudalibus, foriudicati quid habeat vide Regentem de Ponte decis. 23. nu. 13. & an in publicatione bonorum includantur feuda, et confiscationis pœna quando bona extra territorium sita includat latè idem Regens de Ponte in præalleg. decis. 23. 11

Banditus ob causam criminalem non exercet iurisdictionem Ann. in sing. 52.

Foriudicatus non moritur ab intestato, nec ei ab intestato succeditur Anna in all. 135. num. 2. & foriudicato succedens nõ succedit vt hæres, sed ex beneficio statuti ibidẽ nu. 8.

Banditi an efficiantur serui pænæ Fab. de Ann. cons. 9. num. 26. 27. 28. 29. et 31.

Banditus non potest exercere officium Fab. de Ann. cons. 80. num. 25.

Denique ad hanc materiam contra foriudicatos, & ad quos pertineat successio, vltra præallegata vide Fab. de Ann. cons. 13. num. 8. et num. 1. & cons. 9. num. 15. & 25. & Ann. patr. in repet. const. ter. vitæ hom. num. 151. vsque ad num. 147. vbi plures quæstiones pununtur ad materiã Et Regentem de Ponte cons. 69. num. 5. & 6. & 7. & Dominum de Franch. decis. 514. num. 5. Et quòd possit abreuiari tempus ad foriudicandum in delictis atrocibus, sic fuisse decisum iunctis omnibus Tribunalibus Refert Regẽs de Ponte in suo tract. de potestate Proregis fol. 30. num. 46. 417. & 48. 12

Hæc constitutio, quæ vult, quod foriudicatus possit impune offendi, prout latè dixit Dominus de Franch. decis. 113.

 etiam

etiam quòd fuerit occisus extra territorium bannientis, & quod si occidens hoc fecerit de mandato vxoris illius banniti cum qua postea contraxit matrimonium, & fortè eam cognouerit in vita, adhuc impunis erit occidens Dominus de Franc.decis.276.

Ad Const. Foriudicatorum bona. de Fisco succed. foriudicatis.

SVMMARIVM.

1 Hæreditat.delatæ quando fiscus vel banditus succedat.
2 An iura conditionalia veniant in confiscatione.
3 Pater, vel filius succedat.
4 An bona quæsita post bannum veniant in confiscatione.
5 Fœmina quæ renunciauit an computetur in numero liberorum.

1 *IN existente aliquo in banno, cuius bona sunt confiscata si aliquis ei coniunctus decedat, & sic ad banditum deferatur hæreditas, banditus, vel fiscus succedat? vide Bar. in l. si qua ff. de his qui sunt sui, vel alien. iur. vbi tandem concludit quod banditus succedit, & non fiscus, & generaliter an bona obuenientia ex bandito post bannum debeant esse sua, vel fisci, vide ibidem Alex. in apostill.*

Et an iura conditionalia, vel futura veniant in confiscatione, vide Angel. in tract. de malef. in verb. & eorum bona publicamus &c, vbi alia plura in ista materia.

Et quando iura conditionalia, vel futura veniant in restitutione, vide DD. in l. si constante §. fin. ff. sol. matrimo.

2 *Et an bona hæreditatis delatæ bandito, qui non adiuit hereditatem, veniant confiscanda vide Dec. in l. si quis iniquum § illud ff. quod quisq. iur.*

3 *Et an pro scripto filio, seu condemnato succedat pater, vel fiscus vide Aret. & Ias. in §. actiones instit. de act. & Bar. in l. si finita §. si de vectigal. num. 22. cum se. ff. de damn. infect.*

Et

Et an bona quæsita post bannum veniant in publicatione 4
Alex.cons.15.viso proc.in fin.vol.1.

Et an fœmina, quæ renunciauit computetur in numero li- 5
berorum in terminis huius constitutionis Dec. cons. 206. & quid si filius velit alere patrem foriudicatum de illis bonis an possit Bal. in auth. bona damnat circa fin. C. de bon. proscript. dixit, quod non potest, neque tenetur alere patrem. Cætera in hac materia diximus supra ad plenum in const. Pœnā meorū, & in const. Grandis vtilitas.

Ad Const. in locis demanij nostri. De instrum. & Notar

SVMMARIVM.

1 Instrumentum stipulatum per Notarium vassallum cuius sit validitatis.
2 Quæ requirantur ad creationem Notariorum.

INstrumentum stipulatum per notarium vassallum, quod nec prosit, nec noceat Baroni, adde Cap. Regis Ladislai quod quidem non procedit in testamentis, et codicillis, ita Bal. in l. testamentum sub num.4. C. de testamen. nec in obligationibus apud acta Curiæ, vt per Dominum de Franch. decis. 118. 1

Adde circa creationem Notariorum, & eorum qualitates, 2
quæ requirantur Couarr. pract. quæstione cap. 19. nu.4. sed hodie hæc constitutio recessit ab aula circa numerum notariorum, & quò ad terras demaniales.

Ad Const. legge præsenti. De dandis Adu. pupillis, & miserabil. personis.

SVMMARIVM.

1 Pauperibus litigantibus quando debeantur subministrari expensæ.
2 Et per quem.
3 Et an non solum expensæ litis, sed etiam alimenta.

1 ADde, quod pauperibus litigantibus debent subministrari expensæ per Curiam tex. in auth. de mandat. Princ. §. si tibi & gl. in cap. statutum §. insuper de rescript. in 6. & Abb. in cap. ab omni de vita, & honest. Clericor. & Par. de Put. in suo tract. de sindic. in verb. expensæ, & in verb. carcer. §. licet dicatur.

2 Quin immo pauperibus litigantibus debent subministrari expensæ per partem aduersam, cum qua litigat, vide Afflict. decis. 11. & ibi addita per Vrsill. & latè Couar. pract. q. cap. 6. Aret. in cap. si quis testium col. 2. de testib. Corn. cons. 85. num. 2. vol. 3. Lup. in cap. per vestros §. 39. de donat. inter virum, & vxor.

3 Et ne dum expensæ litis sed etiam alimenta Guid. Pap. decis. 561. ac etiam debentur debitori, cuius bona fuerunt sequestrata per creditores l. fin. cod. de ord. iud. quod quotidie practicatur in R. C. & vide in hac materia text. in l. Imperatores ff. de tut. & rat. distr. & Bal. in l. qui de inoff. ff. de inoff. test. & multos casus, in quibus fit prouisio alimentorum lite pendente enumerat Rebuff. in tract. de sent. prouis. in præfatione mult a per Cephal. cons. 128. vol. 1. Ioseph. Ludou. dec. perus. 46. in 1. par.

Ad Const. Officiales Reip. de pæna pecul.

SVMMARIVM.

1 Perceptores Prouinc. arcem ad quid teneantur.
2 Quando peculatus pœna locum habeat.
3 Quando officiales habent regressum contra alios Ministros participes.
4 Qua pœna puniantur vtentes pecuni. fiscali.
4 Pecunia fiscalis à quo possit per fiscum auocari.

1 DEclarabis istam constitutionem, vt pulchrè scribit Iacob. de Beluis. in sua pract. crimin. sub rubr. de furt. fol. 28. col. 1. in tit. leg. Iul. pecul. &c.

Et ad istam materiam de officialibus pecuniarijs, vt sunt Perceptores Prouintiarum, ne penes ipsos Regia

gia pecunia detineatur hinc ortæ sunt instructiones, quod teneatur transmittere bilancia exactionum quolibet mense ad Regiam Cam. Summ. quæ practica sumpta est ex tex. in l. apparitores C. de exact. trib. & l. Diuus C. de suscept. & præposit. lib. 10. vbi est casus: Qui ministri pecuniarij demum quolibet anno postea præsentant ipsorum computa in Regia Camera vbi liquidantur, quod pariter sumit originem ex tex. in l. 3. C. de exequut. & exact. lib. 12. & pract. de super exactionibus quæ quandoq; fiunt per Perceptores, sumpta est ex tex. in l. vnica C. de superexact. eod. qui puniuntur pœna dupli quando sine violentia, & dolo, alias pœna quatrupli.

Deniq; circa hanc materiam pœnæ peculatus ad defensionẽ officialis, inquisiti de subtractione pecuniæ regiæ, vel in vsus proprios ergatæ, & de omnibus pœnis, & de practica, & obseruantia Regiæ Cameræ Summariæ, vide copiosè scripta per Regentem de Ponte cons. 22. pro magnifico Sansone, & decisione Collateralis Consilij Settima. 2

Et an iste Officialis pecuniarius habeat regressum contra alios suos ministros participes de fraude cum ipso, si fuerit condemnatus, & quid fuerit iudicatum contra scribam portionis ad materiam l. ex pacto ff. de negot. gest. in qua decisione tota materia explanatur, & qua pœna puniuntur, Ministri pecuniarij, vt sunt Perceptores Prouintiarum si in proprios vsus vel in mercimonijs fiscalem pecuniam expenderunt, quod interesse soluant ex retardata solutione, & quomodo fiscus pecuniam fiscalem auocare possit ab illis, qui eam receperunt, siue titulo lucratiuo, siue onoroso ad materiam l. pecuniam C. de priuil. fisc. vide eundem Regentem de Ponte in suo opere de potest. Proreg. in tit. de regal. imposit. fol. 665. cum seq. 3 4

Et de pecunia fiscali exacta, & conuersa in alios vsus vide, quæ scripsit Peregr. de iur. fisc. lib. 6. tit. 3. num. 5. & an Minister pecuniarius possit eam soluere creditoribus fiscalibus absque mandato superioris ibid. & pecuniam fiscalem solutam posteriori creditori, an fiscus prior credi- 5

tor

tor auocare possit ibidem num. 6. quid autem in priuato creditore anteriore ibidem nu. 7.

Et quod fiscus auocet pecuniam exactam per posteriorem si extat per hypothecariam, et si non extat per conditionem & lege si est consumpta, late per Regium Consiliarium Io. And. de Georg. in sua alleg. 39. per totam, vbi suo more doctissime scribit.

Ad Const. statuimus. De off. mag. iust.

SVMMARIVM.

1 Quando liceat pupillo, & viduæ variare.
2 An particularis possit iurare per horrescenciam contra vniuersitatem.
3 Interdicta iurisdictione generaliter quod non intelligatur in causis pupilli, & miserab. person.
4 Quod a decreto paupertatis non appellatur.
5 Quid in Clerico.
6 Quid de pupillo habente patrem.
7 Quid de virgine similiter patrem habente.
8 Et quoties possit variari.

1 *AD verficulum huius constitutionis nec non, et miserabilium personarum quarum est priuilegium forum eligere, adde quod licet viduæ, & pupillo variare Afflict. hic & Io. de Neuiz. in sua silu. nupt. in verb. in dubio pro cõmuni iudicandum fol. 25.*

2 *Sed an si particularis agat contra vniuersitatem possit iurare perhorrescere potentiam aduersarij, & recurrere ad supremum Iudicem vide text. in cap. statutum §. cum vero Actor de rescript. in 6. & ibi Franc. vbi etiam quid si aliquis agat contra collegium.*

3 *Aduerte etiam, quod si sit interdicta, seu prohibita administratio, seu iurisdictio alicui iudici generaliter, nihilominus põt cognoscere de causis pupillorũ, & viduarum, quia ista non videtur prohibita, extat cap. Regni, incip. quia nulla, &c.*

4 *Et quod Iudex procedens in causa, & pronuntians aliquem pauperem, seu pupillum, à tali pronuntiatione non appelletur nec contrarium probari possit, vide Cap. Reg. incip. de violentijs.* Et

Et quod Clericus habeat fori electionem aduersus Officiales Regios habentes proprios Iudices, vide Cap. decis. 160. 5

Et quod pupillus qui habet patrem, quia dicitur pupillus in propriè, non gaudet priuilegio fori electionis vide glos. in l. 1. C. quand. Imper. in vers. si contra pup. & ibi Paul. de Castro, & Afflict. in const. l. præsenti, & plura ad materiam, vide per Petr. Belluc. in spec. princ. fol. 120. 6

Et in materia priuilegij l. vnic. C. quand. Imper. addo. quod virgo gaudet eod. priuilegio etiam si habeat patrem, vide Dom. de Franch. decis. 100. vbi omnes referuntur. 7

Et quoties possit variari, & quid obseruetur per fiscum quando petitur variatio, vide ibi, pupillus tamen minor quatuordecim annorum existens in potestate patris, vel aui non guadet hoc priuilegio, idem Domin. de Franc. dec. 161. 8

Hæc constitutionem corripit text. in l. 1. quando Imper. vide Dominum de Franch. decis. 257. num. 2. 5. quæ constitutio concedit beneficium mulieribus indistinctè secundum eundem de Franch. decis. 233. num. 3.

Et hæ constitutiones Regni in beneficium pupillorum non præiudicant alijs de iure commune priuilegiatis secundum Vincentium de Franch. decis. 608. num. 4.

Ad Const. Edictorum. De literis citatorijs.

SVMMARIVM.

1 Dominus feudi degens extra Regnum an possit citari in domo feudi, & quis pro eo possit comparere.
2 An sit necessaria incusatio contumatiæ.
3 Quando res tangit multos quomopo sit facienda citatio.
4 Quomodo per edictum, vel extra regnum.
5 Citatio an requiratur in relatione expertorum, & quid in præambulo.
6 Citandus est qui principaliter debet interesse.
7 Et quando sufficiat citari procuratorem.

SI Dominus feudi degit extra regnum, an possit citari in domo feudi, & an pro eo comparens etiam non procurator habeat terminum ad denunciandum vide Iser. in cap. 1. de controuers. inter dominum, & agn. de benef. 1

Et

Et Luc. de Penna in l. quicunque C. de diuers. off. lib. 12. dixit quod in causa requirente celeritatem, & tempore belli valeat mandatum sine peremptorio, & sine clausula iustificata.

2 *Et an sit necessaria incusatio contumatiæ, vide omnino per Andr. in cap. 1. de controu. inter vasall. & al. de benef.*

Et quid operetur citatio ad totam causam, & singulos actus singulis diebus, & horis Alex. in l. qui ante calendas ff. de verb. oblig.

3 *Et quando res tangit multos quomodo sit facienda citatio, & quos sufficit citari, omnino Io. Faber. in § fin. instit. de pœn. tem. litig.*

4 *Et quando quis possit citari per edictum, Io. Faber. in §. fin. inst. de actio. & Bar. in const. ad reprimendum in verb. per edictum, & vide Curt. ad legem & peremptorium num. 10. ff. de iud. num. 4.*

An incusatio contumatiæ sit necessaria, vide Pragmaticas de relat. cit.

Citatio pupilli quomodo sit facienda Ann. in sing. 394. & nota, quod contumax amittit declinatorium fori Ann. in sing. 120. & contumax post annum an audiatur, & an dicatur fictè confessus, vide Io. Anton. de Nigr. in cap. regni fine num. 11. & num. 23.

Citatio per edictum, vt qui sua putauerit interesse qualiter sit in Regno, vide eund. de Nigr. in cap. ad regale fastigiũ num. 2. & an arctet quoad præiudicium personæ, vel rei ibidem num. 11.

Citatio extra regnum contra rebelles quomodo fiat vide eundem in Cap. regni ad vendictam num. 23. & an citatio sit necessaria in notorijs, vide eundem in cap. & si frequenter num. 10.

Citati an possint constituere Procuratorem, vide eundem in c. studio num. 6. & in cap. item quód Iustitiarij num. 1. 2. & in reassumptione instrumenti an debeat pars citari, vide eundem in cap. ne personarum num. 3. et 14.

5 *Citatio an requiratur quãdo experti referũt Ann. in sing. 78*

Citari

Citari non debet quis de consuetudine in præambulo, Ann. in alleg. 19. nu. 13. fallit tamen in casu, vt not. num. 15. vide Dominum de Franch. in d. 204. per tot.

Sed an requiratur citatio in agnitione bonorũ possessionis vide eundem de Franc. in ead. dec. 204. nu. 14. & Regentem de Ponte consil. 20. per totum.

Citatio à delegato cum inserta forma an valeat, Ann. in alleg. 24. nu. primo, & 4.

Citatio non requiritur quando Princeps prohibet administrationem Ann. in alleg. 25. num. 10.

Citandi non sunt hi, qui non sunt principales, licet inconse- 6 quentia litis definitio attingere potest Fab. de Ann. in consil. 18. num. 23.

Citatio potest fieri cum litteris Iudicis rei sitæ, de Franch. d. 7 177. nu. 3. Citatio Procuratoris quando sufficiat in eadem decisione nu. 5. 6. Citatio an requiratur in interdictione Bonorum, & quid in notorio, vide Regentem de Pont. cons. 42. num. 35. 36. & 44. Citatio non requiritur quando Princeps procedit ex certa scientia, & ex plenitudine potestatis idem de Pont. consil. 24. nu. 70.

Et ad materiam huius constitutionis, vide Marant. in 6. par. 1. memb. in tit. de citat. & foll. in sua pract. Crimin. in verb. accusantur contumaciæ, & in verb. audiãtur excusatores. Et quæ debeat continere hæc citatio verbalis, dic. quod sex requisita, vt per Marant. loc. præcit. nu. 52. Sed an in ciuilibus possit fieri citatio realis ibidem num. 49.

Sed quomodo possit quis citari extra Regnum? quærit hic Affl. n. 13. post Andr. qui latè hanc materiam per plures quæstiones examinat, de quo etiam loquutus fuit Didac. Peres ad leg. part. tit. 2. lib. 3. ordin. q. 3. qui reassumit tres articulos. In hoc tamen Regno solet implorari bracchium in ciuilibus simpliciter, sed in criminalibus cum causæ cognitione, sed rebelles extra Regnum possunt citari in regno vt per Affl. hic, qui allegat cap. Regis Ferdinandi quæ est Pragmatica prima in tit. de citation.

SVMMARIVM.

1 Fructus pendentes, an dicantur res mobiles.
2 Quod citatio fieri debeat ſuper crimine.
3 Baronibus contumacibus quando ſequeſtretur iuriſdictio.
4 Et an facultas nominandi iudicem.
5 Actiones, & debitorum nomina an inter mobilia computentur.

1 *FRuctus pendentes in materia huius conſtitutionis an dicantur res mobiles, ita quod veniant in contumacia vide Afflict. in cap. 1. de pac. tenend. & quid ſi ſunt bona mobilia exiſtentia extra territorium, vide omnino Alexand. conſ. 31. vol. 1.*

2 *Et aduertas, quod ipſum oportet citari ſuper crimine, ideſt ad capitula Bar. in extrauag. ad reprimendum in ver. ſuper dicto crimine facit conſtitutio edictorum, & conſtitutio citationis literæ in fine, & ideo citatus ad informandum non condemnatur, niſi ad pœnam contentam in mandato, & facit hæc conſtitutio, dum ſequitur, quod poſt annum fit foriudicatio, quæ non fit niſi ſequuta contumacia ſuper receptione capitulorum.*

3 *Et an Baronibus contumacibus propter delicta quibus imponi poteſt pœna publicationis bonorum poſſit ſequeſtrari poſſeſſio iuriſdictionis ſtatus, vide Capy. dec. 131. vbi fuit deciſum, quod ſic, & ita in dies practicatur, ad idem facit Iſer. in conſt. Clementiæ Imperia. nam propter contumatiam non poſſunt ſtare in Curia ſine dedecore, dicit Andr. in cap. 1. §. An ille, qui interfecit fratrem Domini ſui, & propria iuriſdictione ſuſpenduntur, & Prorex ponit officialem, qui interim iuſtitiam adminiſtrat, vt eleganter declarat Frecc. in auth. 29. Bar. & Lipar. ad Andr. in c. 1. de milito vaſſall. qui contumax eſt per illum textum ſed comparente demum Baronum, vel quomocunq. eo exiſtente*

carce-

carcerato, tollitur suspensio, Andr. in const. Regn. Clementia per tex. d. cap. 1. de mil. vasal. qui contum. est ad idem Ann. in sing. 52.

An autem si Baro habeat facultatem nominandi in aliqua terra demaniali Judicem, cui quidem Iudici facta demum nominatione, titulus, & commissio expeditur à Prorege an si iste Baro sit effectus contumax perdat hanc facultatem nominandi, quod non per tex. in l. cum pater §. hæreditatem ff. de leg. 1. & in l. ex facto § si quis rogatus ff. ad trebell. Dec. cons. 525. & ita fuit decisum in Collaterali Consilio, prout refert Regens de Pont. in tract. de potest. Proreg. fol. 10. cum præced. 4

Addo etiam, quod per priuilegium Neapolitanis concessum, quod eorum bona non publicentur nisi in crimine læsæ Maiestatis, & Heresis, non est derogatum huic constitutioni de Franch. decis. 102. num. 13. in qua Dec. etiam vertebatur dubium an filij nati, & concepti post deportationem, vel foriudicationem succedant patri foriudicato, vel deportato, &c.

Denique ad hanc constitutionem, quod bona inquisiti sint adnotanda, vide latissimè Dominum de Franch. decis. 516. num 6.

Et ad primum quæsitum, quod fructus pendentes non veniãt in contumacia, quia fructus pendẽtes, vel futuri censentur esse pars ipsius rei immobilis, in proprijs terminis huius constitutionis consuluit Gram. cons. 52. in causa nobilis num. 9. vbi loquendo in terminis huius constitutionis dicit quod annotatione bonorum inquisiti, & contumacis facta per Curiam breuiter & summariè absque dilatione, debent audiri concurrentes, seu prætendentes ius habere super eis contra fiscum, & quod annotatio prædicta, seu descriptio bonorum inquisiti fieri non potest, nisi prius ipso citato, & contumace effecto, vt ibi per eum num. 1. & 2. cum seq. & adde prædictis Alber. in l. diuo pio §. in venditione ff. de re iud. vbi dixit vsumfructum inter immobilia computari arg. leg. fin. C. de præscript. longi temp.

Et an actiones inter mobilia, vel immobilia computentur vide Rom. in conf. 509. circa propositam consultationem, &c. num. 16. & 18. & Bar. in l. 1 in fin. C. si aduer. transf.
Et nomina debitorum an connumerentur inter mobilia, vel immobilia? Abb. in auth. hoc ius porrectum C. de sacrof. Eccl. & in l. ad eum ff. de donatio. vbi an publicatis, vel legatis omnibus bonis mobilibus, vel immobilibus alicuius, intelligantur legata, vel publicata nomina debitorum. Adde tamen quod annui redditus computantur inter immobilia ita Alex. in apost. ad Bar. in l. sciendum num. 10 ff. qui satisd. cogant.

Ad Const. Minorum. De rest. Minorum.

SVMMARIVM.

1 An minor pendente iudicio effectus maior restituatur.
2 An in causa liquidationis concedatur hæc restitutio.
3 Quando liceat contraria articulare.
4 Quid si maior succedat minori, & è contra.
5 An ad consortem extendatur.
6 Quid in repulsa.
7 Vel præparatorijs Iudiciorum.
8 Et in quibus casibus non concedatur.
9 Et nu. 9.
10 Et an possit renunciari restitutio in damnum maioris.

1 *EXornando materiam huius const. An minor in principio iudicij effectus maior pendente iudicio restituatur in integrum Afflict. decis. 210. etiam in causa lucratiua Vinc. de Franch. decis. 17.*

Et minor 18. ann. maior tamen 12. quod in iudicio possessorio possit esse sine curatore Affli. decis. 283.

2 *Sed quod in causa liquidationis bonorum non procedat hæc constitutio quando in causa principali fuerunt concessa beneficia idem Afflict. decis. 35. & latius decis. 114. vbi quod personis hic enumeratis bis tantum conceditur restitutio, quæ hodie ex vetusto vsu primum, & secundum beneficium appell. et Andr. in const. in const. obscuritatem.*

3 *Et an in primo, & secundo beneficio licitum sit ponere, & articulare*

ticulare de directo contraria. Afflict.decis. 87. & aduersi- rio prosit idem in const. obscuritatem 4.not.in 4. quæst. etiã non obstante conclusione decis. 216. limitando cap. fraternitatis extr. de test.

Quid si maior succedat minori an ei competat hoc beneficium, & è contra Capyc.decis. 109. & Afflict.decis. 211. & 212. 4

Quodq. hoc beneficium ad consortem non extendatur nisi rei indiuiduitas in qua sunt consortes aliud inducat, quia tunc est speciale quod extendatur Socc.cons. 110. vol. 4. Affl. in d.const.obscuritatem 4.not.q. 11. & dec 89 et 213. 5

An autem possit instari contra minores quod beneficium petant vt sic de cætero non vtantur Imol. in clem. 1. col. fin. de rest. in integr. & Capyc.decis. 110.

Nunquid autem rescissa conclusione per beneficium possit peti repulsa testium examinatorum in primo termino idem Capyc.decis. 157. 6

Quodq. in causa repulsæ non detur restitutio in integrum decis. 67. & Affli. in const. obscuritatem 4.not.q.8.

Et in præparatorijs iudiciorum an detur hæc restitutio Capyc.decis. 13. & 53. 7

Quod non concedatur hoc beneficium aduersus exceptionem declinatoriam fori licet competat ad opponendam exceptionem perentoriam ante litem contestatam opponi omissam Afflict. in d.const.obscuritatem 4.not.q.6. 8

Nec procedere hanc const si sponsæ minoris fuerit constitutum dotarium seu antefatum per minorem quia hoc casu non restituitur vt per Affl. in const. mulier quæ dotarium 2.not.q 10. 9

Et an possit minor renunciare restitutioni in præiudicium maioris Franc.decis. 140. nu. 6. 10

Ad Const. Probationum. De prob. & & testi. ante lit. cont prod.

SUMMARIUM.

1 Creditor conditionalis, an possit petere quid examinētur testes ad perpetuam rei memoriam.

2 Quando possint recipi tales testes, & quibus præcedentibus.

3 Quæ

3 Quæ citatio requiratur.
4 Et quis Iudex possit examinare.

1 *Creditor conditionalis an possit petere quod examinentur testes ad perpetuam rei memoriam vide test. in l. lege aquilia si deletum chirografum ff. ad l. aquil. & Aret. in cap. significauit de test.*

2 *Quando possint recipi testes ad perpetuam rei memoriam, quæ requirantur, & quid si pars aduersa contradicat Bald. cõs. 384. vol. 3. vbi an tales testes recepti corã arbitro, fidem faciant in alio iudicio, & cons. 482. lib. 4. vbi quid in conditionali legato vel in diem*

An id procedat tam ex parte rei, quam actoris Bart. in l. de ætate, num. 3. ff. de mino.

Et an lite non contestata possint examinari Corneus cons. 168 vol. 2. quæ requirantur, et quando publicari possunt cons. 172. eod. vol. Quodque super testamento, & codicillis possint examinari cons. 298. vol. 1.

3 *Quod sufficiat citatio ad domum aduersarij pro dictis testibus examinandis. Affl. in const. citationis litera 3. not.*

4 *Et iudex qui est deputatus ad cognitionem causæ censetur etiam deputatus ad examinandum tales testes quia hoc est præambolum ad causæ expeditionem Bart. in l. cum hi §. transactiones ff. de trans. nisi ex iusta causa coram alio iudice fuerint examinati iuxta l. quoties C. de naufrag. lib. 11.*

Ad Const. contumacẽ. De pęna contumaciæ in ciuil. causis.

SVMMARIVM.

1 Contumax quando patiatur immissionem ex primo decreto.
2 Hodie quid seruetur in regno.
3 Creditor cum assensu potest exequi super feudalibus.
4 Creditor in actione personali an immittatur in possessionem feudi.

Ad

AD cognitionem istius constitutionis adde quod 1
contumax patitur immissionem ex primo decreto, & decretum interponitur officio iudicis implorato, vt per Cyn. in l. 2. C. de bon. aut. iud. possid. & debet constare de contumacia, vt per Bart. in l. hoc autem §. 1. ff. eod. tit. & triduo post incusationem contumaciæ saltim debet liquere de debito.

Hodie autem hæc constitutio recessit ab aula quia iam non 2
fiunt istæ immissiones ex primo, & secũdo decreto nisi quoad adiudicationem quando agitur iure assistendi seruata forma reg. pram. & primo loco in actu esequutionis post latam sententiam vult hæc constitutio quod fiat esequutio super bonis burgensaticis, deinde vero super bonis feudalibus, & ita hodie seruatur.

Est tamen verum quod si creditor habet assensum potest esequu 3
tionem facere super feudalibus, si autem non habet assensum potest possessorem feudi cogere ad vendendum iuxta tradita per Andr. in const. si quis post litem, & per Lofred. cons. 14. num. 73. & cons. 46.

Immo creditor in actione personali immittitur in possessionem 4
ipsius feudi, vt dicit Regens Lanar. cons. 12. sed si feudarius debitor habeat feuda titulata, & non titulata proceditur ad venditionem prius bonorum non titulatorum, & demum ad venditionem feudorum titulatorum, vt per Minad. in const. regn. in aliquibus in princ. in verbo Comitum & Baronum nu. 42. & 43. & decis. 13.

Ad Const. Quisquis de burgens. de reuoc. transea.

SVMMARIVM.

1 Quis dicatur burgensis.
2 Quid debeat probari in reuocatione vassalli.
3 An possit interdici vassallo abeunti alienatio bonorum.
4 Et quis cognoscet de tali causa.

Quis

1 QVis dicatur burgensis in materia huius constit. Bened. in cap. raynucius de testam. in vers. et vxorem nomine Alesiam. num. 300. Bal. & Affl in præludijs feud. in 13. col. Paris de Sind. de excess baronum.

2 Vbi quid debeat probari in reuocatione vassalli a terris demanij, & quando a terris baronis, ibiq. collige limitationem, & an perdat bona quæ habet in terra baronis.

3 Et quid si baro videt quod vassallus vult aufugere, et ad alium locum accedere ad habitandum an possit interdicere alienationem bonorum Bart. in l. de pollicitationibus ff. de pollicit. Qñ vassalli dicantur angarij, & perangarij Capyc. dec. 168.

4 Et si potestas vnius ciuitatis vult vendicare ciuem vel incolam suum, qui transiuit ad aliam ciuitatem, quis cognoscet de tali causa, & an vendicando debeat exprimi in quo sit subditus Alber. in l. incola prope finem, & l. de iure ff. ad municipalem, & multa ad materiam vide per Affl. decis. 265.

Ad Const. Consuetudinem prauam. De rei act. & except.

SVMMARIVM.

1 Res feudales an per solam contumaciam amittantur.
2 Quid in prætendente ius ad rem feudalem.
3 Feudum an quid reale sit, vel personale.

1 AN per solum bannum, & contumaciam tenentium rem feudalem, & non comparentium amittantur res feudales Affl. in cap. 1. §. item si quis feudum 6. col. quib. mod feud. amitt.

2 Et an etiam non possidens prætendens ius ad rem feudalem debeat comparere ad emantionem bannorum Bal. consil. 466. Andreas feudatarius vol. primo.

3 Et feudum an quid reale sit vel personale, an seruitus realis vel personalis, quæ dicantur partes singulares, & quotitatiuæ feudorum, & quomodo intelligatur quod de excadentijs baro disponat, et an res reddititia feudo dicatur feudalis Capyc. in c. imper. col. 113. de prohib. feud. alien. per Feder.

Ad

Ad Const. Menomachiam. In quib. cas. pugn. locum non habeat.

SVMMARIVM.

1 Duella quomodo prohibita.
2 Quando sint permissa.
3 Quid de astantibus duello.
4 Et quid hodie.

AD materiam huius const. vide Ias. notabiliter loquentem in l. ex hoc iure gentium num. 30. & 31. ff. de iust. & iure, & Dec. consil. 487. Duella quod sint prohibita sub crimine lesæ 1 *Maiestatis Affl. dec. 265. Andr. in c. 1. de pac. ten.*

Quando sint permissa Petrus Bellu. in specul. princ. 27. 2 *rubr. fol. 137. & Io. Fab. in §. per contrarium inst. de hæred. quæ ab intest. def.*

Et an astantes in campo adhoc destinato puniantur, & quid 3 *si est consuetum in regione Io. Fab. in §. 1. inst. de leg. aquil.*

Et an de iure causa honoris sit licitum duellum Curt. iun. 4 *consil. 173. & Ias. tangit in d. l. ex hoc iure num. 31. cum seq. Hodie adest pragmatica Carol. V. prohibens duella.*

Ad Const. Hostici exceptionem de except. Hostic. pon.

SVMMARIVM.

1 Quando habeat locum ista exceptio.
2 Et in quibus militibus.
3 An in vxore militis.
4 Et an in esequtiuis obstet ista exceptio.
5 Quid ve in spolio de recenti.
6 An ista exceptio prosit etiam fideiussoribus.
7 An authori laudato.
8 Et in quibus casibus.

1 SI in instrumento fuerit renunciatum non potest opponi ista exceptio. Ita sæpe in consilio iudicatum, & in reg. Camer. in causa Marchionis Montisnigri referente D. Petro de Castellet Regente integerrimo, Eiusdemque Reg. Cameræ Promagno Camerario meritissimo

2 Et an habeat locum in militibus naualibus, & maritimis collige decisionem ex testatis per Ripam in l. miles ff. de re iud. nu. 6. & latius in l. centurio ff. de vulg. & pupill. vbi quid in Pedestribus, & quid in Auentureriis.

3 Quid si vxor militis hanc exceptionem opponat Capyc. decisi. 176.

An miles conueniens alios possit reconueniri decide ex doctrina Angel. in l. 1. §. hæc autem stipulatio ff. si cui plus quam per l. falc. in 3. limit. ad §. donec.

4 Et an in esequtiuis obstet exceptio hostica, dicas quod quando requiritur causæ cognitio non obstat per doctrinam Bal. in l. fin. §. donec C. de iur. delib. & Aret. in c. fin. de iudic. col. pen. in princ. cum seq. vsq. ad finem.

Et in dicto §. donec tangunt Alex. & Iacob. de San. Georg. an habeat locum retorquere in alia causa.

5 Quandoque de recenti fuit facta spoliatio quod hostici exceptio non habet locum notat Affl. dec. 84.

Vidde Frecc. dum tractat de offi. magni ad mirati num. 5. An seruiens in mari hac exceptione gaudeat, & quid in seruientibus per substitutum, & quid in litigante per procuratorem, & an contra mulierem petentem dotem Capyc. in inuest. feud. cap. feudorum exceptiones §. hostici, & decis. 76. et 172. Franch. decis. 28.

6 Quod exceptio ista non solum prodest principalibus sed etiam fideiussoribus vt per litterã regis Roberti quæ incipit Ioann. de Haya.

Et licet conuentus gaudeat hostica exceptione tamen prohibetur ipse agere prout testatur fuisse decisum Io. Vinc. de Anna alleg. 75.

An

An autem hæc exceptio prosit authori laudato iddem Anna sing. 171. referens se ad casum decisum in Reg. Cam. 7

Sed hæc exceptio non prodest quando actor, & reus essent in exercitu vt habetur in hac constit. licet Capyc. impugnare videatur. Nec in his quæ commiterentur, vel contraherentur in exeritu. Nec vbi agitur de esequtione sententiæ, nec in vxore cuius vir commoratur in exercitu vt per Capyc. dec. 16. 8

Ad Const. Cum per partes apuleæ. De animalibus in pascuis assignandis.

S V M M A R I V M.

1 Valet consnetudo pasculandi in teritorio alieno.
2 Quid sit fida.
3 Et quanto tempore præscribatur.
4 Habens ius pascendi an possit prohibere reduci teritoria ad culturam.
5 Ius pasculandi quod debeatur pro reta prædierum.
6 Quæ dicantur pascua publica, & quæ priuata.
7 Vniuersitas quando possit vendere defensam.
8 Et quando dominus.

Consuetudo pasculandi in teritorio alieno quod valeat Soccy. consil. 15. vol. 3. & Dec. consil. 550. 1

Et quod montes, aquæ nemora, & pascua sint baronum dixit Lucas de Penn. in l. 2. C. de feud. limotro. lib. 11.

Et quod veniāt etiam si non sunt expræssa in priuilegio Corn. consil. 321. 4. vol. Afft. in c. imperialem §. præterea ducatus Bal. consil. 410. lib. 5. Soccy. consil. 166. Iacobi in suo tract. feud. vers. & cum fluminibus.

Quomodo debeat probari communio vniuersitatum, & quid debeant probare testes Loffred. cons. 25.

Quid sit fida, & de eius materia Loffred. consil. 44. 2

Quomodo probetur prædia esse de confinibus, & teritoria alicuius loci Brun. consil. 34.

Et quando animalia damnum dantia debeant liberari cum cautione, vel soluta fida Capyc. decis. 45.

Et quod vnus potest habere ius fidæ, & diffidæ in territorio, & alius corpus teritorij, eiusq; dominium Capyc. decis. 96.

3 *An ius pascendi in alieno territorio quæratur spatio 40. annorum Aym. Crauetta consil. 4. & ibi quod non licet facere clausuram in præiudicium habentium ius pasculandi, & quod possunt destruere propria autoritate.*

4 *Habens ius pascendi seu fidæ, an possit prohibere quod teritoria inculta reducantur ad culturam Veronen. in suo tract. de seru. tit. de seru. ius pascen. fol. 25.*

Quid si vnum pascuum sit commune omnibus ibi habitantibus, & qui ibi modicas habet possessiones teneat multa animalia ita quod habentes magnas possessiones non possint vti illo pasculo quod possint intentare vtile iudicium communi diuidendo vt quilibet pro quantitate possessionum vtatur si ne alterius præiudicio Alber. in l. imperialem ff. de seruit. rust. præd. vbi quod modus possessionum debet intelligi secundum æstimationem, & valorem non autem pro numero perticarum vt vulgo dicitur seu iugerum.

5 *Et quod tale ius pasculandi in aliquo loco debeatur pro reta prædiorum, et si prædia alienantur quod transeant cum eis idem Alber. in l. plures ff. de seru. vend. vbi quod peti debeat per confessoriam actionem.*

6 *Quæ dicantur pascua publica, & quæ priuata C. de pascuis pub. & priu. lib. 11.*

An autem transeuntes possint equos suos pasculare in alieno teritorio And. in §. fin. de pac. ten.

Et quod habens ius pasculandi per præscriptionem non possit prohibere dominum ne reducat ad culturam Aym. consil. 292.

7 *Et an vniuersitas possit vendere defensam in præiudicium dominorum animalium Capyc. dec. 152.*

An pascua sint domini. vel ciuitatis Aym. consil. 154.

8 *Et an dominus possit vendere saluo vsu vassallorum quod superest Ripa in l. quominus ff. de Flumin.*

Jus pascendi quod præscribatur spatio temporis cuius non est memoria hominum in contrarium Dec. cons. 483. in fi.

Sed

Sed quando competit ratione personæ, & non rei præscribitur minori tempore. Aym. consil. 4. num. 5.

Et quando præscribitur cum aliqua solutione per decem annos præscribitur Guid. Pap. decis. 573. & ad materiam Calcan. consil. 34. & Lanarius consil. 98.

Ad Conſt. Varietates. De consid.iniur. temp. & person.

SVMMARIM.

1 Iniuria facta clerico dicitur facta Ecclesiæ.
2 Clericus habet fori electionem.
3 Et an contra Barones habentes priuilegium in Ecclesiasticas personas.
4 Pro officij, & dignitatis tuitione datur actio iniuriarum.
5 Et de iniuria quæ fit per famosum libellum.

SI iniuria fit clerico quod dicatur facta ecclesiæ 1 *Vinc. de Anna in alleg. 146. num. 6. & 7. Et clericus tunc habet fori electionem ibidem. Et an contra Barones habentes priuilegium* 2 *contra miserabiles personas, & ecclesiasticas,* 3 *vide decis. Felicis de Rubeo relatam per Fabium de Anna ibi in additione, vbi decisum testatur quod non.*

Pro officij, et dignitatis defensione quod detur actio iniuriarum 4 *si quis eam impediat Bal. in l. obseru. §. antequam ff. de off. pro cons. immo is cui honor impeditur potest manu armata resistere ex reg. l. vt vim ff. de iust. & iur. latissime Fab. de Anna in suo consil. 7. nu. 18. & 19.*

Et de iniuria quæ fit per famosum libellum vide Vinc. de 5 *Franch. decis. 533.*

Ad Conſt. Ea quæ ad decus.

SVMMARIVM.

1 Quod hæc constitutio non procedat in Ecclesia.
2 Quæ transeant sub generali Principis concessione.
3 Tres sententias prim. secund. & tert. causarum Baronibus concessas, pro vnica in regno reputari.

Con-

1 *Onstitutio hæc quod non procedat in ecclesia Vinc. de Franch. decis. 116. nu. 11. ad cuius materiam multa congerit eruditissimus Regem de Tapia in hac const. à num. 14. vsque ad finem in causa Sancti Nicolai Bancaris cum Barone criminalis iurisditionis Rutiliani quæ possidetur hodie per Michaelem Vaez Molæ Comitem insignẽ virũ.*

2 *Et pro ornatu huius const. licet Princeps concedat alicui merum, & mistum imperium, non tamen censetur abdicasse à se iurisditionem appellationum, nam in concessione alicui plenissimis etiam verbis facta non transeunt regalia prout habetur in cap. primo quæ sint regal. vbi Isern. & per Azeued. Hispan. ad l. prim. tit. primo lib. 4. Rex. enim duplex ius habet in regno, alterum tanquam dominus specialis castri, alterum vero tanquam Rex, & licet concedat alicui plenissimis verbis iurisditionem, nunquam tamen cẽsetur concessisse illam supremam quam vt Rex habet vt puta cognoscere de grauaminibus quæ vassallis à Baronibus inferuntur, de causis appellationun, de crimine læsæ maiestatis, de facultate cudendi munetam, & similibus. Ea certe ratione, quia huiusmodi regalia sunt de iuribus coronæ, & illi connexa inseparabiliter vt nec sint in commercio l. apud Iulianum §. constat de leg. primo l. fin. ff. vt in poss. lega. Andr. in cap. primo §. similiter de capit. qui Cur. vend. luc. de pen. in l. 2. C. de iur. reip. lib. 11. & in l. contra publicam C. de re mil. lib. 12. & in l. quicunque C. de omni agr. deser. lib. 11. Et sic nullatenus per quas libet concessiones posset fieri prohibitio ne Rex sit iudex appellationum.*

3 *Et licet quandoque vt plurimum soleat concedi Baronibus ius secundarum, & tertiarum causarum non obstante titulo ne liceat tertio prouocare. Tamen in regno vsu receptũ est istas tres sententias pro vnica reputari, nec prohiberi appellationem ad tribunalia regia, prout testatur Fab. de Anna in suo consil. 70. etsi contrarium de iure firmet. Quæ tamen concessiones secundarum, & tertiarum causarum sunt valde perniciosæ vassallis, qui depauperantur, & post*

modum

modum laboribus, & expensis fatigati non habent modum accedendi ad regia Tribunalia.

Ad Const. Leggum asperitate. De adult.

SVMMARIVM.

1 In hoc crimine quod admittantur testes de domo.
2 Adulterij actio quibus detur.
3 Meretrix quæ dicatur, & quomodo probetur.
4 Et an credatur mulieri se fuisse cognitam ab aliquo.

IN crimine adulterij illud est speciale quod ad illud probandum admittuntur testes de domo, qui alias non admitterentur, & per præsumptionem violentam cum fama satis probatur Regens Deponte suo sing. consilio 98. 1

Et quod hæc adulterij actio detur etiam agnatis, fratibusq. mariti adulteræ Vinc. de Franc. decis. 94. nu. 1. eo magis si adulterium cum incestu concurrat ead. decis. num. 3. & quando occidens mulierem in adulterio repertam lucratur dotem decis. 678. & 184. 2

Meretrix quæ dicatur, & quomodo probetur Franc. decis. 68. nu. 2. & seq. Et an per const. Regni dicatur miserabilis persona idem Franc. decis. 233. nu. 7. vbi nu. 8. an gaudeat beneficio l. vnica C. quando Imper. 3

Et quod non credatur mulieri dicenti se carnaliter cognitam ab aliquo Gram. consil. 45. 4

Quodque talis confessio non probat contra illum Affl. in const. si damna Clandestina nu. 5.

Idemque in muliere asserente à tali esse pregnantem Alex. consil. 229. vol. 6.

Ad Const. Capitalem pænam. De Virg.

SVMMARIVM.

1 Raptores Virginum, vel aliorum mulierum qua pœna puniantur.
2 Quid in rapiente sponsam vel vxorem.
3 Quid in rapiente mulierem solutam.

4 Et

4 Et de meretrice rapiente iuuenem.
5 Quid si quis rapiat meretricem.
6 De raptu viduæ vel nuptæ.
7 Et quid si meretrix rapta desinit esse meretrix.

1 *Raptores virginum vel aliarum mulierum qua pena puniantur. vide pulchras distinctiones quas ponit Guid. Papa sing. 569. & quando dicatur raptus idem sing. 106.*

2 *Et sponsam, vel vxorem rapiens an incidat in pœnam raptus Corn. cons. 80. vol. 2. vbi num. 2. & 7. dixit quod raptus non committitur quando præcessit tractatus de nuptijs, & vide Alex. in apost. ad Bar. in l. 1. C. de rapt. Virg. & Gram. cons. 48.*

3 *Et quod rapiens mulierem solutam semel ab alio cognitam, vel osculatam non debet pena capitis puniri, quia non præsumitur rapta per vim quæ semel voluntarie alteri consenserit, quinimmo non committitur raptus in muliere inhoneste viuente. Hippol. de Marsil. in rub. ff. de fideiuss. num. 175. & Aret. in §. item lex iulia. inst. de publ. iud. et Afflì. in const. legum asperitate col. 3. dixit quod mulier maritata etiam quod rem habuerit cum multis non excusatur à pena adulterij, sed bene adulter non potest de adulterio puniri propter vilitatem vitæ adulteræ.*

4 *Dixitq. Angel. in l. vnica C. de rapt. virg. quod meretrix rapiens iuuenem fuit conbusta. Boer. decis. 317. nu. 11.*

5 *Et quod non teneatur de raptu qui rapuit meretricē propter eius vilitatem. Corn. cons. 332. vol. 2. etiam si ab vno tantum viro fuisset cognita Boer. decis. 317. nu. 8.*

6 *Et quod statutum disponens quod de raptu virginum inquiri possit non habet locum in raptu viduæ vel nuptæ Bal. cons. 171. lib. 4.*

7 *Et an si quis rapuerit meretricem quæ desinit esse meretrix teneatur pena raptus Carrer. in pract. crim. fol. 56. nu. 24. & quod hodie puniatur pena capitis fuit decisum in Sac. Cons. vt per Presid. de Franc. decis. 70.*

Ad Constit. Terminum Vitæ. de Homic. punien.

S V M M A R I V M.

1 Homicidiarius an etiam ad interesse partis teneatur.
2 Quando teneatur de verberibus, & quando de occiso.
3 Et quando ex vulnere quis mortuus præsumatur.
4 Et quid mortui declaratio operetur.
5 Prouocatio quantum excusset.
6 Et quid in occidenti transfugas, vel bannitos.

AD materiam istius Const. vide Hypolit. sing. 575. vbi quod homicidiarius non solum pæna mortis, sed etiam ad interesse partis teneatur. 1

Et percutiens non animo occidendi, quod non teneatur de occiso, sed alia mitiori poena Paul. de Castr. cons. 162. 1. vol. Hipol. sing. 176. idemq. si homicidium eueniat inter iocantes Soccin. cons. 16. Dec. cons. 1. 2

Et quando quis ex vulnere præsumatur mortuus Gram. cons. 2. & cons. 49. Cum. cons. 134. & Soccin. cons. 178 2. vol. & coniecturæ ex quibus talis animus præsumitur ponuntur per Cuman. in dicto cons. 134. Gram. voto 23 & per gloss. in l. 1. C. ad l. cornel. de Sicar. 3

Et mortui declaratio cum iuramento quid operetur pro occidente. Gram. cons. 2. & voto 23. 4

Pro limitatione istius Const. si quis prouocatus, aut iusto dolore, & iracundia commotus aliquem occiderit mitius sit puniendus Gram. dicto voto 23. num. 13. & 14. & Arno. exclamat soliloq. 22. Dec. latè in l. vt vim. ff. de iust. & iur. Boer. decis. 169. quod ampliatur etiam si iracundia ortum habuerit aliunde, quam ab eo, qui offenditur Roman. quem sequitur Alex. in l. lex iulia §. fin. ff. ad l. iul. repet. & comprobat Gram. dicto voto 24. num. 21. 5

Nec habet locum hæc constitutio in occidenti transfugas bannitos, vel proditores Regis per tex. in l. 3. §. fin. ff. ad l. cornel. de sicar. & l. postliminium. §. transfugas. ff. de postlim. reu. & in cap. Regni, nuper apud 6

tranum. & constitut. Regni pœnam eorum. Iul. clar. in §. homicidium, vers. plerumq.

Ad Const. Regni Humanitate. De his qui fideiuss. dare poss.

S V M M A R I V M.

1 Curia prosequente cum familia. An fideiussores teneantur.
2 Quando quis sit fideiussoribus relaxandus.
3 Et quando alius fideiussor præstandus primo existente non idoneo.
4 Et ad quid teneatur.

1 *SI inquisitus liberatus fuerit sub fideiussoria cautione, & deinceps Curia eum cum familia prosequatur, & aufugerit, an sint liberandi fideiussores Paris. de sind. in verbo fideiuss. vers. subijcio pulchram quæstionem Veronens. cons. 25. vbi quid si inquisitus detineatur per alium iudicem allegat l. 2. §. fin. ff. si quis caut. Alber. tamen in l. si decesserit num. 2. ff. qui satisd. cog. concludit contra Veron. quod sint liberati fideiussores. quæ opinio verior est, & magis communis per ea, quæ notat Bart. in l. si verò. ff. qui satisd. cog. & cum essem Iudex causarum ciuilium, & criminalium M. C. ita passim obseruabatur.*

2 *Quando autem inquisitus sit fideiuss. relaxandus Paris. de sind. in verbo si iudex malef. & Bald. in l. pen. C. de exhib. re. quando vero sit carceribus mancipandus Folle. in sua praxi crim. et ad casum istius constit. vbi reus in fraganti est deprahensus notandum est, quod dicit Salic. in l. si quis in ea C. de cust. reor. deprahensum dici quando est probatum per vnum testem, & quod præsumptio iuris, & de iure equipararetur confessioni partis, vt per Bald. in l. si qua. C. de adult.*

3 *Fideiussore reperto non idoneo, an debeat alius præstari, vide in tit. de Fideiuss. in rit. 160. num. 2. & qui fideiussores dicantur idonei ibidem num. 1. & quod pro liberatione captiuorum quacunq; die etiam Pascatis capiantur*

fideius-

fideiussores ritu 161. eod. tit. num. 1. & quacunque hora etiam absentibus Regenti, & Iudicibus, vt in tit. de fideiuss. ritu 159.

Et fideiussor de præsentando si non præsentauerit condemnatur ad pœnam in ritu 159. contentam. & condemnatur eodem tempore, quo principalis absque requisitione Ritu 164. 4

Ad Constit. Iurisperitorum. De prob. in appell. prod.

SVMMARIVM.

1. In causa appellationis, An sit licitum deducere illud idem, quod fuit deductum in prima instantia.
2. De materia articulorum impertinentium.
3. Quando in causa appell. possit probari omissum in causa principali.
4. Et quid si producti sint articuli super quibus non deposuerunt testes in prima instantia.

Constitutio ista fuit edita ad sedandam controuersiam inter Doctores Iuris ciuilis, et canonici, quod in causa appellationis non sit licitum deducere illud idem, quod fuit deductum in prima instantia secundum Vinc. de Franc. decis. 668. & ad materiam vide tex. in clemen. testibus. tit. de test. & c. cum conuenisset, ext. eod. auth. qui semel C. de probat. et l. per hanc c. de temp. appell. 1

De materia articulorum impertinentium vide Muscat. in sua praxi S.C. part. 5. glos. impertinentes. Vrsill. ad decis. 7. Affl. Capic. decis. 15. & 62. Guid. Pap. decis. 585. 2

Et Felin. in c. cum Io. hæremita ext. de test. vbi an, & quando possit in caussa appellationis probari omissum in causa principali, ad quæ vide Crauett. cons. 74. & si in causa principali fuerit articulatum, quid valere centum, an in causa appellationis possit articulari valere quinquaginta Alex. cons. 64. vol. 2. et Guid. pap. decis. 585. 3

Quidue si producti sint articuli super quibus non deposuerunt testes in prima instantia. Bald. in c. 1. si de inuest. int. domin. & vass. & Felin. in c. fraternitas ex. de test. vide 4

aliquas limitationes per Couar. lib. pract. quaest. cap. 18. num. 6. & Capyc. decis. 62. qui dixit, quod in repulsa repulsae possunt fieri articuli concernentes id, quod deductum est in termino Affl. decis. 216. vbi ponuntur complures casus practicabiles in quibus admittuntur articuli impertinentes, & aliqua per Io. Vinc. de Anna in allegat. 77 num. 5. 6. & 7.

Ad Constit. Dignum. De suo iure curobseru.

SVMMARIVM.

1 Quando vult Baro alienare rem de demanio ipsius feud. An debeat exprimi in assensu.

1 *AD Constitutionem hanc vide tex. in l. nulli C. de fun. patrim. lib. xi. quem allegat Capyc. in sua inuest. feud. in verbo feudales assensus, quod quando Baro vult alienare rem de demanio ipsius feud. debet exprimi in assensu, quod illa res erat de demanio feud. Hinc Marin. Frecc. lib. 2. de subf. in 6. q. tenuit assensum praestitum super alienatione feud. non valere super parte ipsius maxime in hoc Regno, in quo viuitur iure Francorum, & feuda ad primogenitum tantum pertinent, & sunt indiuisibilia, & ita paucis ab hinc diebus fuit iudicatum in causa Ducis Neritonis referete Praeside D. Jo. Henrichez, meo collega eruditissimo, dignissimoq; filio illius insignis celeberrimiq; consiliarij apud Catholicam Maiest. D. Gabrielis Henrichez.*

Ad Constit. Amatoria pocula. De pocul. amat.

SVMMARIVM.

1 Qua poena sit punienda mulier, quae abortum fecit.
2 Quid in corpore animato, & quid in inanimato.

Mulier

MVlier quæ vt suam impudicitiam tegeret sumendo poculum abortum fecerit. pœna vltimi supplicij punienda est in corpore iam animato Pedam. decis. 60. Anton. Gomes in tract. var. resolut. tit. de homic. num. 32. et Foller. in pract. crim. vers. pœnis debitis feriantur num. 65. vers. sed qua pœna. & Niger in cap. Regni. ad peruersorum num. 47. quam opinionem communem esse omnes testantur. 1

In corpore autem non animato mitiori pœna puniri debet Thesau. decis. 12. & seq. & sacrum cons. ita iudicauit, quod fustigetur, & detrudatur in monasterium eius vita durante. Præses de Fran. dec. 592. 2

Ad Const. communiter. De prohib. cur. comm.

AD materiam huius constitutionis præter ea, quæ singulariter tradit Isern. in §. si vero Castald. de feud. guar. vide nouissime consil. Regentis de Ponte 49 quidue ex scriptis per eum fuerit in causa Marchionis Gruttulæ decisum.

Imprimatur

Petrus Antonius Ghibertus Vicarius Gener.

Aloysius Riccius Canonicus Deput. vidit,